

Journal of Linguistics

Dilbilim Dergisi

ISSUE SAYI 42
YEAR YIL 2024

Dizinler / Indexing and Abstracting

SOBIAD

Index Islamicus Online

Academic Journals Index-Ajindex

MLA International Bibliography

MELA-Middle East Librarians Association

EBSCO Communication Source

EBSCO Central & Eastern European Academic Source

ERIH Plus

Sahibi / Owner

Prof. Dr. Sevtap KADIOĞLU
İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye
Istanbul University, Faculty of Letters, İstanbul, Türkiye

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Responsible Manager

Doç. Dr. Mehmet GÜRLEK
İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye
Istanbul University, Faculty of Letters, İstanbul, Türkiye

Yazışma Adresi / Correspondence Address

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü
Ordu Cad. No: 6, Laleli, Fatih 34459, İstanbul, Türkiye
Telefon / Phone: +90 (212) 455 57 00 / 15960
E-mail: jol@istanbul.edu.tr
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iudilbilim>

Yayıncı / Publisher

İstanbul Üniversitesi Yayınevi / Istanbul University Press
İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü, 34452 Beyazıt,
Fatih / İstanbul, Türkiye
Telefon / Phone: +90 (212) 440 00 00

Dergide yer alan yazılardan ve aktarılan görüşlerden yazarlar sorumludur.
Authors bear responsibility for the content of their published articles.

Yayın dili Türkçe, İngilizce ve Fransızca'dır.
The publication languages of the journal are Turkish, English and French.

Nisan ve Ekim aylarında, yılda iki sayı olarak yayımlanan uluslararası, hakemli, açık erişimli ve bilimsel bir dergidir.
This is a scholarly, international, peer-reviewed and open-access journal published biannually in April and October.

DERGİ YAZI KURULU / EDITORIAL MANAGEMENT BOARD

Baş Editör / Editor-in-Chief

Prof. Dr. Hayati Develi – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye – develi@istanbul.edu.tr

Baş Editör Yardımcısı / Co-Editor-in-Chief

Doç. Dr. Murat Elmalı – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye – [melmal@istanbul.edu.tr](mailto:melmali@istanbul.edu.tr)

Yazı Kurulu Üyeleri / Editorial Management Board Members

Prof. Dr. Hayati DEVELİ – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye – develi@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Nedret KILIÇERİ – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İstanbul, Türkiye
– nedret.oztokat@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Nurcan DELEN KARAAĞAÇ – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İstanbul, Türkiye
– nurcan.karaagac@istanbul.edu.tr

Doç. Dr. Murat ELMALI – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye – [melmal@istanbul.edu.tr](mailto:melmali@istanbul.edu.tr)

Doç. Dr. Mehmet GÜRLEK – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye
– mehmet.gurlek@istanbul.edu.tr

Alan Editörü / Section Editor

Doç. Dr. Murat Elmalı – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye – [melmal@istanbul.edu.tr](mailto:melmali@istanbul.edu.tr)

Editöryal Asistan / Editorial Assistant

Arş. Gör. Abdullah TOPRAKSOY – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye
– abdullah.topraksoy@istanbul.edu.tr

Dil Editörü / Language Editor

Elizabeth Mary EARL – İstanbul University, Department of Foreign Languages, İstanbul, Türkiye – elizabeth.earl@istanbul.edu.tr

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Anaid DONABÉDIAN – Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Laboratoire Structure et Dynamique des Langues, Paris, Fransa – adonadebian@inalco.fr

Prof. Dr. Hayati DEVELİ – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye – develi@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Heather NEWELL – Université du Québec à Montréal, Faculty of Social Sciences, Department of Linguistics, Montreal, Kanada – newell.heather@uqam.ca

Prof. Dr. İclâl ERGENÇ – Ankara Üniversitesi, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Dilbilim Bölümü, Ankara, Türkiye – iergenc@humanity.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Eva A. CSATO – Uppsala University, Faculty of Languages, Department of Linguistics and Philology, Uppsala, İsveç – eva.csato@lingfil.uu.se

Prof. Dr. Kâmil İŞERİ – Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İzmir, Türkiye – kamil.iseri@deu.edu.tr

Prof. Dr. Nedret KILIÇERİ – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İstanbul, Türkiye – nedret.oztokat@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Nurcan DELEN KARAAĞAÇ – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İstanbul, Türkiye – nurcan.karaagac@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Selçuk İŞSEVER – Ankara Üniversitesi, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Dilbilim Bölümü, Ankara, Türkiye – issever@humanity.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Şigaru YAMADA – Tokyo University, Tokyo, Japonya

Prof. Dr. Yeşim AKSAN – Mersin Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dilbilimi Bölümü, Mersin, Türkiye – yaksan@mersin.edu.tr

Doç. Dr. Murat ELMALI – İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye – melmali@istanbul.edu.tr

Doç. Dr. Soner AKŞEHİRLİ – Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, İzmir, Türkiye – soner.aksehirlir@ege.edu.tr

Dr. Stefano CANALIS – Boğaziçi Üniversitesi, Faculty of Arts and Sciences, Department of Linguistics, İstanbul, Türkiye – stefano.canalis@boun.edu.tr

Doç. Dr. Thomas SCHOENEMANN – Indiana University, College of Arts and Sciences, Department of Anthropology, Indiana, ABD – toms@indiana.edu

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Araştırma Makaleleri / Research Articles

- Fictive Motion and Visualisation: Dynamic Spatial Perception in Turkish
Abdullah TOPRAKSOY 1
- Translation of Culture-Specific References in Asterix Animated Films Dubbed into Sinhala
Samanthi JAYAWARDENA 15
- Türkçedeki Duygu Sözcüklerinin Psikodilbilimsel Açıdan İncelenmesi
A Psycholinguistic Investigation of Emotion Words in Turkish
Filiz MERGEN 35
- Text Construction in Arabic News About Cairo International Book Fair Based on the Perspective
Language Functions of Halliday
Balkis Nur AZIZAH, Abdul BASID 55

Derleme Makalesi / Review Article

- Felsefi Temeller ve Bilişsel Dilbilim Işığında Adlar/Sözcükler ve Anlam Sınırları
*Names/Words and the Boundaries of Meaning: A Study of the Philosophical Foundations and
Cognitive Linguistics*
Sümevra ÖZKAN 71

Kitap İncelemesi / Book Review

- Standart Türk Dillerinde Ünsüz Türü Pekiştirmeler Kitap İncelemesi
Book Review of Standard Turkic C-Type Reduplications
Ayşegül GÜRİSOY 89

Fictive Motion and Visualisation: Dynamic Spatial Perception in Turkish*

Abdullah TOPRAKSOY**

*This study is a part of the PhD dissertation entitled "Motion Predicates in Turkish: A Morpho-Syntactic Treatment" which was submitted and defended in 2022 at Hacettepe University by the author of the present article.

**Istanbul University Faculty of Letters,
Department of Linguistics, Istanbul, Türkiye

ORCID: A.T. 0000-0003-3240-3915

Corresponding author:

Abdullah TOPRAKSOY,
Istanbul University Faculty of Letters,
Department of Linguistics, Istanbul, Türkiye
E-mail: abduallah.topraksoy@istanbul.edu.tr

Submitted: 04.11.2024

Accepted: 19.11.2024

Published Online: 04.12.2024

Citation: Topraksoy, A. (2024). Fictive Motion and Visualisation: Dynamic Spatial Perception in Turkish. *Dilbilim Dergisi - Journal of Linguistics*, 42, 1-14.
<https://doi.org/10.26650/jol.2024.1579393>

ABSTRACT

This study investigates fictive motion (FM) expressions in Turkish, focusing on how static spatial relationships are described dynamically through language. FM, a linguistic phenomenon where static scenes are described with motion-related terms (e.g., "The road winds through the valley"), stimulates mental simulation and enhances spatial visualisation. Using a drawing experiment, sixty native Turkish speakers were presented with twelve pairs of fictive and non-fictive sentences to illustrate their interpretations. Statistical analysis confirmed significant differences in seven of the twelve pairs, highlighting the role of motion-implying verbs in expanding spatial perception. Results show that FM expressions lead to larger and more extended visual descriptions, supporting the idea that FM facilitates vivid mental simulations of motion, even when describing stationary scenes. These findings align with cognitive linguistic theories such as Langacker's virtuality (1999), Talmy's typology of FM (2000) and Matlock's mental simulation (2004) by contributing to the understanding of FM in a verb-framed language like Turkish. By examining FM through visual representation, this study adds to the cross-linguistic research on FM, highlighting the role of language in shaping spatial conceptualisation.

Keywords: Fictive motion, mental simulation, Turkish, spatial conceptualisation, cognitive linguistics

1. Introduction

Motion, a fundamental concept embedded in both physical experience and language, shapes how we describe movement and change. Ancient philosophers like Heraclitus and Aristotle recognised its significance, with Aristotle defining motion as the “actualisation of potential.” In linguistics, this duality is reflected in Tesnière’s (1959) distinction between “inner motion” (inherent activity) and “outer motion” (spatial change relative to a reference).

Actual motion, or physical motion, involves the change of an object’s position over time, analysed in physics by parameters like distance, velocity, and acceleration within a reference frame. Kinematics studies such motion without considering its causes, while dynamics focuses on the forces affecting it. When an object remains unchanged relative to a frame, it is at rest. Motion applies across various domains, from particles to fields. Momentum, tied to velocity and mass, remains constant in isolated systems unless acted upon by a force. In language, motion is conveyed using verbs indicating movement through space. This separation of motion concepts forms the foundation for motion typology, explored by scholars like Talmy, who examine how languages describe both physical and non-physical movement. Motion verbs like “run” and “go” depict scenarios where a living being moves across physical space from one location to another, as shown in examples such as *Ali, Malibu Plajı’ndan kulübe doğru koşuyor* ‘Ali runs/is running from Malibu Beach to the club’ or *Murtaza tepeye çıktı* ‘Murtaza went up the hill’. These literal applications of motion verbs inherently imply the passage of time, a state change, and a defined path that links an origin and destination (Miller & Johnson-Laird, 1976; Talmy, 1975).

Fictive motion (FM) is an extension of this concept, where language describes static or abstract entities with motion-related terms, as seen in expressions like “The road winds through the valley.” Here, a stationary road is described as if it moves, allowing spatial relationships to be portrayed with imaginative detail. FM enables speakers to illustrate spatial configurations in ways that mentally simulate motion, aiding in conceptualising space and distance. The study of FM provides a window into the cognitive processes underlying language use, showing how dynamic verbs in static contexts shape perception. It is ubiquitous across languages, suggesting universal cognitive mechanisms. Furthermore, understanding FM can inform NLP, AI language models, and translation tasks by emphasising how figurative language is processed and represented.

George Lakoff and Mark Johnson’s book *Metaphors We Live By* (1980) extended the FM model of Lakoff (1987), which is based principally on his Conceptual Metaphor Theory (CMT), particularly on the “FORM IS MOTION” mapping. This framework allows static shapes or forms to be understood using motion-based language. Lakoff discusses how spatial trajectories, such as in “The path stretches along the shore,” are conceptualised by tracing a path mentally, mapping concrete experiences to abstract concepts. Lakoff (1987: 442) explained that when observing an object in constant motion, we can mentally map out the path it takes. He also highlighted that these image-schema transformations are rooted directly in our visual and physical (kinaesthetic) experiences.

Langacker (1990, 1999) refers to this phenomenon as “virtuality,” where nouns and verbs evoke generalised types rather than specific instances, creating a blend of static and dynamic imagery. Through this mental simulation, listeners visualise motion that facilitates spatial understanding. He discusses *sequential* and *summary scanning*, where FM represents a static scene through dynamic linguistic means. Sentences like “The trail rises steeply” exemplify how static spatial configurations are processed as dynamic through mental scanning.

Talmy (2000) categorises FM expressions based on the ways in which static entities are imagined dynamically, such as *emanation* (shadows or sensory paths extending from a source), *frame-relative motion*, *pattern paths*, *advent paths*, *access paths*, and *coextension paths*. His work outlines the conceptualisation of motion verbs to describe static objects, exemplifying how the cognitive discrepancies between linguistic expressions and perceptual reality reveal deeper cognitive processing.

Fauconnier and Turner (2002) describe this blend of dynamic and static scenarios as a cognitive aid, mapping a “moving trajectory” onto static objects to help conceptualise spatial relationships. Fauconnier and Turner explained FM on the basis of their Conceptual Blending and Integration Theory (henceforth: CBIT). Their theory focuses on conceptual integration where mental spaces blend to create new meanings. FM emerges when static scenes are dynamically re-conceptualised through such blending. The blending framework supports FM sentences that evoke metonymic thinking, where language links the trajectory of motion to the stationary subjects.

Matlock presented, in her dissertation, strong evidence demonstrating that the occurrence of fictive motion (FM) with motion verbs is not coincidental. She emphasised that understanding both the literal and metaphorical meanings of these verbs is essential for processes such as visual scanning or mentally simulating movement. Matlock (2004) argues that FM arises from the brain’s ability to simulate movement, making FM essential for understanding how language activates cognitive simulations of motion. Her experimental studies showed that reading FM sentences activates the motion perception regions in the brain, highlighting the embodied nature of FM processing.

Research into FM has evolved with tools like eye-tracking, drawing tasks, and neuroimaging, which provide insights into the cognitive processing involved in FM expressions. Cross-linguistic studies reveal variations in how languages use FM. For instance, Matsumoto (1996) and Rojo & Valenzuela (2004) found that English favours path information, while Spanish emphasises path over manner. A study by Stosic and Sarda (2009) compared Serbian, a satellite-framed language, and French, a verb-framed language, noting that languages with high manner salience, like Serbian, use FM expressions less frequently than French, underscoring the impact of linguistic structure on FM usage. In their “Frame-Relative Constructions in the Description of Motion” paper, Egorova and Purves (2018) investigated frame-relative constructions—a type of fictive motion—in alpine narratives, exploring

their communicative motivations and linguistic encodings. Stosic *et al.* (2015) examined the cognitive motivations behind fictive motion expressions across multiple languages, providing insights into how different linguistic communities conceptualise motion. Matlock (2017) explored the interplay between metaphor, mental simulation, and fictive motion, emphasising their roles in cognitive processing. Duong (2021) reviewed various cognitive linguistic models explaining fictive motion, highlighting its significance in understanding figurative language use. However, to date, no research has specifically addressed FM in Turkish. Therefore, this study, as part of a larger work on motion events (Topraksoy 2022), represents the first attempt to analyse FM expressions in Turkish.

This study investigates FM in Turkish through a drawing experiment, where participants illustrate from fictive and non-fictive motion sentences. By analysing these visual representations, the study seeks to reveal how Turkish speakers conceptualise FM relative to static descriptions, contributing to the broader cross-linguistic study of FM. Through the term “fictive motion,” this research aligns with cognitive linguistics approaches, exploring how different languages use FM to enhance spatial understanding and bridging insights from linguistic analysis with cognitive processing mechanisms.

2. Methodology

This study investigates fictive motion (FM) expressions through a drawing task adapted from Matlock’s (2006) study, aiming to visualise how native Turkish speakers conceptualise FM versus non-fictive motion. Sixty native Turkish speakers, aged 18 to 30, voluntarily participated. All participants were current university students or recent graduates from Istanbul and Ankara, selected for their familiarity with Turkish spatial and motion-related expressions to authentically capture FM processing in their native language. This research was approved by the Ethics Committee of Hacettepe University, with approval number 35853172-300-E.00000422419.

2.1. Materials

The experiment used 12 pairs of sentences—each pair consisting of one fictive and one non-fictive sentence—to describe similar scenes with and without implied motion. For example, a fictive sentence like *Dövme çocuğun omzundan boynuna doğru uzanıyor* ‘The tattoo extends from the boy’s shoulder towards his neck’ was paired with a non-fictive counterpart such as *Dövme çocuğun omzuyla boynunun arasında* ‘The tattoo is between the boy’s shoulder and neck’ The sentences were translated and adapted from English FM studies, especially Talmy’s (2000) sub-categorizations, to ensure cultural and linguistic appropriateness for Turkish. The purpose of using paired sentences was to control for content while isolating the effect of fictive language. The sentence pairs are given in the Appendix.

2.2. Procedure

Participants were presented with each sentence pair in a randomised order. They were instructed to read each sentence carefully and then draw what they envisioned based on the description. This method, inspired by Matlock (2006), captures how participants visually interpret spatial relations through implied motion. Participants created one drawing per sentence, which was coded anonymously to ensure unbiased analysis.

The primary elements in each drawing were measured in centimetres, focusing on length and width, to quantify how FM might influence the visual representations. The expectation was that fictive sentences would prompt larger or more spatially extended drawings compared to their non-fictive counterparts, indicating an impact of FM on spatial conceptualisation.

2.3. Data Analysis

The analysis involved comparing the dimensions of fictive and non-fictive drawings to determine if FM influenced participants' visual representations. A *paired t-test* was conducted on the mean lengths of the drawings, testing for significant differences between fictive and non-fictive sentences. Table 2 showing the t-test results for each pair of sentences is given in the Appendix.

This methodological approach, which combined visual interpretation with quantitative analysis, revealed the cognitive processing underlying FM in Turkish. By examining differences in spatial dimensions, the study seeks to understand how FM expressions influence Turkish speakers' spatial conceptualisation and contribute insights into the broader cross-linguistic study of fictive motion.

3. Results

The results of the drawing experiment reveal notable differences between fictive and non-fictive motion expressions in Turkish. Participants' drawings for fictive sentences consistently depicted larger or more extended figure elements compared to those associated with non-fictive sentences. This outcome suggests that fictive motion expressions stimulate a more dynamic spatial conceptualisation, aligning with findings from previous studies on FM in other languages.

3.1. Overall Comparison of Fictive and Non-Fictive Drawings

The mean lengths of the figure elements in the drawings were calculated for both fictive and non-fictive motion sentences. The average length¹ for fictive motion sentences was 96.53 cm, while for non-fictive sentences, it was 82.65 cm, indicating a statistically significant difference ($p < 0.05$) in favour of fictive descriptions. This pattern reflects a broader mental simulation effect, where fictive motion sentences led participants to conceptualise space more expansively, as if the static scenes held an element of movement.

1 Sum=Total calculation of Categories F and NF each/Participant total(n=60)

3.2. Pairwise Analysis of Fictive and Non-Fictive Sentences

Individual sentence pairs were analysed to explore whether specific FM expressions produced consistent differences in the drawing size. Table 1 below summarises the comparison of sentence pairs with M_{length} :

Table 1. Comparison of the pairs with and without any difference from the drawings	
Sentence Pairs (NF/F2)	M_{length} (=cm)
1) Ev iki dağ arasında 24) <i>Ev iki dağ arasında yer alıyor.</i>	5,36 5,91
8) Yapraklar ovanın her tarafındaydı. 2) <i>Yapraklar ovanın her tarafına saçılmış</i>	15,8 16,29
3) Market otoparkın yanında. 11) <i>Market otoparka bakıyor.</i>	10,05 9,92
17) Yılan yoldan uzakta. 6) <i>Yılan yolun kenarında yatıyor.</i>	4,51 4,70
12) Kadın bahçe kapısından uzakta. 20) <i>Kadını bahçe kapısına doğru yönlendirdim.</i>	5,40 5,50
7) Yön tabelası kasabaya doğru. 4) <i>Yön tabelası kasabayı gösteriyor.</i>	5,09 5,66
22) Dövme çocuğun omzuyla boynunun arasında. 5) <i>Dövme çocuğun omzundan boynuna doğru uzanıyor.</i>	1,76 3,42
9) Çocuğun doğum lekesi dizi ile ayak bileği arasındaydı. 14) <i>Çocuğun doğum lekesi dizi ile ayak bileği arasına yayılmış</i>	0,93 1,90
10) Dere orman ile vadi arasında. 13) <i>Dere kıvrıla kıvrıla vadiye doğru ilerliyor.</i>	10,45 11,43
16) Top kapının yanındaydı. 21) <i>Yavaş yavaş topu kapıya yaklaştırdım.</i>	2,34 6,56
19) Göl orman ve tren yolu arasında. 18) <i>Orman ile tren yolu arasında bir göl uzanıyor.</i>	9,9 12,41
15) Çocuklar futbol sahasında. 23) <i>Çocuklar futbol sahasının etrafında toplanmış.</i>	11,01 12,77

The mean length comparisons for each pair were put into t-test analysis. The t-test results show that certain sentence pairs exhibited a more pronounced difference in the spatial representation of fictive and non-fictive elements, while others demonstrated negligible variation. Specifically, pairs with verbs that implied motion or direction, such as “uzanıyor” (extends) and “ilerliyor” (progresses), yielded larger drawings than pairs involving more neutral verbs.

For instance, the fictive sentence *Dere kıvrıla kıvrıla vadiye doğru ilerliyor* ‘The stream curls towards the valley’ produced significantly larger visual representations compared to its non-fictive counterpart. In contrast, sentence pairs with minimal motion cues, such as those

2 Fictive motion sentences in each pair are given in italics.

describing static proximity or location without directional movement, displayed little difference in the drawing dimensions. These findings indicate that the verb choice within fictive motion expressions plays a role in influencing spatial visualisation. These differences are visualised in the below Chart 1:

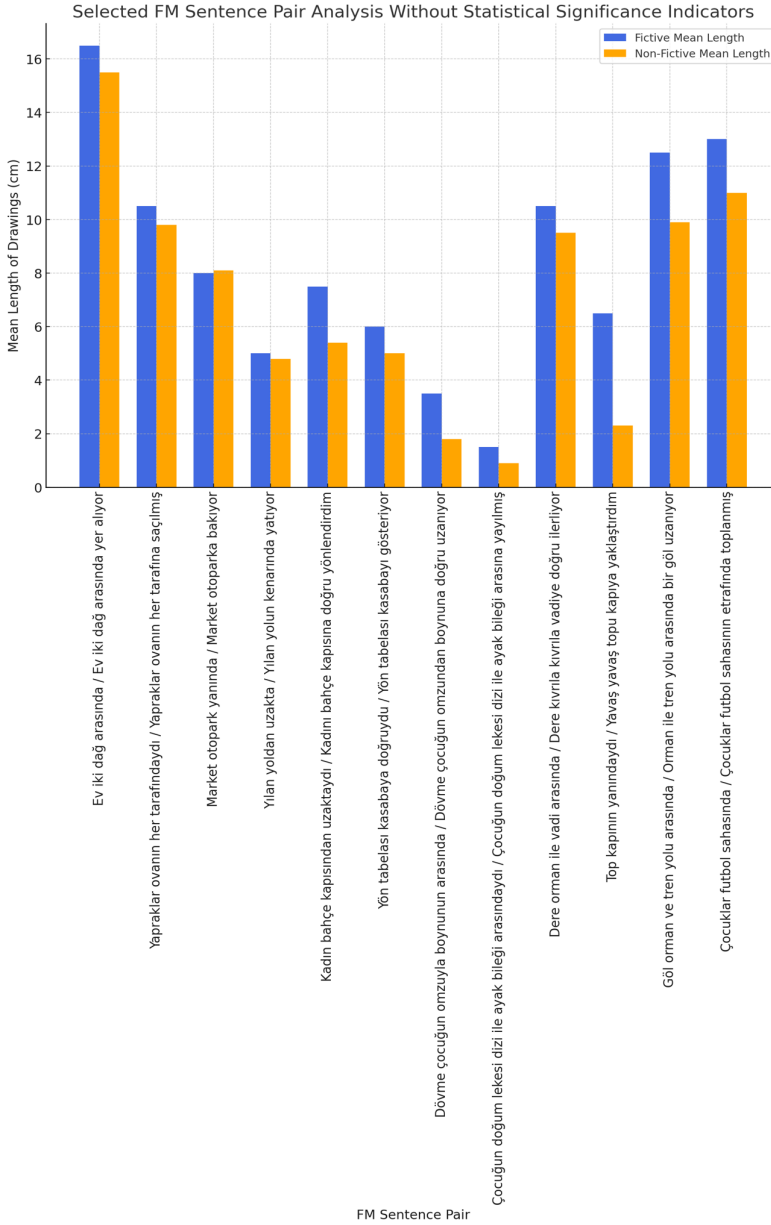

Chart 1. Mean length of drawings for each pair of sentences

3.3. Statistical Analysis

The statistical analysis, using paired t-tests for each sentence pair, confirmed that seven out of twelve pairs showed significant differences in drawing sizes between fictive and non-fictive sentences. These results validate the influence of FM in generating larger or more elaborate spatial representations, supporting the hypothesis that fictive expressions prompt a unique cognitive processing style that emphasises dynamic imagery.

Overall, the results of this study underscore the impact of fictive motion on spatial conceptualisation in Turkish. The significant differences between fictive and non-fictive drawings suggest that fictive motion expressions evoke a mental simulation of movement, shaping how speakers of Turkish visualise spatial relationships even in static contexts

4. Discussion

The findings of this study provide valuable insights into how fictive motion (FM) expressions influence spatial conceptualisation among Turkish speakers. The results demonstrate that FM expressions in Turkish prompt larger and more extended visual representations compared to their non-fictive counterparts, indicating that FM stimulates the mental simulation of motion, even in descriptions of static scenes. This aligns with Matlock's (2004) concept of mental simulation and Langacker's (1990) notion of virtuality, supporting the idea that FM facilitates a dynamic perspective on spatial relationships.

4.1. The Cognitive Basis of Fictive Motion in Turkish

The differences observed between fictive and non-fictive drawings suggest that Turkish speakers engage in mental imagery aligned with dynamic spatial configurations when processing FM expressions. This finding supports Fauconnier and Turner's (2002) theory that FM integrates dynamic motion with static spatial scenes, leading speakers to interpret FM sentences as if the entities have a trajectory or spatial extension, thereby enhancing the vividness of visual representations.

The influence of FM on spatial conceptualisation in Turkish also supports Talmy's (2000) typology, which includes various FM types such as co-extension paths and frame-relative motion. The study's findings, particularly the variation in drawing sizes between different sentence pairs, align with Talmy's claim that FM categories shape mental simulations of space. Notably, sentence pairs containing verbs that imply extension or directionality—like “uzanıyor” (extends) and “ilerliyor” (progresses)—generated the largest differences in drawing sizes. This suggests that FM verbs play a key role in expanding the perceived spatial scale and trajectory in participants' interpretations.

Further analysis in Table 1 highlighted that certain FM verbs, such as ‘yaklaştır’ (brings closer) and ‘uzan’ (extends), elicited significantly larger figure elements. This finding is consistent with Waliński's (2018:222) observation that some verbs evoke FM more systematically. However,

not all fictive sentence pairs yielded larger drawings, suggesting that both verb selection and mental scanning play roles in participants' interpretation (Matlock, 2004; Langacker, 1990). These findings reinforce the idea that verbs implying extension or movement foster a stronger mental simulation of space, as described in Talmy's (2000) FM categories.

4.2. Implications for Cross-Linguistic Research on Fictive Motion

While the study focused specifically on Turkish, these findings contribute to cross-linguistic FM research by showing how language typology may impact FM processing. Turkish, a verb-framed language, encodes spatial relations through verbs rather than auxiliary elements like prepositions, as seen in satellite-framed languages such as English. This reliance on motion verbs in Turkish FM expressions likely amplifies the mental simulation effect, as verbs inherently carry path or directional information.

These findings align with similar FM studies in other languages, where dynamic verbs consistently produce larger or more elaborate spatial representations (e.g., Matlock, 2006). The Turkish data further emphasise the role of motion verbs in shaping FM, suggesting that languages with distinct typological patterns may leverage FM in unique ways, affecting the vividness and extent of the spatial imagery produced by speakers. The study's findings support the hypothesis that FM acts as a cognitive tool that transcends literal motion, enabling speakers to convey complex spatial relations dynamically. The study concludes that FM expressions in Turkish promote dynamic spatial conceptualisation, consistent with Talmy's (2000) typological distinctions.

Overall, this study establishes a preliminary foundation for understanding FM in Turkish and its position within the broader cross-linguistic landscape. Future research, especially comparative studies across languages and contexts, could deepen our knowledge of FM's cognitive impacts, complementing recent findings by Tomczak & Evert (2015), Lewandowska-Tomaszczyk (2012), and Blomberg & Zlatev (2014) on factors that influence FM expression and simulation strength.

5. Limitations and Future Directions

This study highlights the influence of fictive motion (FM) on spatial conceptualisation in Turkish, but there are some limitations. The drawing task effectively captured participants' spatial interpretations but lacked the ability to measure the temporal and sequential dynamics central to FM processing. Future research could incorporate methods like eye-tracking or reaction-time studies to reveal the temporal aspects of FM and capture real-time cognitive processes, as suggested by neurocognitive studies (Cacciari *et al.*, 2011; Romero Lauro *et al.*, 2013), which link FM comprehension with motor cortex activation.

Additionally, examining FM processing among bilingual speakers or comparing Turkish with other verb-framed languages could uncover language-specific nuances in FM conceptualisation. Given that only certain FM sentence pairs showed significant differences

in spatial representations, further studies might explore the effects of verb types or syntactic structures within FM expressions. Expanding the range of FM sentence types could help clarify the relationship between FM and cognitive processes, such as sequential scanning (Langacker, 1990) and mental simulation.

6. Conclusion

This study explored fictive motion (FM) expressions in Turkish through a drawing experiment, revealing that Turkish speakers mentally simulate motion even in descriptions of static scenes. By comparing fictive and non-fictive sentence pairs, the findings show that FM expressions lead to larger, more spatially extended visual representations, underscoring the cognitive impact of FM in Turkish.

The results contribute to a broader understanding of FM as a cognitive tool that enables speakers to convey spatial relationships dynamically. In Turkish, FM expressions leverage motion verbs to imply trajectories and spatial extensions, aligning with cognitive frameworks suggesting that language facilitates the mental simulation of movement. These findings reinforce Talmy's (2000) typological distinctions in FM, highlighting how language-specific factors, such as verb-framed structure in Turkish, may enhance the mental imagery associated with FM.

While this study provides preliminary insights into FM processing in Turkish, further research could employ additional experimental methods, such as eye-tracking or reaction-time studies, to deepen the understanding of the temporal and attentional processes involved in FM. Additionally, comparing FM across different languages could offer more nuanced perspectives on how typological factors shape FM and the mental simulation of spatial relations. Such a study covering online observation of how FM is processed cross-linguistically will be carried out in cooperation with Robin Thompson at the University of Birmingham.

Overall, this study situates Turkish within the broader field of cross-linguistic research on fictive motion (FM), providing evidence that FM expressions expand both cognitive and linguistic boundaries by allowing speakers to conceptualise static scenes dynamically through language. By examining FM in Turkish, the study enhances typological and cognitive linguistic insights, illustrating how Turkish speakers use FM expressions to evoke vivid and detailed spatial imagery, thus broadening our understanding of the cognitive and linguistic processes involved in spatial thinking.

Data accessibility statement: The dataset can be accessed from: https://osf.io/jnh2d/?view_only=3da4e41e1a4747a683d7dc53328017cd300-E.00000422419.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

References

- Blomberg, J., & Zlatev, J. (2014). Actual and non-actual motion: Why experientialist semantics needs phenomenology (and vice versa). *Phenomenology and the cognitive sciences*, 13, 395-418.
- Cacciari, C., Bolognini, N., Senna, I., Pellicciari, M. C., Miniussi, C., & Papagno, C. (2011). Literal, fictive and metaphorical motion sentences preserve the motion component of the verb: A TMS study. *Brain and Language*, 119(3), 149-157.
- Duong, B. (2021). Fictive motion: Some models in cognitive linguistics. *Cogent Arts & Humanities*, 8(1), 2003979.
- Egorova, E., & Purves, R. S. (2018). Frame-relative Constructions in the Description of Motion. In *Proceedings of Workshops and Posters at the 13th International Conference on Spatial Information Theory (COSIT 2017) 13* (pp. 227-233). Springer International Publishing.
- Fauconnier, G., and Turner, M. (2002). *The Way We Think: Conceptual Blending and the Mind's Hidden Complexities*. New York: Basic Books.
- Lakoff, G. (1987) *Women, Fire, and Dangerous Things*, Chicago: The University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and Johnson, M. (1980) *Metaphors We Live By*, Chicago: The University of Chicago Press.
- Langacker, R. W. (1990). *Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar*. Berlin and New York: Mouton de Gruyter.
- Langacker, R. W. (1999). Virtual reality. *Studies in the Linguistic Sciences*, 29(2), 77-103.
- Lewandowska-Tomaszczyk, B. (2012). Approximative Spaces and the Tolerance Threshold in Communication. *International Journal of Cognitive Linguistics*, 2(2), 165-183.
- Matlock, T. (2004). Fictive motion as cognitive simulation. *Memory & Cognition* 32(8): p.1389-1400.
- Matlock, T. (2006). Depicting fictive motion in drawings. In J. Luchenbroers (ed.), *Cognitive linguistics: Investigations across languages, fields, and philosophical boundaries*, 67-85. Amsterdam: John Benjamins.
- Matlock, T. (2017). Metaphor, Simulation, and Fictive Motion. In B. Dancygier (Ed.), *The Cambridge Handbook of Cognitive Linguistics* (pp. 477-490). chapter, Cambridge: Cambridge University Press.
- Matsumoto, Y. (1996). Subjective motion and English and Japanese verbs. *Cognitive Linguistics*, 7(2), 183-226. <https://doi.org/10.1515/cogl.1996.7.2.183>
- Miller, G. A., & Johnson-Laird, P. N. (1976). *Language and perception*. Harvard University Press.
- Rojo, A. and Valenzuela, J. (2004). Fictive motion in English and Spanish. *International Journal of English Studies* 3(2): p. 123-149.
- Romero Lauro, L. J., Mattavelli, G., Papagno, C., & Tettamanti, M. (2013). She runs, the road runs, my mind runs, bad blood runs between us: Literal and figurative motion verbs: An fMRI study. *NeuroImage*, 83, 361-371.
- Stosic, D. and Sarda, L. (2009). The many ways to be located: The expression of fictive motion in French and Serbian. In M. Brala Vukovic and L. Gruic Grmusa (eds.), *Space and Time in Language and Literature* (pp. 39-60). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Stosic, D., Fagard, B., Sarda, L., & Colin, C. (2015). Does the road go up the mountain? Fictive motion between linguistic conventions and cognitive motivations. *Cognitive processing*, 16, 221-225.
- Talmy, L. (1975). Semantics and syntax of motion. In J. P. Kimball (Ed.), *Syntax and Semantics* (Vol. 4, pp. 181-238). Academic Press.

- Talmy, L. (2000). *Toward a cognitive semantics* (Vols. 1–2). Cambridge, MA: MIT Press.
- Tesnière, L. (1959). *Éléments de Syntaxe Structurale*. Paris: Klincksieck.
- Tomczak, E., and Ewert, A. (2015). Real and Fictive Motion Processing in Polish L2 Users of English and Monolinguals: Evidence for Different Conceptual Representations. *The Modern Language Journal*, 99, 49–65.
- Topraksoy, A. (2022). *Motion Predicates In Turkish: A Morpho-Syntactic Treatment*. Unpublished PhD Dissertation: Hacettepe University Press.
- Waliński, J. T. (2018). *Verbs in fictive motion*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

Appedix- 1 Sentence Pairs and Drawing Task

Aşağıda verilen cümleleri okuyunuz. Okuduktan sonra, her bir cümleden ne anladığınızı ana hatlarıyla çizim yaparak anlatınız.

1) Ev iki dağ arasında.

Çizim:

2) Yapraklar ovanın her tarafına saçılmış.

Çizim:

3) Market otoparkın yanında

Çizim:

4) Yön tabelası kasabayı gösteriyor.

Çizim:

5) Dövme çocuğun omzundan boynuna doğru uzanıyor.

Çizim:

6) Yılan yolun kenarında yatıyor.

Çizim:

7) Yön tabelası kasabaya doğruydu.

Çizim:

8) Yapraklar ovanın her tarafındaydı.

Çizim:

9) Çocuğun doğum lekesi dizi ile ayak bileği arasındaydı.

Çizim:

10) Dere orman ile vadi arasında.

Çizim:

11) Market otoparka bakıyor.

Çizim:

12) Kadın bahçe kapısından uzaktaydı.

Çizim:

13) Dere kıvrırla kıvrırla vadiye doğru ilerliyor.

Çizim:

14) Çocuğun doğum lekesi dizi ile ayak bileği arasına yayılmış.

Çizim:

15) Çocuklar futbol sahasında.

Çizim:

16) Top kapının yanındaydı.

Çizim:

17) Yılan yoldan uzakta.

Çizim:

18) Orman ile tren yolu arasında bir göl uzanıyor.

Çizim:

19) Göl orman ve tren yolu arasında.

Çizim:

20) Kadını bahçe kapısına doğru yönlendirdim.

Çizim:

21) Yavaş yavaş topu kapıya yaklaştırdım.

Çizim:

22) Dövme çocuğun omzuyla boynunun arasında.

Çizim:

23) Çocuklar futbol sahasının etrafında toplanmış.

Çizim:

24) Ev iki dağ arasında yer alıyor.

Çizim:

Teşekkürler

Appendix- 2 T-test results for all sentence pairs (Table 2)

Sentence Pair	Mean 1	Mean 2	Variance 1	Variance 2	Observations	Pearson Correlation	Hypothesized Mean Difference	df	t Stat	P(T<=t) one-tail	t Critical one-tail	P(T<=t) two-tail	t Critical two-tail
1-24	5.3695	5.9186	8.3866	7.9267	59	0.7182	0	58	-1.9665	0.02700000	1.6716	0.05400000	2.0017
8-2	15.8000	16.2983	40.4841	38.8912	59	0.8176	0	58	-1.0054	0.15950000	1.6716	0.31890000	2.0017
3-11	10.0593	9.9237	12.9976	14.1991	59	0.6385	0	58	0.3319	0.37060000	1.6716	0.74120000	2.0017
7-4	5.0915	5.6627	8.5732	7.4020	59	0.8372	0	58	-2.7018	0.00450000	1.6716	0.00900000	2.0017
22-5	1.7661	3.4254	3.0595	6.2826	59	0.6336	0	58	-6.5502	0.00000001	1.6716	0.00000002	2.0017
17-6	4.5119	4.7017	7.1597	4.6219	59	0.7401	0	58	-0.8067	0.21160000	1.6716	0.42310000	2.0017
9-14	0.9305	1.9000	0.4042	1.6755	59	0.4944	0	58	-6.6185	0.00000001	1.6716	0.00000001	2.0017
10-13	10.4559	11.4390	20.0222	21.7359	59	0.6186	0	58	-1.8908	0.03180000	1.6716	0.06360000	2.0017
12-20	5.4051	5.5017	9.4550	7.6822	59	0.3265	0	58	-0.2181	0.41400000	1.6716	0.82810000	2.0017
15-23	11.0153	12.7797	20.9720	47.6541	59	0.4259	0	58	-2.0988	0.02010000	1.6716	0.04020000	2.0017
16-21	2.3492	6.5661	1.6332	12.0785	59	0.3057	0	58	-9.7681	0.00000000	1.6716	0.00000000	2.0017
19-18	9.9034	12.4153	23.7131	19.6927	59	0.6696	0	58	-5.0727	0.00000200	1.6716	0.00000430	2.0017

Translation of Culture-Specific References in *Asterix* Animated Films Dubbed into Sinhala

Samanthi JAYAWARDENA*

*University of Kelaniya, Faculty of Humanities,
Department of Modern Languages,
Kelaniya, Sri Lanka

ORCID: S.J. 0000-0002-1971-4850

Corresponding author:

Samanthi JAYAWARDENA,
University of Kelaniya, Faculty of Humanities,
Department of Modern Languages,
Kelaniya, Sri Lanka
E-mail: samanthij@kln.ac.lk

Submitted: 22.09.2024

Revision Requested: 18.11.2024

Last Revision Received: 26.11.2024

Accepted: 06.12.2024

Published Online: 10.12.2024

Citation: Jayawardena, S. (2024). Translation of Culture-Specific References in Asterix Animated Films Dubbed into Sinhala. *Dilbilim Dergisi - Journal of Linguistics*, 42, 15-33.
<https://doi.org/10.26650/jol.2024.1554186>

ABSTRACT

Culture-specific references (CSR) in audiovisual texts are countless. Their identification, classification as well as translation pose numerous challenges to translators and scholars. The objective of the study is to identify the strategies used to translate them in audiovisual texts and to examine the effect created by the choices of the translators. Three *Asterix* animated films and their Sinhala dubbed versions are chosen: *Asterix in Britain* (1986), *Asterix Conquers America* (1994) and *Asterix and Cleopatra* (1968). Peter Newmark's classification (1988) is employed to select the CSRs. To identify and analyse the translation strategies used in the dubbed film, the taxonomy proposed by Tomaszewicz (1993) is applied. A sample of fifty examples is selected and then compared with the solutions provided by the translators. The findings indicate that the dubbed version is overwhelmingly domesticated with strategies such as omission, adaptation, generalization and equivalence being used frequently. Foreignization strategies such as borrowing was employed only once. The domestication strategies bring the dubbed versions closer to the target audience, popularizing it in the target language. At the same time, the dubbed audiovisual texts are simplified making them easier to understand to a young audience.

Keywords: Audiovisual, culture, domestication, foreignization, strategies

Introduction

Translating culture is unavoidable in literary and audiovisual texts. Be it animated or live-action films, culture is present in both audio and visual channels making the task of the translators ever more demanding. Translating cultural elements is a thorny area which draws the attention of researchers from around the world, working on a variety of languages.

Culture-specific references can be countless. As Aixelá points out “everything is culturally produced, including the language” (1996, p. 57). Therefore, their definition and identification pose numerous challenges to researchers. These references are known by different terms: “culture specific,” ‘culture bound references/elements/terms/items/expressions’, ‘*realia*’, ‘allusions’ or, more generally, ‘cultural references’ (Ranzato, 2016, p. 53). Pedersen, using the term Extralinguistic cultural references (ECR) to identify them and define them as “as

reference that is attempted by means of any cultural linguistic expression, which refers to an extralinguistic entity or process” (2011, p. 43). Chiaro, focusing on both dubbing and subtitling, and referring to the visual as well, mentions them as entities belonging to one particular culture “exclusively verbal or both verbal and visual in nature” (2009, p. 156). In the present study, they are mentioned as culture-specific references (CSR) stressing on their association with a particular culture.

As suggested by these definitions, every aspect that is associated with culture and language can be cited as CSRs. Further, the audience’s ability to understand the CSRs is a concern for the translators. Depending on the education and social backgrounds or even due to generation gaps, certain members of the audience would understand a particular term easily while another speaking the same language and living in the same community may not (Ranzato, 2016, p.54). Pointing to another problematic aspect which is the identification of the CSRs, Newmark explains that these terms can be easily detected and they cannot be literally translated; there are many cultural terms that are described in ordinary language (1988, p. 95). According to him, such terms, if translated literally, may distort the meaning.

To group the limitless number of CSRs, different classifications were proposed by scholars. Adapted from Nida, Newmark (1988) proposed a classification comprising five broad categories: Ecology, Material culture, Social culture, Organisations (and customs, activities, procedure, concepts), Gestures and habits (p.95). Though often quoted in research, the classification was criticised for its rigidity and lack of contextualisation (Ranzato, 2016, p. 59).

Días Cintas’s and Remael’s (2007) classification includes three broad categories: Geographical references, Ethnographical references, and Socio-Political references which are divided into sub categories. When grouping the CSRs according to these categories, very often they overlap. Commenting on his own classification, Pedersen states that “My own list also contains many overlapping domains, especially between the proper names domain and some of the others, like government and education” (2011, p. 60). However, he highlights its usefulness in facilitating research.

To translate the CSRs, researchers have introduced numerous taxonomies over the years. From the strategies proposed by Vinay and Darbelnet in *Stylistique comparé du français et de l’anglais* (1958) to Días Cintas and Remael in 2007, there have been many taxonomies contributing to facilitate the translation of the CSRs. Pedersen (2011) highlights the “general trend” in these taxonomies is as “arranging the strategies along an axis of source text and the target” (p,71). The names given to the two extreme ends of the axis vary: foreignization and domestication (Venuti 1995), Adequate and Acceptable (Tourey, 1995) and Formal and Dynamic (Nida, 1964) are but a few examples (p.71). In the present study, the terms proposed by Venuti are cited and the strategies proposed by Tomaszewicz (1993) are applied.

Gottlieb, interestingly points out the three major concerns when analysing data in a study on translating the CSRs (2009, p.32):

- categories are established to accommodate findings,
- different categories reflect significant differences in one's findings,
- the number of categories reflect the number of findings: a small set of data does not tally with a great number of categories.

The number of categories varies in each of the taxonomies: Pedersen (2005) – seven categories, Leppihelm (2001, 2011) – seven categories, Días Cintas and Remael (2007) – nine categories, and Ranzato (2011) – eleven categories. For example, Ranzato revises the Días Cintas's and Remael's taxonomy and proposes the following to analyse the case studies in her research: Loan, Official Translation, Calque, Explicitation, Generalisation by hypernym, Concretisation by hyponym, Substitution, Lexical Recreation, Compensation, Elimination, and Creative Addition (2016, p. 83-84). For the current study, in which the set of data is small, limited to three films, the choice of eight categories in Tomaszewicz (1993) can be justified.

Though studies are frequently carried out to examine and analyse the different aspects of the translation of the CSRs, studies based on the dubbing of the audiovisual texts are not very numerous. Certain studies compare the strategies used in a subtitled version and a dubbed version. Examining the subtitling and dubbing of the CSRs in three English feature film into French, Pettit (2009) highlights different ways the source culture infiltrates the subtitles and the dubbing.

Audio and visual cultural signs are an integral part of the audiovisual message. The source culture infiltrates the subtitled version through the image and the soundtrack. In the case of the dubbed version this process takes place normally through the image but also through the translations when terms from the source culture are borrowed. (p.54)

Commenting on the individual strategies, Omission of the CSRs for example, Pettit notes that while it reduces the text in the subtitles, in dubbing, it allows to simplify the dialogs making them general, neutralized and less expressive. She observes that certain strategies were chosen because of the need for text reduction in the text in the subtitled version and lip synchronizing in the dubbed version (p.54). However, in the present study, owing to the fact that the corpus consists of three animated films, lip synchronizing was not taken into consideration as an important factor that influences the choice of the translation strategy. Bruti (2014) argues that with cartoons, synchronisation is less crucial as “as the protagonists are often talking animals, so speech and articulating movements do not need to coincide so accurately as they do in feature films, because place and manner of articulation are blurred and approximate” (p. 92).

Research on the CSRs observes that in some dubbed audiovisual texts, the translators favour a domestication approach. Speaking of the Polish dubbed version of the popular animated film *Shrek*, Bogucki (2016) states that the translator Bartosz Wierzbica heavily domesticated to make it easier for the target language (TL) audience. It contains many references to Polish culture such as “the Muffin Man” replaced by Muchomoreck, a character from Czechoslovakian cartoon and “awful cheese” replaced by a type of cheese available in Poland. Criticizing the domestication approach not just in audiovisual texts, but in all modalities, he states domestication can only be “justifiable in cases where the remaining elements of the filmic message (...) do not contain any

cultural references, or ideally in movies set in imaginary worlds: fairy tales, sci-fi or fantasy films, etc.” (p.47). He further states that “whenever the dialogue coincides with a visual depiction of a culture-bound element, a domesticated translation constitutes a clash” (p.47).

Ramière (2006) in her study on the dubbing and subtitling of three French films into English, raises concerns on where to place strategies on the foreignization/domestication spectrum. For example, she questions whether a strategy such as Omission is a form of foreignization or domestication (p. 158). The quantitative analysis of the results concludes “the whole repertoire of translation procedures is used in the three films, making it therefore impossible to demonstrate any form of consistency as far as foreignizing or domesticating norms are concerned” (p. 159). The study further suggests that therefore, it is difficult to decide on the impact made by the translation strategies.

Analysing the translation of the CSRs in dubbed audiovisual texts seems a topic preferred by the researchers working on audiovisual translation. These researches highlight the application of different translation strategies used by the translators and discover various challenges that they face working in their own language and for their own target audience. It is important to acknowledge the contributions of these studies because they add new knowledge and the translators and scholars alike around the world can benefit from them making advances in the field. The present study expects to contribute to the existing knowledge by analysing the translation of the CSRs into Sinhala, which is a minority language spoken only in the TL country. *Asterix* being internationally well-known and translated into multiple languages, studies are already conducted on various aspects such as the proper names and the wordplay. However, studies on the CSRs, based uniquely on the *Asterix* animated films are not widely available which increases the significance of the current study. The current research targets to fill this gap. The research question that the study investigates is what are the strategies employed by the translators when transferring the CSRs into Sinhala in dubbed audiovisual texts and what is the impact created by their choices.

Methods

From the Sinhala dubbed *Asterix* films that were broadcasted in the country, the following three were chosen because they were dubbed by the same team and released between 2002-2003 as half-an-hour episodes on Sirasa TV (Jayawardena & Rodrigo, 2022): *Asterix in Britain* (1986), *Asterix Conquers America* (1994) and *Asterix and Cleopatra* (1968). Further, this series is chosen owing to the phenomenal success that the Sinhala dubbed films received since they were first aired. They were broadcasted repeatedly over the years, taking into consideration the popular demand. These three films were chosen also due to the fact that, in them, the Gauls travel to other countries. Therefore, the films could contain additional CSRs belonging to regions other than Gaul and Rome.

To collect the CSRs for the study, Newmark’s (1988) classification was considered. CSRs that belong to the five main categories are selected for the study. They include references to food, customs and habits, sports, historical figures and events. To analyse how the CSRs in the Sinhala dubbed *Asterix* films are translated, the strategies proposed by Tomaszkiwicz (1993) are applied.

1. Omission
2. Literal translation
3. Borrowing
4. Equivalence
5. Adaptation
6. Replacement
7. Generalisation
8. Explication

The proposed eight strategies were originally set to study the translation of culture-specific terms in film subtitling (Pettit, 2009, p. 45). However, as Pettit points out “it is also possible to use them to describe the processes which occur in dubbed versions” (p.45). By applying the strategies, it would be possible first, to identify which were used by the translators and then, to note the frequency in which they were used. The analysis of the results would reveal the overall effect created by the choices made by the translators.

The Sinhala dubbed films were made from the English dubbed films making English the relay language (RL). Therefore, the study does not refer to the original French films limiting only to the English and Sinhala dubbed versions. The chosen RL films were watched repeatedly to identify the culture-specific references. Fifty examples were singled out and their translations were examined in the TL films. In one example, it is possible to note that more than one strategy is applied simultaneously. However, when considering the frequency, only the dominant strategy is taken into account.

Results

The results obtained from examining the CSRs in the RL and their translation in the TL films are presented in Table 1.

Translation strategy	Frequency
Omission	21
Literal Translation	02
Borrowing	01
Equivalence	04
Adaptation	14
Replacement	00
Generalisation	07
Explication	01
	50

In the detailed analysis of the results, the seven strategies identified in the audiovisual texts are discussed with relevant examples. Though fifty examples were analysed in detail in the study, only the most pertinent examples are given below. Among the strategies identified, Omission stands out as the strategy that is employed the highest number of times. It is followed by Adaptation and Generalisation. A single example was not found for the strategy, Replacement.

In each example, first the CSR in the RL is given in the table, then the transliteration of the TL solution. The back translation into English can be seen in the third column.

1. Omission

Omission was used twenty-one (21) times making it the most frequently used strategy in the three films to translate the CSRs. As the number of examples are high, they are divided into sub categories to show the variety of references eliminated in the films. As the name of the strategy indicates, all these CSRs are omitted from the TL dubbed film.

Food

Two separate references from *Asterix in Britain* and *Asterix Conquers America* are included in this example. In the first one from *Asterix in Britain*, Gaulix who is a Gaulish inn keeper in London explains to Asterix and Obelix, the types of specialties stored in the cellar. All the references in it, the food items, the cities and Ali Baba's cave are eliminated by the translators. In the TL, Gaulix only explains that food is in abundance and kept well arranged in the cellar. The variety of exotic Gaulish delicacies that are highlighted in the RL are completely removed, without giving any information about them to the TL audience. However, the target audience is able to see his stock on the screen but, they are unable to identify them separately. The image compensates to a certain extent the CSRs that were removed from the dialogs.

The second example is taken from *Asterix Conquers America*. In this particular scene, the Red Indian girl orders a roasted meat dish to cure Obelix's amnesia. When the food arrives on a tray, Asterix calls it an "Indian takeaway", playing the word "Indian" and referring to a takeaway from an Indian restaurant. This too is eliminated in the TL, removing the cultural reference, as well as the wordplay from the dialog.

RL	TL	Back translation into English ¹
Gaulix: I got genuine delicacies imported from Gaul. Wait till you see what I got. This is Ali Baba's cave. All fresh merchandise. Sausages from Nice and Lyon, good smoked ham from Bayonne. Take a whiff. It's a breath from home.	Gaulix: "Biima vitrak neme kemath thiyanna. Oya balanna yata okkoma dala thiyenne kema thamayi. Masa ganakata hari kanna kema thiyanna, baya venna nethuva ethulata wela kaka inna thiyenne. Mama pilivelata thiyala thiyenne. Arava methana, mewa methana, eva kisi petalillak ne, kanna puluvan ona tharam. Kohomada rasa nahara pinaa yana suvandha."	I have not just drinks, but food too. See below, all food items. You can eat for months. Without any problem, you can stay inside and eat. I arranged all of them. Those things there, these things here. No confusions. You can eat as much you as want. See, how satisfying the smell is.
Asterix: "Wow. An Indian Takeaway!"	Asterix: "Aah dekkada neda scene eka?"	Ah did you see the scene?

Food habits

The second set of examples draw attention to the strange food habits that the Gauls encounter during their travels, particularly in *Asterix in Britain*. References to boiled meat, mint sauce and warm beer are seen in these situations. General Motus threatens his soldiers with mint sauce and warm beer showing to what extent that these British food habits are despised by the Romans. Unfortunately, all the references made to these food items are eliminated in the TL. The target audience learns neither of these British food items nor the comments made by the Romans about them. The translators provide a normal conversation without any CSRs.

RL	TL	Back translation into English
General Motus: "I'll catch those guys; I'll boil them and throw them to the lions. I'll serve them with mint sauce...Yuk, those poor lions."	General Motus: "Mala perethayek wage balan inne nethuva yanava. Apoi, buru thadiyek."	Don't stare like a zombie. Go. Oh. A big idiot.
General Motus: Now you listen. You go and get those guys or I'll draw you in warm beer.	General Motus: "Ung penala yanakan uda balan idala enawa methana, Denna hithenava mata..."	You waited till they escape, now you come here. I feel like beating...

Sports

References to rowing are found in both *Asterix in Britain* and *Asterix Conquers America*. As seen in both these situations, it's a historical as well as a prestigious British sport that is associated with Oxford and Cambridge universities. In the first situation, the translators

¹ Translated into English by the researcher.

completely remove the reference to rowing. The conversation between Asterix and Anticlimax is replaced by the voice over who simply explains that the Gauls set off to England. In the second example, the translators eliminate the names of the two sides. Instead, the two teams are simply referred to as right-hand side and left-hand side. The importance of the British tradition and the British establishments is removed from these scenes in the TL.

RL	TL	Back translation into English
Asterix: “You really know how to row. Anticlimax: It’s nothing really. Pater rowed for Oxford and then later rowed for Cambridge.	Voice-over: “Arishta barel ekakuth patogena Jim pappayi, Soora pappayi, Peethrayi Engalantheta yanava.”	Soora pappa/Asterix, Jim pappa/Obelix and Peethara/Anticlimax are going to England with a barrel full of magic potion.
Lucullus: “Dear sportsmen! It’s time for the race. Will Oxfordia, sporting the dark blue bruises. . . .hold sway over Cambridgensia, with the light blue contusions? Shall we see?”	Lucullus: “Mallila, mama me ave oya degollangen vedima fit eka thiyenne katada kiyala hoyala balannayi. Den balamu kavuda dinanne kiyala. Mage bath kana atha peththe kattiyada anith atha peththe kattiyada kiyana ekayi.	Brothers, I came to see which team is the fittest among these two teams. Let’s see who will win. Those on the side of my rice eating hand or on the side of the other hand.

Landmarks

In these examples, important landmarks are mentioned in the RL such as Stonehenge in the UK in *Asterix and Cleopatra* and the Colosseum in Rome in *Asterix Conquers America* respectively. In the first situation, Asterix makes fun of Obelix, when he who is a menhir delivery man, is not impressed with the Pyramids. Stonehenge is a “prehistoric stone circle monument, cemetery and archaeological site” (Pearson, 2024). It contains stone structures similar in shape to a menhir which maybe the reason why Asterix mention it to ridicule Obelix’s obsession with the menhirs.

In the second situation, when the Roman centurion arrives in Rome, the audience can hear a description given by the voice-over of the historical city highlighting some of its valued treasures including the Colosseum. Unfortunately, in both these examples, the references to the landmarks are erased completely in the TL. The target audience doesn’t get to know about the historical importance of the ancient city of Rome and what it was known for. It is possible that the translators believed that this information was not necessary for the story mainly because they are not seen on-screen. Further, the monuments may not be familiar to the TL audience, specially to a young audience. Therefore, it would be difficult for them to understand the importance of the reference.

Table 5. Omission of landmarks		
RL	TL	Back translation into English
Obelix: "Pyramids, give me a menhir any day." Asterix: "Can't you forget Stonehenge." (...) Obelix: "None of these would have happened in a menhir."	Obelix: "Ochchara kiyanava nam mama innam." Asterix: "Meyata hariyata tharaha yanavane" (...) Obelix: "Api udata giya nam iwarayne."	If you insist, I'll stay. He has a bad temper (...) We should have gone to the top.
Voice-over: "Rome, the most important city in the universe. Home of everything great about civilization. The Senate, the Colosseum... ..and those little pasta things shaped like shells."	Voice-over: "Guti keva senpathiya Caesarva hoyagena melo sihiyak nethiva Rometa enava."	The beaten centurion comes crazily to Rome looking for Caesar.

Historical events & people

Among CSRs, references to historical figures and events are also noted. For example, Olympic games and the Roman senator Brutus are mentioned in *Asterix Conquers America*. The strategy used by the TL translators is to eliminate them completely.

In the first situation, when the centurion falls into the sauna in front of Caesar and the senators, Caesar makes this particular comment about diving becoming an Olympic sporting event. In the second situation, one of the senators brings up the name of Brutus referring to him being a traitor which is historically accurate. Though the references belong to Greek and Roman cultures, they are recognized internationally, especially the Olympic games which are still held every four years. However, it is possible that a historical figure such as Brutus, a Roman politician from 44 BCE may not be that well known to the target audience. The translators do not provide substitutes in these situations, but decide to remove the references entirely from the conversation.

Table 6. Omission of historical events and people		
RL	TL	Back translation into English
Caesar to Centurion: "Now there's an Olympic event that the Greeks never thought of... diving".	Caesar to Centurion: "Mokada miniho? Mahaloku vedar vage roota gena evilla kohatada penne? E kiyamu".	What is the matter man? You come here like a big champion. See where you jumped? Now, speak.
Senator: "Where's that shirker, Brutus? He should take care of this sort of a job. He'll stab you in the back".	Senator: "Me eththatama e peththata enavanam egollo salli denavaluda? Ehenam gaha ganna ona ne, apith e peththata yang ane".	Is it true that they give money if we jump to their side? There's no point in fighting, let's jump to the other side.

Gods

Romans, Gauls and Egyptians, they all swear by their beloved gods: Jupiter, Tutatis, Osiris, Belenus etc. References to them can be seen in almost all the *Asterix* films. The following examples are taken from *Asterix and Cleopatra* and *Asterix Conquers America*. The first situation captures some of the gods popularly known among the Romans, the Gauls and the Egyptians. Unfortunately, all the references to the gods are omitted in the TL. A normal conversation is presented to the audience as seen in the examples. The references indicate that each community has its specific gods and they ask for their blessing in critical situations. The names of the gods may sound fictional, yet, their role in the community is an important aspect that could have been preserved in the TL.

RL	TL	Back translation into English
Centurion: “We shall attack, by Jupiter. Asterix: We don’t want to fight by Tutatis.” (...) Centurion: “You’ll be sorry for this, by Mercury!” Edifice: “What are we going to do, by Osiris?” Asterix: “We build our fortifications, by Belenus!” Getafix: “You’re quite right, by Belisama!”	Centurion: “Apita sidda wenawa pahara denna. Ceasar kivva gahannama kiyala.” Asterix: “Apita boruwata yudda karanna ona ne. Hebeyi ona nam.” (...) Centurion: “Ehenam lesthi wenawa.” Edifice: “Den api mokada karanne? Kiyanna pappe.” Asterix: “Ape aarakshava thara kara ganna ona.” Getafix: “Eka hari. Api lasthi wemu.”	We’ll have to attack. Ceasar ordered to attack. We don’t want to fight, in vain, but if you want (...) Then get ready. What shall we do now? Tell druid. We must fortify our defences. That’s true. We’ll get ready.
Getafix: “Belenus bless the day Obelix fell into the magic potion as a boy.”	“Jim pappa arishta kalderamata vetune ape vasanavata.”	It’s our fortune that Jim pappa/ Obelix fell into the pot of magic potion.

2. Borrowing

Only one example of borrowing is noted in the three films. This example from *Asterix and Cleopatra* shows that the CSR, Tower of Pharaoh is kept as it is in the TL version. In the above category, it was discussed that landmarks are omitted by the translators. However, in this occasion, as the conversation directly involves the Tower of Pharaoh and its image can be seen on-screen, it is not possible to eliminate it. Therefore, the translators decided to borrow the reference from the RL. Yet, it can be noted that the name of the city Alexandria is omitted in the TL version.

RL	TL	Back translation into English
Asterix: "What's that light on the horizon?" Edifice: "That's the tower of Pharaoh. It guides ships into the harbour. We'll be in Alexandria tomorrow."	Asterix: "Mokakda etha eliyak penne?" Edifice: "E Egyptuwe thiyena Pharaoh kuluna. E eliyen reta new walata ethul wenna puluwan warayata."	What is that light in the distance? That's the Pharaoh tower in Egypt. Ships can enter the harbour with that light in the night.

3. Literal translation

The next strategy, Literal translation, is employed only on two (02) occasions. Both are given below: the first is from *Asterix Conquers America* and the second from *Asterix and Cleopatra*.

When applying this strategy, the translation should match the RL reference as closely as possible. In the examples, the translators provided a description that matched what was said in the RL. In the first example, Getafix remembers that to cure amnesia, thirty (30) pounds of roast pork must be eaten. In the TL version, a very literal translation of it is given: when the patient's stomach is full, he is cured of his illness. The TL translation lacks the details such as weight and the type of food; as it closely resembles the cure in the RL, this example is listed as a Literal translation.

In the second example, the Romans bring enormous catapults to destroy the Egyptian palace. Asterix calls them guided missiles. In the TL version, the translators explain what a catapult does, which is shooting stones. Though a name is not given to this machine in the TL, the literal translation enables the TL audience to understand what it is capable of doing and what is about to happen.

RL	TL	Back translation into English
Getafix: "The cure for amnesia is 30 pounds roast pork taken orally."	Getafix: "Ong balaganna bada piruna gaman minihata sihiya enava."	See, the moment his stomach is full, he'll become conscious.
Asterix: Hey, look! They've got guided missiles. Getafix: Huh! If they miss, I'll be surprised.	Asterix: Ung gal vidinnayi hadanne! Getafix: Oh! Wedunoth nam lesi venne ne.	They are going to shoot stones! Oh! If we get hit, won't be nice.

4. Equivalence

This particular strategy is employed by the translators four (04) times. To apply this particular strategy, the translators must look for a solution that has a similar meaning or performs a similar function from the TL. One example that shows the application of the strategy effectively, is given below. At the beginning of the film *Asterix Conquers America*, it is explained by the voice-over that the earth was believed to flat as a pizza. The translators find an equivalent from

the TL culture to replace the pizza in the comparison. The equivalent chosen is roti which is also flat and round. To point to the location of Rome, the translators refer to a piece of coconut replacing the anchovies. Though the strategy orients towards domestication, the TL audience, who are very familiar with roti and its ingredients, is able to understand the comparison easily.

Table 10. Example of equivalence

RL	TL	Back translation into English
Voice-over: “Everyone believed the earth was flat as a pizza. Right in the middle where the anchovies converge, was Rome”.	Voice-over: “Hemoma hithan hitiye eka rotiyak vage theti kiyala. E rotiya medde, pol kellak vage thibuna Rome”.	Everyone believed that the earth was flat like a roti. In the middle of the roti, there was Rome like a piece of coconut.

5. Adaptation

Adaptation, which is a form of equivalence, is practiced on fourteen (14) occasions, second only to Omission. This strategy “can encompass in fact different translational situations, from situational equivalence, to localisation, to an extreme form of rewriting” (Ranzato, 2016, p.77).

The two following examples are taken from *Asterix in Britain*. They refer to the magic potion brewed by the druid Getafix. In all the Sinhala dubbed films of *Asterix*, the magic potion is called the magic *arishte*. *Arishte* is an ancient ayurvedic preparation made “with decoctions of herbs in boiling water” (Panda et al., 2022). It is well known fact that in the target culture ayurvedic medicine is practiced alongside western medicine. As the *arishte* already possesses healing properties and is made with herbs, it is chosen to replace the magic potion. The term “magic *arishte*” was made popular by the Sinhala dubbed *Asterix* version. Though *arishte* is not an exact equivalent to the magic potion, but given its function and preparation, it is able to fulfill the role of the magic potion in the RL.

Further, as seen in the second example, the ingredients of the magic potion are equally replaced with local herbs: *aralu*, *bulu*, and *nelli*², frequently used in the ayurvedic medicine. The secret ingredients are not disclosed, indicating to the TL audience that they are meant to remain a secret.

Table 11. Examples of adaptation

RL	TL	Back translation into English
Vitalstatix: “Our great druid Getafix will brew up a magic potion for you.”	Vitalstatix: “Ape yuthukama thamayi nedeyinta udavu karana eka. Veda pappa gamakata hadala deyi magic arishte.”	Our duty is to help relatives. The druid will make a magic <i>arishte</i> (potion) enough for a whole village.
Getafix: “Get some honey, meat and lots of carrots. And I will gather mistletoe with a golden sickle.”	Getafix: “Jim pappe, chenam oya gihilla mipeni, aralui, bului, nelli hoyagena enna. Mang gihilla rahas beheth tika hoyagannam.	Then Jim pappe/Obelix, you go and find honey, <i>aralu</i> , <i>bulu</i> and <i>nelli</i> . I’ll go and find the secret ingredients.

2 *Aralu*, *bulu* and *nelli* are an important herbal formation known as *thripala* in ayurveda: Terminalia chebula (*aralu*), Terminalia bellerica (*bulu*), and Phyllanthus emblica (*nelli*).

In the Sinhala dubbed *Asterix* films, it has to be mentioned that all the proper names are translated or rather adapted to suit the TL culture. The famous -ix suffix is replaced with the term *pappa*. Accordingly, Asterix becomes Soora pappa, and Obelix is known as Jim pappa. It is seen in the previous example, Getafix or Veda pappa addresses Obelix as Jim pappe. This term *pappa*, often associated with Naththal pappa or Santa Clause, paints the picture of an elderly person with long hair, big belly and a beard (Jayawardena & Rodrigo, 2022). Given the fact that most Gauls have long hair and beards, the use of this term can be justified.

The following example is taken from *Asterix Conquers America*. In the description given by the voice-over, the village of the Gauls is introduced as Pappa village, meaning the village of the *pappas*. In the TL versions, they are never referred to as Gauls.

The Sinhala dubbed versions made the term *pappa* ever more popular in the TL. The series became widely known as *Soora pappa*. So much so that when Albert Uderzo, the co-creator of the original French series, died in 2020, the newspapers that reported the death had to include Asterix – “better known to many Sri Lankans as Soora pappa” (Mawlana, 2020). It can be assumed that the target audience is not aware of the origin of the series or the historical background of the characters. It can also be argued that the use of the *pappa* to call the Gauls contributed significantly to popularize the series in the TL.³

Table 12. Examples of adaptation		
RL	TL	Back translation into English
Voice-over: “Julius Caesar bestrode the world like a colossus... ..and his thumping great sandal came right down on top of Gaul.	Voice-over: “Mulu pradeshayama Roman karayanta baya vunata pappa game baya veli miyo vitharayi.”	Though everyone was scared of the Romans, in the <i>pappa</i> village only the moles are scared of them.

An adaptation of a different nature, taken from *Asterix and Cleopatra* can be seen in the example below. In this particular scene, Artifice and his sidekick Crewcut, prepare the poisonous cake to kill Cleopatra and frame the Gauls. The ingredients are poisonous: viper’s venom, cyanide and arsenic. In the TL version, local ingredients are chosen to transform the context more comprehensible to the audience. Though they are not the equivalents to the ingredients of the RL version, centipedes, scorpions, snake eggs and rat poison are suitable for this context. The local ingredient *niyagala* is a poisonous plant known in English as Glory Lilly or Flame Lilly (*Gloriosa superba*). Further, pancakes, macaroons and custard pie which are mostly western desserts, are replaced with dishes more familiar to the audience such as curry, sauté, and omelette.

The infamous Cake Song which follows next in the film is also adapted to entertain the target audience. The cake ingredients in the RL such as hemlock, opium, frog’s spawn, tadpole,

3 For a detailed discussion on the translation of proper names of *Asterix* into Sinhala, see Jayawardena & Rodrigo, 2022.

mandrake root, and vitriol are replaced with a mixture of genuine cake ingredients and poisonous ingredients in the TL: honey, wine, dates, peanuts, cashews, pepper, rat poison, snake, snake eggs, skull, lizard, and fangs of a cobra. The combination of ingredients used in the adaptation seems deadly and at the same time, appealing too. Sung rhythmically, the translators make the Cake Song, an entertaining experience to the target audience (Jayawardena, 2024).

Table 13. Examples of adaptation

RL	TL	Back translation into English
Artifice & Crewcut: “Ah poisonous pancakes! Yes. Murderous macaroons Not bad. Viper’s venom topped with cream. Hurrah! Cyanide custard pie. Great! Ah! Special iced arsenic cake.”	Artifice & Crewcut: “Paththeyo beduma! Ehune ne. Gonusu soup. Naraka ne. Niyagala hodda. Maru! Nai biththara omlet. Demu! Ada vishesha pasana cake. Anna hondai!”	Sauté of centipedes! Didn’t hear. Soup with scorpions. Not bad. Curry with <i>niyagala</i> Great! An omelette with snake eggs. Let’s give! Today’s special rat poison cake. That’s great!

6. Generalisation

Generalisation strategy was found seven (07) times in the study. In these examples, a CSR is replaced with a simpler term neutralising the reference. The first example is taken from *Asterix and Cleopatra*. The Gauls were taken inside the giant pyramid by Artifice’s sidekick Crewcut. He invites the group to come inside a chamber to see the magnificent hieroglyphics, a reference to the ancient Egyptian writing system. In the TL version, instead of hieroglyphics, a nonspecific term “wonderful things” is employed suggesting that the hieroglyphics are included among these wonderful things to be seen. Translating this particular term definitely poses a problem to the translators. The existing Sinhala equivalent, which is complex and uncommon, may confuse the target audience. Therefore, the translators opted for a general term that is easier to understand. Generalisation allows the translator to simplify the dubbed dialog to improve audience understanding (Pettit, 2009, p. 56). Further, Bruti remarks that the dialogs in cartoons are simplified, making them easy to understand for the intended audience (2014, p. 92-93).

Table 14. Example of generalisation

RL	TL	Back translation into English
Crewcut: “Come along in here, this room boasts some magnificent hieroglyphics.”	Crewcut: “Meke ethule shok deval thiyana balanna.”	There are wonderful things to see inside.

The second example seen in *Asterix Conquers America*, refers to food habits of the British. The Roman soldier tells the others to drink the warm beer, which they despise, before it gets cold. It is described as an acquired taste. In the TL, the unpleasant taste of the beer is neutralised. Instead, the Roman soldier simply says that now that they are in an inn, they should drink. The particular nature of the British beer is removed from the context by the translators.

Table 15. Example of generalisation		
RL	TL	Back translation into English
Soldier: "Go ahead. Drink it before it gets cold. It's an acquired taste."	Soldier: "Bonnane ave ithin bonava."	We came to drink. So, drink up.

7. Explication

The final strategy is found only on one occasion. This example seen in *Asterix in Britain* explains the prison in the Tower of London. Obelix who wakes up in a prison cell asks from Gaulix where he is. Though Gaulix replies that they are in the Tower of Londonium in the RL, in the TL, he only says a prison cell. To explain that the prison is located in a tower, a voice-over is added. In Sinhala, "hira gedara" literally means prison house. To stress on the specificity of this prison, the voice-over explains that it is not in fact a "gedara" (house) but a tower ("kanuwa" signifies tower in Sinhala). The on-screen image also helps to understand that the prisoners are kept in a tower. The translators decided to add an explanation to make the reference clearer to the target audience. The strategy "helps to explain cultural terms and to clarify the meaning of some word" (Pettit, 2009, p. 54).

Table 16. Examples of explication		
RL	TL	Back translation into English
Obelix: "Where am I? Gaulix: "In the Tower of Londonium."	Voice-over: "hira gedarak kivvata meka gedarakma neveyi kanuwak". Obelix: "Eeh mama me koheda inne?" Peetara: "Koheda kiyala ahanne? Inne hira kuduwe."	Though it's a prison (house), it's not (a house), but a tower. Ah where am I? Where? In a prison cell.

Discussion

When considering the frequency in which the translation strategies are used, Omission (21 times), Adaptation (14 times), Generalisation (7 times) and Equivalence (4 times) come before the others. Together, these strategies remove or neutralise the CSRs of the RL. Adaptation and Equivalence find suitable replacements from the TL. These numbers indicate (46 out of 50) that the translators favoured a domestication approach bringing the dubbed films closer to the target audience. Borrowing which orients towards foreignization is used only once. In

a similar study based on the translation of the CSRs from English to Arabic in three Disney animated films, Adaptation tops the list of strategies while Omission, and Generalisation strategies were not at all used (Al-Yasin, 2022). It is interesting to note that though the two studies are centred on different sets of animated audiovisual texts, it can be argued that the TL used and the intended TL audience could have influenced the strategies of the translators to a considerable extent.

When looking at the CSRs that are omitted, they include food items, customs, landmarks, historical events/figures and also names of cities such as Alexandria and rivers like the Nile. Omission becomes unavoidable when an equivalent or a corresponding term is not found in the TL (Cintas & Rемаel, 2007). However, in the TL dubbed films, it seems questionable why the translators took the decision to eliminate exact locations and references to several cultural items. Ranzato comments in her study that “CSRs are omitted in dubbing due to arbitrary or questionable decisions, hardly justifiable by technical or other forms of constraints” (2016, p. 94). She further explains that the term Elimination is preferred over Omission, because the former suggests a voluntary act of making the CSR disappear without a substitution (p.94).

When the CSRs are omitted or substituted, the target audience is left with general observations or substitutions from their own culture. On one hand the cultural richness for which *Asterix* is known, is lessened in the Sinhala dubbed version. On the other hand, notably for a young audience, it becomes easier to follow the story without being concerned about the historical or the cultural references. Having said that, a counter argument can be made to preserve the CSRs to make the cinematic experience more educational. Though all events may not be historically accurate, a young audience may take note of geographically locations, landmarks and historical figures that are still unknown to them.

The effect of the high number of Adaptations (14 times) and Generalisations (7 times) is worth examining. Examples of Adaptation are based on various aspects: food items, family relationships, and customs. They are adjusted to suit the TL culture and the audience. For the target audience, the familiar references seen in the Sinhala dubbed film, could make the experience more entertaining. Further, to apply Adaptation, the translators must be creative and talented. The translators must put in more effort to find aspects that are similar and, that can be modified to make them acceptable to the target culture. Their solutions such as the magic *arishte* and *pappa* have made the Sinhala dubbed version memorable. Pettit (2009) notes that in her study, Adaptation was more frequently used by in the dubbed version than in the subtitled version rendering the dialogs closer to the target language (p.54).

Generalisation, a form of domestication, weakens the richness of the CSRs. Yet it improves the audience understanding (p.56). As seen in the above examples, the translators provided solutions which contain neutral, and vague terms instead of CSRs. For example, in the conversation about beer, once the reference to warm beer is removed, it is no longer unique to Britain. That conversation between the soldiers could take place anywhere as it does not

contain a CSR to indicate where they are. In the films where the Gauls travel to different countries, the audience expect to witness strange and exotic cultural items. By eliminating, and neutralising these items, the films narrate a comic story without accentuating the richness of different cultures.

The number of Equivalentents, though less in number equally contribute to reinforce the domestication approach. Equivalentents are found for food items, and customs. The translators skilfully chose CSRs from the TL that perform a similar function as the items in the RL. In the examples based on food, pizza was replaced with roti, and gooseberry with durian. Two more examples were found related to customs: selling fish and numbering houses. As with Adaptation, this particular strategy offers replacements from the TL. However, the translators must ensure that these items can fulfil the requirements of the RL items. For example, to replace the pizza, the TL food item must also be flat and round and must contain an ingredient visible on the top to pin point the location of Rome. Similarly, a large local fruit that is round and contains spikes on the external shell was required to replace Hannibal's gooseberry in the RL. Durian (*Durio zibethinus*), grown in South Asian and Southeast Asian countries, is a popular fruit that fits the description. It is amusing and at the same time, unbelievable that Romans would know about this fruit because durian is not that well-known internationally. However, on both occasions, the translators succeeded in achieving equivalence semantically and visually.

Explication is another strategy that orients towards foreignization, but only one example of it is found in the study. It may be more difficult to practise as it requires a paraphrase inserted to explain the CSR. Similarly, for Replacement for which an example was not found appears complicated because it needs to be supported by “an on-screen gesture or a visual clue” (p. 45).

Conclusion

After closely examining the results, it can be concluded that the translators favoured an overwhelmingly domesticated approach when translating the CSRs in the dubbed audiovisual texts. By eliminating, replacing, and neutralising the CSRs, the TL texts becomes simplified, easier to understand as it's expected in cartoon talk. Further, Bogucki's (2016) comment on domestication being justified only in “imaginary worlds” is applicable here. It is possible that the translators may have applied the domestication strategies more liberally in the TL as the dubbed audiovisual texts are animated films. In the case of *Asterix* dubbed in Sinhala, though heavily domesticated, the audiovisual series still became popular in the TL.

The study brings to light the different domestication strategies practiced by the translators that succeed in bringing the TL texts closer to the audience. Each strategy has its advantages as well as its disadvantages. The translators must weigh the efficiency and the consequences and choose the strategies that suit the TL and TL audience the most. The present study reveals the skills and the creativity of the translators in selecting the strategies that contributed to popularize the TL texts. The ingenuity of the translators and their knowledge of both the source

culture and the target culture become key factors in offering effective solutions.

The target audience is another crucial factor that effects the translators' decision. Antonini and Chiaro (2009) stresses the need to involve the audience in research on audiovisual translation rather focusing primarily on the texts and the translator. An audience, for whom the dubbed text is meant for, should be allowed to comment on the strategies used in the TL. Future research that includes analysis of the translation as well as comments of the target audience, undoubtedly would be extremely useful for the scholars as well as the industry.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

References

- Aixelà, J. F. (1996). Culture-Specific Items in Translation. In R. Alvarez & M. C. Vidal (Eds.), *Translation, Power, Subversion* (pp. 52-72). Multilingual Matters.
- Al- Yasin, N. (2022). Translation of culture-bound expressions in the Egyptian vernacular dubbed versions of three Disney animated movies. *Open Cultural Studies*, 6, 294-306.
- Antonini, R. & Chiaro, D. (2009). The Perception of dubbin by Italian audiences. In Jorge Díaz Cintas & Gunilla Anderman (Eds.), *Audiovisual translation: Language transfer on screen* (pp.97-114). Palgrave Macmillan.
- Bogucki, L. (2016). *Areas and methods of audiovisual translation research* (2nd revised ed.). Peter Lang.
- Bruti, S. (2014). Accent and dialect as source of humour: The case of Rio. In Gian Luigi De Rosa, Francesca Bianchi Antonella De Laurentiis and Elisa Perego (Eds.), *Translating humour in audiovisual texts* (pp. 89-104). Peter Lang. Bern.
- Chiaro, D. (2009). Issues in audiovisual translation. In Jeremy Monday (Ed.) *Routledge Companion to Translation Studies*. Routledge, (pp. 141-165).
- Cintas, J.D. & Remael, A. (2007). *Audiovisual translation: Subtitling*. Routledge.
- Gosciny, René and Uderzo, Albert. (1968). *Astérix et Cléopâtre*. [Film] Dargaud Productions. <https://www.youtube.com/watch?v=p5kGlq0fTVw> (English), <https://www.youtube.com/watch?v=iR-BWNXxQ9U> (Sinhala).
- Gottlieb, H. (2009). Subtitling against the current: Danish concepts, English minds. In Jorge Diaz Cintas (Ed.), *New Trends in Audiovisual Translation*. (pp.21-43). Multilingual Matters.
- Hahn, G. (1994). *Astérix et les Indiens*. [Film] Extra Film Production. https://www.youtube.com/watch?v=JD8ZVS_04A (English) <https://www.youtube.com/watch?v=vROsy0vOXtw> (Sinhala).
- Jayawardena, S. & Rodrigo, J. S. (2022). Asterix in Sri Lanka: Translating proper names into Sinhala. *Cankaya University Journal of Humanities and Social Sciences*, 16 (1) (June), 43-60.
- Jayawardena, S. (2024). Translating verbally expressed humour in *Asterix and Cleopatra* into Sinhala. *Selangor Humaniora Review*, 08 (1) (June), 13-27.
- Lamsweerde, P. V. (1986). *Astérix chez les Bretons*. [Film] Gaumont and Dargaud Productions. <https://www.youtube.com/watch?v=asBo3JUWwDU> (English), https://www.youtube.com/watch?v=eaZMtx_jYd0 (Sinhala).

- Mawlana R. (2020, April). Paying Tribute to the Co-Creator of Asterix. *Daily Mirror Online* <http://www.dailymirror.lk/life/Paying-Tribute-to-the-Co-Creator-of-Asterix/243-186351>.
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of translation*. Longman.
- Pedersen, J. (2011). *Subtitling norms for television: An exploration focusing on extralinguistic cultural references*. John Benjamins.
- Panda, P., Indu, S., Das, B., Bhuyan, G.C., & Rao, M.M. (2022). Therapeutic importance of Asava and Arista (Fermentative Formulation) in Ayurveda: A review. *Research Journal of Pharmacology and Pharmacodynamics*, 14 (4), 273-276. doi: 10.52711/2321-5836.2022.00047
- Pearson, M. P. (2024, September). Stonehenge. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/Stonehenge>
- Pettit, Z. (2009). Connecting cultures: Cultural transfer in subtitling and dubbing. In Jorge Diaz Cintas (Ed.), *New Trends in Audiovisual Translation*. (pp.44-57). Multilingual Matters.
- Ramière, N. (2006). Reaching a foreign audience: Cultural transfers in audiovisual translation. *The Journal of Specialized Translation*, 6 (July), 152-166.
- Ranzato, I. (2016). *Translating culture-specific reference on television: The case of dubbing*. Routledge.

Türkçedeki Duygu Sözcüklerinin Psikodilbilimsel Açından İncelenmesi

A Psycholinguistic Investigation of Emotion Words in Turkish

Filiz MERGEN*

Öz

Psikodilbilim alanında, duyguların dil ile ifade edilmesini sağlayan duygu sözcükleri uzun süredir birçok çalışmanın konusu olmuştur. Duygulara işaret eden sözcüklerinin zihinsel işleyişini ele alan çalışmalarda bu tür sözcüklerin diğer sözcüklerden farklı olduğu, hatta kendi içlerinde bile sınıflandırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Buna göre, doğrudan duygulara işaret eden duygu sözcükleri ile, duyguları çağrıştıran duygu yüklü sözcüklerin arasında farklılıkların olduğu kabul edilmiştir. Bu farklılıkların Türkçede nasıl olduğunu hedefleyen bu çalışmada, ana dili Türkçe olan bireylerden bu iki tür sözcüğünün anlamı olmayan harf dizilerinden ayırt etmeleri istenmiştir. Bilgisayar ekranından sunulan bu uyarıların gerçek sözcük olup olmadığına karar vermeleri istenmiş ve bu görev esnasında tepki süreleri ve cevaplarının doğruluğu kaydedilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, her iki kategoride bulunan sözcüklerin arasında zamansal olarak farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Duygu sözcükleri daha önce farkedilirken, duygu yüklü sözcüklerin daha uzun sürede işlendiği görülmüştür. Ayrıca, sözcük türüne bağlı olmaksızın olumlu duyguları uyandıran ya da işaret eden tüm sözcüklerin olumsuz yüklü sözcüklerden daha hızlı işlendiği ortaya çıkmıştır. Aynı bulgu, gerçek sözcüklerin anlamsız harf dizilerinden ayırt edilmesinde de görülmüştür. Bu bulgular psikodilbilimsel prensipler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Duygu sözcükleri, duygu yüklü sözcükler, sözcüksel işleme, tepki süreleri, psikodilbilim

ABSTRACT

Emotion words, which are verbal expressions of emotions, have long been the subject of psycholinguistic studies. It was revealed that emotion words are different from neutral words and need to be classified accordingly, even within themselves. To put differently, it has been accepted that there are differences between emotion words that directly refer to emotions and emotion-laden words that are associated with emotions. In this study, it is aimed to reveal if Turkish emotion words differ based on this criterion. Native speakers of Turkish (N=39) were asked to distinguish these two types of words from letter strings which are potentially legitimate words, but lack conceptual associations (non-words). They were asked to decide whether the stimuli presented on a computer screen were real words or not. Their reaction times and accuracy of responses were recorded. The results revealed that there was a temporal difference between the words in both categories. While emotion words were processed faster than

*İzmir Ekonomi Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Uygulamalı İngilizce Çevirmenlik Programı, İzmir, Türkiye

ORCID: F.M. 0000-0002-9583-9153

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Filiz MERGEN,
İzmir Ekonomi Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu,
Uygulamalı İngilizce Çevirmenlik Programı,
İzmir, Türkiye
E-posta: filiz.mergen@ieu.edu.tr

Başvuru/Submitted: 14.11.2024

Kabul/Accepted: 06.12.2024

Online Yayın/Published Online: 13.12.2024

Atıf/Citation: Mergen, F. (2024). A Psycholinguistic Investigation of Emotion Words in Turkish. *Dilbilim Dergisi - Journal of Linguistics*, 42, 35-53.
<https://doi.org/10.26650/jol.2024.1585175>

emotion-laden words. In addition, it was shown that all words that indicate or elicit positive emotions, regardless of the type of word, were processed faster than negative words. The same result was also obtained in distinguishing real words from non-words. These findings were discussed with regard to psycholinguistic principles.

Keywords: Emotion words, emotion-laden words, word processing, response times, psycholinguistics

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Emotions are critical in our lives, and language is undoubtedly the most sophisticated means to convey them. Psycholinguistic studies investigating word recognition have long underestimated the role of emotion content of words, and considered emotion words as comparable to neutral words. Following Morton (1979, cited in Jared, Poh & Paivio, 2013), who suggested that concrete words have both verbal and visual associations while abstract words can only be labelled verbally, this line of research, then, categorized emotion words as abstract words. However, emotions' distinctive role have prompted researchers into examining them in verbal communication. It was Altarriba, Bauer and Benvenuto (1999) who first suggested that emotion words form a distinct category and should be classified separately. Later research both confirmed and strengthened this view, leading to the distinction even among emotion word category. Accordingly, it was argued that words in this category were different in terms of their conceptual associations such that some words directly refer to affective states such as sadness, happiness or anger (emotion words), while others (emotion-laden words) relate to emotions indirectly (Altarriba, 2006; Pavlenko, 2008). To put differently, the former labels emotions while the latter elicits emotions. Based on the idea of either direct or indirect reference to emotional states, it is argued in the literature that emotion words are more easily recognized than emotion-laden words. This is called *Mediated Account*, according to which, in the recognition of emotion-laden words, conceptual access comes first and is followed by access to affective meanings, leading to longer and more effortful processing, while in the recognition of emotion words, affective meanings are directly accessible, enabling faster recognition. In addition to the role of word types in the psycholinguistic aspects of word recognition literature, lexical features like valence (i.e. whether a word is positive or negative) and word advantage (i.e. whether a word is meaningful or not) have been a topic of interest. Extant literature investigating the former has firmly established that positive words have a processing advantage compared to negative words (*Positivity Effect*). Evolutionary perspective relates this privilege to our tendency to approach to positive stimuli and ward off negative stimuli to ensure the survival of the species, as the latter is taken as a threat to survival (Taylor, 1991; Estes & Adelman, 2008). Similarly, *Word Superiority Effect* is known as the ease and comfort with which one can discriminate meaningful words from non-words. This has been attributed to the availability of conceptual associations of real words, which non-words lack although they can be phonologically and orthographically legitimate words in a given language.

Method

The main focus of this study is to investigate the difference between the two types of words in Turkish. Following the literature, it was also aimed to disclose whether the two widely accepted phenomena, namely *Positivity Effect* and *Word Superiority Effect*, will be replicated in Turkish. To this end, thirty-nine participants were recruited to take part in a lexical decision task in which they were told to decide whether the word strings they were presented on the screen were real words or non-words. Based on the native speakers' categorization of Turkish words from a pool of 180 words, the stimuli used in the study consisted of a total of forty words categorized as emotion and emotion-laden words (20 positive and 20 negative). Also, forty non-words were formed by changing the letters of real words in Turkish. Following a trial session to familiarize the participants with the procedure, the stimuli were presented in two blocks. The data was analyzed by using 2 (emotion vs. emotion-laden words) x 2 (positive vs. negative) ANOVA for Repeated Measures.

Results and Discussion

The results were in line with those obtained in the literature. First, it was found that emotion words were processed significantly faster than emotion-laden words. This result can be explained by *Mediated Account*, which predicts longer response times due to indirect access to emotion-laden words. This view has found considerable support in the literature (Altarriba & Basnight-Brown, 2011; Kazanas & Altarriba, 2015, 2016; Liu et al., 2022; Wu et al., 2021a). Second, in line with the hypothesis of the current study and the relevant literature (Kousta, Vinson & Vigliocco, 2011), positive words in Turkish were processed faster than negative words. Considering our evolutionary background, the privileged status of positive emotions is an expected outcome. Finally, *Word Superiority Effect* was investigated, and it was found that real words were processed faster. These results confirm and extend the current results in the psycholinguistic literature and provide support from Turkish language.

Giriş

Duyguların evrimsel süreçte yaşam-kalım açısından önemli bir unsur oldukları, dış uyaranlara verdiğimiz tepkileri belirleyen, bu sayede hayatta kalma stratejilerini geliştirmemizi sağlayan önemli belirleyiciler oldukları bilinmektedir. Olumlu duygular hayatta kalma şansımızı arttırması açısından yaklaşmak istediğimiz, olumsuz duygular ise tehdit içermeleri sebebiyle kaçmak istediğimiz türden duygulardır. Ekman'ın (1992) duyguların en önemli göstergesi olan yüz ifadelerini incelediği çığır açan çalışmalardan sonra, insanoğlunun ayırt edici özelliği olan dil ile ilişkisi araştırmacıların ilgisini çekmiş, sinirbilim, psikoloji, felsefe, sosyoloji gibi birçok alanın temel konusu olmuştur. İnsanı diğer canlı türlerinden ayırt eden en önemli özelliği olan dil yetisi duyguların dışı vurumunu sağlayan en önemli araçlardan birisidir. Bu sebeple, disiplinler arası çalışmaların artmasıyla dilbilim alanında da duygu-dil ilişkisi daha dikkat çeker hale gelmiştir.

Dilin zihinsel arka planını araştıran psikodilbilim çalışmaları, sözcük algısının dil işleyişine önemli ölçüde ışık tuttuğu görüşünde hem fikir olmuşlardır (Seidenberg, 1995, s. 137). Bu görüşten hareketle, görsel sözcük algısı bu çalışmaların başlıca konusu olmuştur. Sözcük tanıma üzerine yapılan ilk çalışmalarda kullanılan sözcükler arasında herhangi bir ayırım yapılmamış, katılımcılara ayrı kategorilerde yer alabilecek sözcükler, aynıymış gibi sunulmuş sözcük algıları ele alınmıştır. Sözcüklerin zihinde dilsel öğeler aracılığıyla olduğu kadar görsel çağrışımlarıyla da kodlandığı (Morton, 1979, akt. Jared, Poh ve Paivio, 2013), somut sözcüklerin bu çağrışımlardan her iki yolu de kullanması açısından, erişimlerinin daha kolay olduğu fikrinin ortaya atılmasıyla, sözcüklerin somut ya da soyut olmasının sözcük algısında önemli bir ölçüt olduğu ortaya çıkmış, duygu sözcüklerinin de soyut sözcüklerle aynı kategoride ele alınmaya başlandığı görülmüştür (Bleasdale, 1987). Ancak, ilk olarak Altarriba, Bauer ve Benvenuto (1999), sözcüklerin somut, soyut olmalarının yanı sıra, duygu sözcükleri olarak da ayrıca ele alınması gerekliliğine dikkat çekmişler ve sözcükleri, soyut, somut ve duygu sözcükleri olarak üçe ayırmışlardır. Katılımcıların verilen sözcükleri somutluk, imgelenebilirlik (bir sözcükle ilgili diğer kavramları hatırlama kolaylığı) ve bağlamsal erişilebilirlik (bir sözcüğün, içinde kullanılabilirliği bağlamları hatırlama kolaylığı) açısından değerlendirdikleri bu öncü çalışmada, duygu sözcüklerinin o zamana kadar benzer olduğu düşünülen soyut sözcüklerden farklı olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmada katılımcıların, duygu sözcükleriyle ilgili çağrışımlarının da diğer sözcük türlerinden farklı olduğu görülmüştür. Bir başka çalışmada, Altarriba ve Bauer (2004) duygu sözcüklerinin somut ve soyut sözcüklerden daha iyi hatırlandığına dikkat çekmişlerdir. Hedef sözcükleri tanımlarını gerektiren anlamsal hazırlama (semantic priming) yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, yazarlar, duygu sözcüklerinin zihin temsilleri açısından diğer sözcük türlerinden farklı bir konumda olduğunu bildirmişlerdir. Bu çalışmada edinilen bulgular, duygu sözcüklerinin somutluk, imgelenebilirlik ve bağlamsal erişilebilirlik açısından somut ve soyut sözcüklerle aynı kategoride olmadığı göstermiş ve daha sonra yapılacak çalışmalara önemli ölçüde ışık tutmuştur. Bunları takip eden çalışmalarda edinilen bulgularla, duygulara işaret

eden sözcüklerin zihin temsilleri açısından, sadece somut kavramları tanımlayan sözcüklerden (masa, kalem, araba) değil, aynı kategoride anıldığı soyut sözcüklerden (sevgi, öfke, zaman) de farklı olduğu, dolayısıyla ayrı şekilde konumlandırılması gerektiği görüşü benimsenmeye başlamıştır.

Duygu ifade eden sözcüklerin, duygu yükü olmayan sözcüklerden (nötr) farklı işlendiği görüşü, literatürde ‘duygu etkisi’ olarak bilinmektedir. Edinilen veriler, bu türden sözcüklerin daha hızlı tanındığını (Kousta, Vinson ve Vigliocco, 2009) ve nöral tepkiler açısından farklılık gösterdiğini (Palazova, Mantwill, Sommer ve Schacht, 2011) ortaya çıkarmıştır. Genel olarak tüm duygu sözcüklerin ayrıcalıklı bir konumu olduğu görüşü kuvvetle desteklenmekle birlikte (Kousta, Vinson ve Vigliocco, 2009), sözcüklerin sadece duygu içeriği değil, aynı zamanda olumlu ya da olumsuz olmalarının da önemli bir faktör olduğu gündeme gelmiştir. Sözcüklerin değeri olarak bilinen bu özelliğin dikkate alınarak yapıldığı çalışmalarda ortaya çıkan ağırlıklı görüş, olumluluk ifade eden uyarıların işleme önceliği olduğunu göstermektedir. Bu bulgular sadece sözel değil (Kuchinke vd. 2005; Kissler ve Koesler, 2011), görsel uyarıların verildiği çalışmalarla da desteklenmiştir (Schacht ve Sommer, 2009). Bunun sebebi evrimsel arka planımız ile açıklanmaktadır. Buna göre, olumlu duyguların, güvenlik, mutluluk, refah gibi çağrışımlarının olduğu, türün devamını sağlamaları açısından bireylerin bu duygulara yönelme eğiliminde oldukları savunulmaktadır. Bu görüş, alanyazında *Olumluluk Etkisi* olarak bilinmektedir. Buna karşın, olumsuz duygular, bireyler için tehdit olarak algılanmaktadır. Dolayısıyla, hemen farkedilmeli ve ayrıntılı olarak işlenmelidir. Bu işleme, dikkat sistemlerini meşgul ederek daha fazla zaman almaktadır (Taylor, 1991; Estes ve Edelman, 2008).

Psikodilbilim alanında daha sonra yapılan çalışmalara bakıldığında, nötr sözcüklerden farklı olarak, işleme önceliği olan duygu sözcüklerinin kendi içlerinde de ayrıca sınıflandırılması gerektiği görüşü ortaya atılmıştır (Altarriba, 2006; Pavlenko, 2008). Buna göre, bazı sözcüklerin doğrudan duygulara işaret ettiği ve duygu durumlara sebep olduğu (sevinç, kaygı, üzüntü), bazılarının ise (düşün, sınav, savaş) doğrudan herhangi bir duygunun deneyimlenmesine sebep olmadığı, ancak bu duyguları çağrıştırdığı bilinmektedir. Alanyazında, ilk grupta yer alan sözcüklerin *duygu sözcükleri* (emotion-label /emotion words), ikinci grupta yer alanların ise *duygu yüklü sözcükler* (emotion-laden) olarak adlandırıldığı görülmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar, gerek bu türden sözcüklerin algısı gerek üretiminde katılımcıların tepki süreleri ve cevaplarının doğruluğu (Kazanas ve Altarriba, 2016) ve alınan beyin görüntüleri (Wu, Zhang ve Yuan, 2021a, b) açısından aralarında farklılıklar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla, bunların ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir. Özellikle, bu tür sözcüklerin sözcüksel erişimin zihin temsillerini araştıran çalışmalarda kullanıldığı durumlarda, bu farklılıklar gözetilerek seçim yapılması önem arz etmektedir. Örneğin, katılımcıların, gerçek sözcükleri uydurma sözcüklerden ayırt etmelerinin istendiği çalışmalarda, bu türden sözcükleri işlemeleri sırasında kaydedilen tepki süreleri ya da cevaplarının doğruluğu değerlendirildiğinde, doğrudan duyguların oluşmasına sebep olan duygu sözcüklerine verilen tepki sürelerinin, duyguları

çağrıştıran duygu yüklü sözcüklerden daha kısa olduğu görülmüştür. Bu bulgu, ilk gruptaki sözcüklere erişimin ikinci gruptakilere göre daha hızlı gerçekleştiğinin göstergesi olarak yorumlanmıştır. Örneğin, *anlamsal hazırlama* (semantic priming) ve *sözcüksel karar verme* (lexical decision) olarak bilinen yöntemlerin kullanıldığı bir çalışmada, Kazanas ve Altarriba (2015), duygu sözcükleri ve duygu yüklü sözcüklere (hedef sözcük) anlamsal olarak benzer olan ve olmayan sözcüklerin (hazırlayıcı unsur) ekranda gösterilmesinin ardından, katılımcılardan, her iki gruptaki sözcükleri anlamı olmayan harf dizilerinden ayırt etmelerini istemişlerdir. Elde edilen bulgular, katılımcıların, duygu sözcüklerini anlamsız harf dizilerinden ayırt etmede, duygu yüklü sözcükleri ayırt etmelerine oranla daha hızlı olduklarını göstermiştir. Duygu sözcüklerinin hazırlama safhasında gösterildiği durumlarda karar vermeyi kolaylaştırıcı bir unsur olduğu görülmüştür. Aynı durum duygu yüklü sözcüklerin gösterilmesinden sonra tespit edilmemiştir. İki ayrı deneyin yer aldığı çalışmada tutarlı olarak aynı bulgular edinilmiştir. Bu sonuçlar, duygu sözcüklerinin anlamsal bellekte doğrudan kavramlarla eşleştirilerek kodlandığı, ancak duygu yüklü sözcüklerin kodlanmasının duygu sözcükleri aracılığıyla gerçekleştiği, bu sebeple işlemlenin zaman aldığı şeklinde yorumlanmıştır. *Aracılı İşleme* olarak bilinen bu görüş, Liu vd. (2022a) çalışmasında dikkat sistemleriyle ilişkilendirilerek destek bulmuştur. Yazarlar, bu çalışmada, özellikle olumlu duygu yüklü sözcüklerin işlemlenmesinde duygu sözcüklerine oranla daha kuvvetli beyin sinyalleri (EPN) kaydedildiğini bildirmişler, her iki görevde de elde edilen bu bulguyu, verilen uyarıların sebep olabileceği karmaşıklıkla ilişkilendirmişlerdir. Bir başka deyişle, duygu yüklü sözcüklerin, duygu sözcükleri gibi birebir kavramlara karşılık gelmediği, birden fazla duyguya işaret edebileceği, bunun da katılımcılar için bilişsel bir zorluk teşkil ettiği dile getirilmiştir. Kazanas ve Altarriba (2015), duygu sözcüklerinin kullanıldığı çalışmalarda bu farklılıkların dikkate alınması gerektiği vurgulamışlardır. Kazanas ve Altarriba (2016) ise, başka bir çalışmada anlamsal hazırlama ve sözcüksel karar verme yöntemlerini bir arada kullanmışlardır. Bu çalışmada, katılımcılardan duygu sözcükleri ve duygu yüklü sözcüklerini anlamı olmayan harf dizilerinden ayırt etmelerini istemişler, ancak uyarıların ekranda görülmesinden önce, katılımcıların her iki türden sözcüğü (duygu ve duygu yüklü) ve duygularla ilgili olmayan sözcükleri (nötr sözcükler) kısa süreli olarak görmelerini sağlamışlardır. Edinilen bulgular, duygu sözcüklerinin önceden gösterilmesi durumunda katılımcıların diğer duygu sözcüklerine daha hızlı cevap verdiğini, ancak duygu yüklü sözcüklerin önce verildiği durumlarda katılımcıların cevap verme hızında bir değişikliğe rastlanmadığını göstermiştir. Yazarlar bu bulguları, her iki sözcük türünün (duygu sözcükleri-duygu yüklü sözcükler) zihin temsilleri açısından farklı olduğu görüşünü desteklediğini bildirmişlerdir. Altarriba ve Basnight-Brown (2011), katılımcılardan her iki türden sözcüğü önce olumlu ya da olumsuz olmalarına göre sınıflandırmalarını, sonra da aynı sözcükleri farklı renklerde bilgisayar ekranında göstererek, bunları renklerine göre iki gruba ayırmalarını istemişlerdir. Bulgular, katılımcıların duygu sözcüklerinin gruplandırılmasında daha hızlı ve başarılı olduklarını göstermiştir. Bu bulgular ışığında, yazarlar, duygu yüklü sözcüklerin, duygu sözcükleri gibi doğrudan duygulara

ve onların sebep olduğu duygu durumlara işaret etmediği için, bu sözcüklere erişimin dolaylı yoldan gerçekleştiğini savunmuşlardır. Bu çalışmada ve alanyazında yapılan diğer çalışmalara dayanarak, duygu yüklü sözcüklerin sözcüklerin anlamsal karşılıklarına erişim, yarattıkları duygusal çağrışımlar aracılığıyla gerçekleştiğini, dolayısıyla işlenmeleri zamansal olarak daha uzun sürede gerçekleştiğini söylemek mümkündür.

Psikodilbilim alanında yapılan çalışmalarda, katılımcıların tepki süreleri ve doğru cevaplarına bakılarak elde edinilen verilerin yanı sıra, beyin sinyallerinin kaydedilmesiyle beyindeki dil faaliyetlerinin incelendiği elektrofizyolojik çalışmalarda da, bu iki sözcük türü arasında farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak, bu çalışmalardan bazılarında, duygu sözcüklerinin işleme kolaylığı görüşüne zıt bulgular da mevcuttur. Tutarlı olmayan bu bulguların, çalışmalarda kullanılan metotlarla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Elektrofizyolojik çalışmalarda, kafatası üzerine yerleştirilen elektrotlar aracılığıyla, bireyin uyarılar karşısında verdiği tepkilerin, süre ve şiddet açısından tespit edilmesi mümkün olmaktadır. ERP (Olaya İlişkin Potansiyeller) olarak adlandırılan bu yöntemin kullanıldığı bu çalışmalar, duygu ve duygu yüklü sözcüklerin arasında zamansal ya da şiddet açısından farklılıklar olduğunu göstermiştir. Duygu sözcüklerinin daha hızlı işlendiği görüşünü destekleyen bir çalışmada, Zhang vd. (2017) bu iki türden sözcüğün farklı nöral temsilleri olduğunu, duygu sözcüklerinin duygu yüklü sözcüklerden daha kuvvetli aktivasyona sebep olduğunu savunmuşlardır. Bu çalışmada duygusal içerikli uyarıların işlenmesi sırasında kaydedilen P100, N170 ve LPC sinyallerinden, dikkat süreçleriyle ilişkilendirilen P100 hariç diğer sinyallerin sözcük türüne göre farklılaştığı ortaya çıkmıştır. Wu, Zhang ve Yuan (2021b) ise, aynı yöntemin kullanıldığı çalışmada, Çincedeki duygu sözcükleri ve duygu yüklü sözcüklerini hazırlayıcı unsur olarak vermişler ve katılımcılardan, her iki durumda duygu yüklü sözcüklerinin değerliğine (olumlu-olumsuz olmaları) karar vermelerini araştırmışlardır. Beyin sinyallerine bakılarak yapılan değerlendirmede, duygu sözcüklerinin hazırlayıcı unsur olarak verildiği durumlarda, duygu yüklü sözcüklerin işlenmesinin daha kolay gerçekleştiği görülmüştür. Yazarlara göre, bu bulgu, duygu sözcüklerinin önceden verilmesi durumunda işleme kolaylaştırıcı bir rolü olduğunu göstermektedir. Ancak, duygu yüklü sözcükler hazırlayıcı unsur olarak verildiğinde, aynı kolaylaştırıcı etkinin olmadığı gözlemlenmiştir. Bu esnada kaydedilen beyin sinyallerinin şiddeti, bu sözcüklerin işlenmesi sırasında bilişsel yükün arttığına işaret etmektedir. Ayrıca, tüm olumlu sözcüklerin hazırlayıcı unsur olarak kullanılmasının, duygu yüklü sözcüklerin işlenmesini kolaylaştırdığı, ancak olumsuz sözcüklerin hazırlayıcı unsur olarak sözcük işlemede engelleyici olduğu ortaya çıkmıştır.

Buna karşın, elektrofizyolojik çalışmalardan bazılarında, duygu sözcüklerinin ayrıcalıklı bir konumda olmadığını gösteren bulgular da edinilmiştir. Örneğin, Liu, Fan, Tian, Li ve Feng (2022b), hem açık (sözcükleri değerliğine göre sınıflandırma) hem örtük (sözcüklerin hangi renkte yazıldığını söyleme-Stroop Testi) işleme gerektiren iki görevin verildiği çalışmalarında, iki sözcük türü arasında bir fark olup olmadığını araştırmışlardır. Bu çalışmada,

kullanılan göreve bağlı olarak, iki sözcük türü arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Örneğin, sınıflandırma görevinde olumlu duygu sözcükleri, olumlu duygu yüklü sözcüklerden daha hızlı işlenirken, olumsuz sözcükler için bunun tam tersi bir bulgu edinilmiştir. Ancak, Stroop testinde bu iki tür sözcük kategorisi değil, sadece sözcüklerin olumlu olup olmamaları belirleyici olmuştur. Alanyazındaki diğer birçok çalışmada elde edildiği gibi, olumlu sözcükler olumsuz sözcüklerden hızlı işlenmiştir. Yazarlar, edinilen çelişkili bulguları, çalışmada kullanılan görevlerden kaynaklanabileceğini savunmuşlardır. Wu, Zhang ve Yuan (2021a) ise, sadece duygu yüklü sözcüklerin anlamsal hazırlama yöntemiyle sunulduğu çalışmalarında, katılımcılardan duygu sözcükleri ve duygu yüklü sözcükleri değerliğine göre kategorize etmelerini istemişler, bu esnada beyin sinyallerini kaydetmişlerdir. Çalışmada hazırlayıcı unsur olarak kullanılan duygu yüklü sözcükler, aynı kategorideki diğer sözcüklerin işlenmesini kolaylaştırırken, duygu sözcüklerinden önce gösterilmeleri durumunda, bu sözcüklerin işlenme hızı üzerinde bir etki yapmamıştır. Bu bulgu, aynı türden sözcüklerin hazırlayıcı unsur ve hedef sözcük olarak kullanıldığı çalışmalarda dile getirilen “uyumluluk etkisi” olarak da değerlendirilebilir. Ancak, bu çalışmada, duygu yüklü sözcüklerin, aynı türden sözcüklerin işlenmesini kolaylaştırmış olmasına rağmen, alınan beyin sinyallerinin şiddeti, bu sözcüklerin işlenmesinin daha zor olduğu düşüncesini kuvvetlendirmiştir. Yazarlara göre, bu bulgunun *Aracılı İşleme* görüşüne destek verdiği savunulmuştur. Bir başka deyişle, duygu yüklü sözcüklerin algısının duygu sözcükleri vasıtasıyla gerçekleştiği, ancak bunun tam tersini söylemenin mümkün olmadığı dile getirilmiştir.

Sözcüksel işlemlenin psikodilbilimsel arka planına bakıldığında, duygu etkisinin yanı sıra, bir sözcüğün kullanım sıklığı (Barber ve Kutas, 2007), sözcüksel erişimi kolaylaştıran önemli ölçütler arasında olduğu bilinmektedir. Yapılan çalışmalar, sık kullanılan sözcüklerin daha az sıklıkta kullanılanlara göre daha hızlı ve doğru tanındığına işaret etmektedir. Bu durum, alanyazında ortaya atılan sözcük tanıma modellerinin prensipleriyle açıklanmaktadır. Buna göre, sözcüklerin fiziksel özelliklerinin tanınmasıyla başlayan sözcük tanıma süreci, benzerlik gösteren birçok sözcüğün aynı anda seçilmeye hazır konuma geldiği bir yarışa benzetilmektedir. Bu yarışta sıklıkla kullanılan sözcüklerin tanınma olasılığı daha yüksektir (Balota, Yap ve Cortese, 2006). Türkçede sözcük sıklığı üzerine yapılan çalışmalardan önemli bir kısmı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği kitaplarda kullanılan sözcüklerin araştırılması üzerine yoğunlaşmış, elde edilen verilerin, dil eğitimi sürecinde ne ölçüde yarar sağlayacağı üzerine odaklanmıştır (Göçen, Şen ve Fidan, 2020). Bunun yanı sıra, Göz tarafından (2003) hazırlanan Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü, önemli bir katkı sunmuştur. Bu görüşten hareketle, bu çalışmada kullanılan sözcükler kullanım sıklığı açısından eşitlenmiştir.

Kullanım sıklığının yanı sıra, sözcüklerin gerçek bir anlamı olup olmadığı da sözcük tanıma sürecinde önemli bir ölçüttür (Kuchinke vd., 2005). Coltheart ve arkadaşlarının (2001) *İki yollu ve Aşamalı* sözcük tanıma modeline göre, sözcükler iki ayrı şekilde tanınır. Bunlardan ilki, *sözcüksel yol* olarak adlandırılır ve doğrudan sözcüklerin anlamına erişimi öngörür. Özellikle

sık kullanılan sözcüklerin tanınması bu şekilde gerçekleşir. Bir diğer yol ise, *sözcüksel olmayan yoldur*. Bu yol, görsel bilginin (harfler), sesbilgisel karşılıkları ile eşleştirilmesi ve bunu takip eden aşamaların olduğu aşamalı bir süreçtir. Nispeten az kullanılan ya da hiç bir kavramsal karşılığı olmayan harf dizilerini (uydurma sözcükler) tanımak için bu yol izlenmektedir. Zamansal olarak karşılaştırıldığında, ilk yoldan daha uzun sürmektedir. Çalışmalarda sıklıkla dile getirildiği üzere, anlamsız harf dizilerinin tanınmasını gerektiren görevlerde katılımcıların daha uzun süreye ihtiyaç duymalarının sebebi budur. Ayrıca, bu tür sözcüklerin hem yazım hem sesletim açısından gerçek sözcüklere benzemesinin, çalışmalarda yer alan katılımcıların, bu sözcükleri gerçek birer sözcük olduğunu düşünmelerine, ancak daha sonra bu kararlarından vazgeçmelerine sebep olmakta, bunun da zamansal anlamda bir kayba yol açtığı düşünülmektedir. Alanyazında, hem duygu sözcükleri (Kuchinke vd., 2005) hem de nötr sözcüklerin (Nemrodov vd., 2011) anlamsız harf dizileriyle karşılaştırıldığı çalışmalar bu görüşü desteklemektedir.

Türkçede duygu sözcüklerinin psikodilbilimsel açıdan ele alınmasını konu eden yayımlar sayıca azdır. Dolayısıyla, gerek dilbilim, gerekse Türkçe sözcüklerin kullanıldığı deneysel çalışmalarda (psikoloji, psikiyatri, nöroloji) uyaranların Türkçenin dil kurallarına uygun olmasının yanı sıra, psikodilbilim alanında sıklıkla başvurulan sözcüksel özelliklerinin de Türkçenin ve Türkçeyi ana dili olarak konuşan bireylerin kullanımına uygun olması önem taşımaktadır. Sözü edilen bu alanlarda yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak, İngilizceden yapılan çevirilerle ilerlemektedir. Ancak, duygu sözcüklerini kültürel farklılıklardan önemli ölçüde etkilendiği (Jackson vd., 2019; Mergen, 2023) düşünüldüğünde, Türkçeye özgü çalışmalarda, bu farklılıkların göz önüne alınması kaçınılmaz olmuştur.

Çalışmanın temel sorusu, Türkçede doğrudan duygulara işaret eden *duygu sözcükleri* ile duygularla ilişkili olan veya duyguları çağrıştıran *duygu yüklü sözcükler* arasında işleme hızı açısından bir farklılık olup olmadığıdır. Alanyazında, ilk gruptaki sözcüklerin işleme açısından öncelikli olduğu görüşünden hareketle, Türkçedeki duygu sözcüklerinin, duygu yüklü sözcüklerden daha hızlı işlemleneceği varsayılmaktadır. Alanyazında ele alınan bir başka konu da *Olumluluk Etkisi* (Taylor, 1991) olarak bilinen varsayımdır. Buna göre, olumlu sözcüklerin olumsuz sözcüklerden daha hızlı işlenmektedir. Bu görüşe Türkçe sözcüklerden de örnek vermek amacıyla, tüm gerçek sözcüklerin işlenmesinde değerlik açısından farklı olup olmadığı ele alınmıştır. Bu çalışmada da, alanyazında elde edilenlere benzer bulgular edinileceği varsayılmaktadır. Son olarak, yine alanyazında bir çok dilde yapılan araştırmalar, gerçek anlamı olan sözcüklerin anlamsız harf dizilerinden daha çabuk işlemlendiğini ortaya çıkarmıştır. *Sözcük Olma Üstünlüğü* (Nemrodov vd., 2011) olarak bilinen bu görüşün, Türkçedeki gerçek ve uydurma sözcükler kullanılarak desteklenmesi hedeflenmiştir. Bunu ortaya çıkarmak üzere, tüm gerçek sözcükler anlamsız harf dizileri ile karşılaştırılmıştır. Bulguların, alanyazında kanıtlanan Sözcük Olma Üstünlüğü görüşünü destekleyeceği varsayılmaktadır. Bu sayede, psikolinguistik alanyazına Türkçe açısından katkı sağlaması beklenmektedir.

Yöntem

Katılımcılar

Çalışmaya İzmir’de özel bir üniversitede öğrenim gören 20-55 yaş aralığındaki öğrenciler, akademik ve idari personel (N= 39, K= 22, E=17) katılmıştır. Gönüllülük esasına göre gerçekleştirilen çalışmada katılımcılara herhangi bir ücret veya not verilmemiştir. Bu çalışma için toplam katılımcı sayısı G-Power v3.1.9.7 aracı kullanılarak belirlenmiştir. Buna göre, sözcüklerin tespit edilmesinde katılımcıların tepki sürelerinin bağımlı değişken olarak belirlenmiş, 0,25’lik bir etki büyüklüğü, %5’lik bir alfa hata oranı ve %95’lik bir güç baz alınarak yapılan hesaplamada en az 31 katılımcıya ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır (Kang, 2021). Bu analize göre, bu çalışmada yer alan katılımcı sayısı istatistiksel olarak yeterlidir.

Uygulama

Çalışmada psikodilbilim alanında sıklıkla başvurulan bir yöntem olan *Sözcüksel Karar Verme Yöntemi* kullanılmıştır. Bu yöntemde, katılımcıların gerçek birer anlamı olan sözcükleri, herhangi bir anlamı olmayan harf dizilerinden ayırt etmeleri istenmektedir. Bu çalışmada anlamlı sözcükler, duygu sözcükleri ve duygu yüklü sözcüklerdir. Bu gruptaki sözcükler olumlu ve olumsuz olarak ikiye ayrılmıştır. Hem duygu sözcüklerinden hem de duygu yüklü sözcüklerden eşit sayıda olumlu ve olumsuz sözcük seçilmiştir. Uyarın setinin hazırlanmasında *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğünden* (Göz, 2019) 180 adet sözcük seçilmiştir. Bu sözcükler Türkçenin anadili konuşucuları (N=46) tarafından duygu sözcükleri (doğrudan duygulara işaret eden sözcükler) ve duygu yüklü sözcükler (kendileri duygulara sebep olmayan ancak dolaylı olarak duyguları çağrıştıran sözcükler) olarak gruplandırılmıştır. Bu gruplandırmanın sonucunda her iki türden olumlu ve olumsuz olmak üzere seçilen gerçek sözcüklerin toplam sayısı 40’dır. Göz’ün (2019) bildirdiği kullanım sıklığına göre yapılan karşılaştırmaya göre, her iki grupta yer alan sözcüklerin kullanım sıklığı arasında istatistiksel bir fark bulunmamıştır ($t(37) = .277, p = .783$). Anlamlı sözcükler ile aynı sayıda anlamsız harf dizileri (uydurma sözcükler) kullanılmıştır. Bu sözcükler Türkçede anlamı olan sözcüklerin harfleri değiştirilerek oluşturulmuştur. Türk Dil Kurumunun sitesinden herhangi bir anlamı olmadığı tespit edilen sözcükler yazım ve sesletim açısından Türkçe sözcük olabilecek türden sözcüklerdir. Uygulamada kullanılan sözcükler Ek 1.’de bulunmaktadır.

Uygulamaya geçmeden önce, katılımcıların içeriğe aşinalık kazanmaları açısından her bir gerçek sözcük kategorisinden ikişer (olumlu-olumsuz), uydurma sözcüklerden de sekiz sözcüğün olduğu bir deneme yapılmış, bu aşamada toplanan veri analiz dışında bırakılmıştır. Araştırmacı tarafından açıklama yapılarak katılımcıların beklenen görevi tam olarak anlamaları sağlanmıştır. Daha sonra uygulamaya geçilmiştir. Her uygulamada sessiz bir ortamda tek bir katılımcı bulunmuştur. Yaklaşık 50 cm uzakta bulunan bir bilgisayar karşısında oturan katılımcılar, klavye üzerinde belirlenen tuşlara basarak görevi tamamlamışlardır. Katılımcılardan sözcüklerin gerçek sözcükler olup olmadığına dair karar vermeleri ve bunu klavye üzerinde belirlenen tuşlara (1= gerçek sözcük, 2= uydurma sözcük) basarak göstermeleri söylenmiştir. Sözlü açıklamaların yanı sıra, katılımcılardan bilgisayar ekranında gösterilen yönergeyi

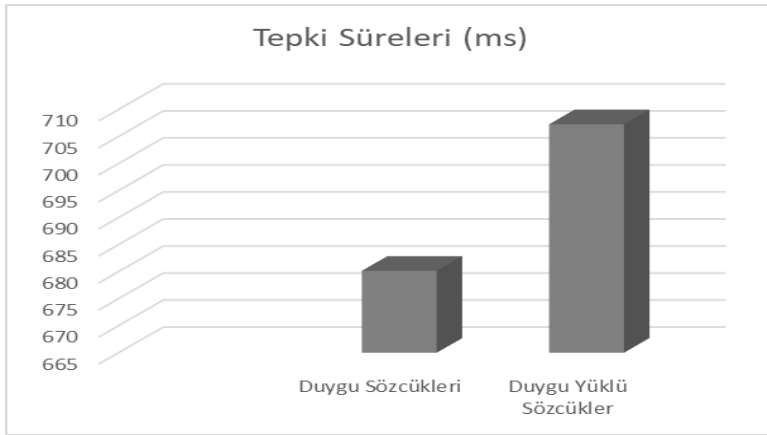
okumaları istenmiştir. İki blok halinde gerçekleştirilen uygulamada bloklar arasında katılımcının uygun gördüğü uzunlukta bir ara verilmiş, daha sonra devam edilmiştir. Uyarılar bilgisayar ekranından rastgele bir düzen içinde halinde gösterilmiştir.

Uyaran sunumu SuperLab program ile yapılmış ve bu sayede katılımcıların tepki süreleri ve cevaplarının doğruluğu kaydedilmiştir. Çalışma için, araştırmacının mensubu olduğu üniversiteden Etik Kurul Onayı alınmıştır.

Bulgular

Tüm katılımcılardan 5889 veri toplanmıştır. Yanlış cevap sayısı çok az olduğundan ($N=127$), cevapların doğruluk oranları istatistiksel analizin kapsamı dışında bırakılmıştır. Her bir katılımcı tüm sözcükleri 2'şer kez görmüştür. Katılımcı bazında her bir sözcüğe verilen tepki sürelerinin ortalaması alınarak veri girişi gerçekleştirilmiştir. Verinin normal dağılım göstermesi sebebiyle (tüm p değerleri $> .50$), 2 (sözcük türü; duygu sözcükleri, duygu yüklü sözcükler) x 2 (değerlik; olumlu, olumsuz) deseni ile Tekrarlı Ölçümler ANOVA testi kullanılmıştır.

Elde edilen bulgular, alanyazında farklı dillerde yapılan çalışmalarda edinilen bulgularla örtüşmektedir. Buna göre, duygu sözcüklerinin anlamsız harf dizilerinden ayırt edilmesi ($M=680.16$ ms, $SE=10.02$), duygu yüklü sözcüklerin ($M=707.27$ ms, $SE=10.44$) anlamsız harf dizilerinden ayırt edilmesinden daha hızlı gerçekleşmiştir. İki sözcük türüne ilişkin tepki süreleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{1,38} = 21.89$, $\eta^2 = .365$, $p < .001$).

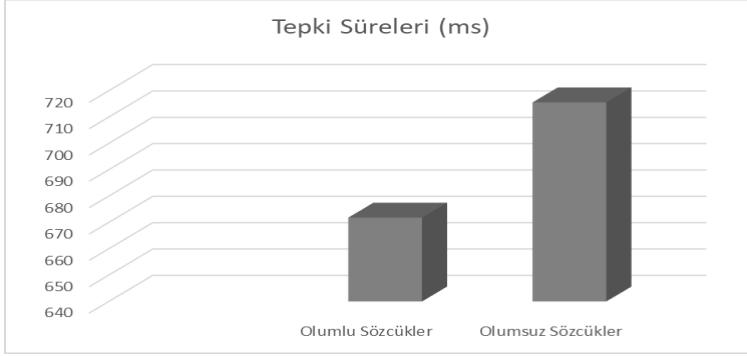

Şekil 1. Duygu Sözcükleri ve Duygu Yüklü Sözcüklerin Tepki Süreleri

Şekil 1'e göre, duygu sözcüklerinin anlamsız harf dizilerinden ayırt edilmesi, duygu yüklü sözcüklerin ayırt edilmesinden daha hızlı gerçekleşmiştir.

Bir diğer bulgu da, alanyazında sıklıkla dile getirilen olumlu sözcüklerin işleme önceliğidir. Buna göre her iki sözcük türünde de olumlu sözcüklerin, olumsuz sözcüklerden daha

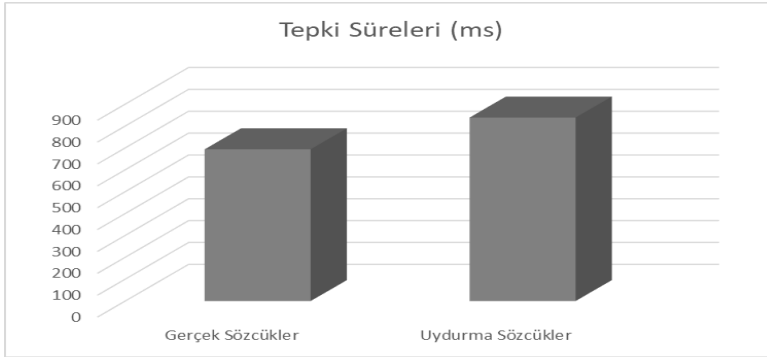
hızlı işlemlendiği görülmektedir, ($F_{1,38} = 52.16, \eta^2 = .579, p < .001$). Bir başka deyişle, sözcük türü ve değerlik arasında anlamlı bir etkileşim bulunmamıştır, ($F_{1,38} = .096, \eta^2 = .003, p = .758$).

Şekil 2. Olumlu ve Olumsuz Sözcüklerin Tepki Süreleri

Şekil 2, tüm olumlu ve olumsuz sözcükler arasındaki tepki sürelerini göstermektedir. Buna göre, olumlu sözcüklerin anlamsız harf dizilerinden ayırt edilmesi olumsuz sözcüklere göre daha hızlı gerçekleşmiştir.

Son olarak, tüm sözcüklerin tepki süreleri uydurma sözcüklerle karşılaştırılmıştır. Bağımlı gruplar *t*-testi kullanılarak yapılan analiz sonucunda, alanyazında edinilen bulgulara paralel olarak, Türkçedeki gerçek bir anlamı olan sözcüklerin ($M = 693.72, SD = 61.27$), anlamsız harf dizilerinden ($M = 838.92 \text{ ms}, SD = 148.77$) daha hızlı işlemlendiği ortaya çıkmıştır, ($t(38) = 7.97, p < .001$).

Şekil 3. Gerçek ve Uydurma Sözcüklerin Tepki Süreleri

Şekil 3'e göre, Türkçede anlamı olan gerçek sözcükler anlamsız harf dizilerinden (uydurma sözcükler) daha hızlı tanınmıştır.

Tartışma

Çalışmanın temel sorusu, alanyazında duygularla doğrudan ilişkili sözcükler (duygu sözcükleri) ile duygularla doğrudan bir ilişkisi olmayan, ancak onları çağrıştıran sözcükler (duygu yüklü sözcükler) arasında görülen farklılıkların Türkçe sözcükler için de geçerli olup olmadığını ortaya çıkarmaktır. Elde edilen bulgular, hem çalışmanın varsayımları, hem de alanyazında benzer çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir.

Çalışmanın çıkış noktası olan duygu sözcükleri ve duygu yüklü sözcükler arasındaki farklılıkların ortaya çıkarılmasıdır. Edinilen bulgulara göre, doğrudan duygulara işaret eden sözcükler olarak tanımlanan *duygu sözcükleri* (güven, coşku, korku, nefret), duygularla ilişkili ya da onları çağrıştıran sözcükler olarak tanımlanan *duygu yüklü sözcüklerden* (düğün, başarı, mezar, borç) daha hızlı işlenmiştir. Bu bulgu, alanyazında bir çok çalışmada da dile getirilmiştir. Örneğin, Kazanas ve Altarriba (2015), iki ayrı deneyin yapıldığı çalışmalarında, her iki durumda da duygu sözcüklerine verilen tepki sürelerinin duygu yüklü sözcüklere kıyasla daha kısa olduğunu bildirmişlerdir. Alanyazında *Aracılı İşleme* varsayımıyla açıklanan bu bulguyu destekleyen bir başka çalışmada ise, Kazanas ve Altarriba (2016), iki türden sözcüğü hazırlayıcı unsur olarak vermiş ve katılımcıların bunları arkasından gösterilen duygu sözcüklerini ve duygu yüklü sözcükleri anlamsız harf dizilerinden ayırt etmelerini istemişlerdir. Edinilen bulgular, duygu sözcüklerinin hem hazırlayıcı unsur olarak verildiği durumlarda tepki sürelerinin kısa olduğunu, hem de bu sözcüklerin anlamsız harf dizilerinden ayırt edilmesinin duygu yüklü sözcüklere kıyasla daha hızlı gerçekleştiğini bildirmişlerdir. Benzer bir bulgu, Altarriba ve Basnight-Brown'ın (2011) çalışmasında edinilmiştir. Yazarlar, duygu sözcüklerinin değerliğine (olumlu ya da olumsuz olma) göre sınıflandırılmasını gerektiren görevde, katılımcıların duygu sözcüklerini sınıflandırmada, duygu yüklü sözcüklere nispeten daha başarılı olduklarını bildirmişlerdir. Yazarlara göre bu bulgu, ilk gruptaki sözcüklerin zihinsel sözlükçede doğrudan kavramsal karşılıklarının olması, ikinci gruptaki sözcüklerin ise dolaylı bir işleme gerektirdiği şeklinde yorumlanmıştır. Duygu sözcüklerinin işleme önceliği görüşüne destek olarak, Basnight-Brown ve Altarriba (2018), duygu sözcüklerini “zihinsel durumların adı” olarak nitelemiş ve bu özellikleri sayesinde, bu sözcüklerin daha kolay erişilebilir ve hatırlanabilir olduğunu savunmuşlardır.

Alanyazında duyguların, birçok temel özellikleri dile getirilmiştir (Ekman, 1992). Erken yaşta edinilmeleri (Basnight-Brown ve Altarriba, 2018) ve öznel deneyimler olmaları (LeDoux, 2000) bu sözcüklerin ön plana çıkan özellikleri arasındadır. Bu özellikler, doğrudan duygulara işaret eden sözcüklerin zihinsel temsilleri açısından daha zengin içerikli olduklarını düşündürmektedir. Bu yönüyle, duygu sözcüklerinin daha kolay zihinsel çağrışımlar yapmamıza elverişli olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, bu türden sözcüklere erişim, birden fazla farklı senaryoyu çağrıştıran, ve bu sebepten işlenmesi zaman alan duygu yüklü sözcüklerden daha hızlı gerçekleşmektedir. Benzer şekilde, zihinsel sözlükçeye erişimi açıklayan bu modellere göre, sözcüklerin fiziksel özelliklerinin tanınmasıyla başlayan sözcük tanıma süreci, benzerlik gösteren birçok kelimenin

aynı anda seçilmeye hazır konuma geldiği bir yarışa benzetilmektedir. Bunların arasından uygun olanın seçilimiyle sözcük tanıma süreci son bulur (Balota, Yap ve Cortese, 2006). Bu açıdan bakıldığında, duygu yüklü sözcüklerin, duygusal içerikli olay, olgu, durum ve kişilere işaret etmeleri açısından birçok çağrışımı vardır. Dolayısıyla, bu yarışta en uygun adayın, sayıca daha fazla alternatif arasından seçilmesi gerekmektedir. Sözcüksel erişim sürecinde bu çağrışımlar arasında en uygun seçeneğin bulunmasının zaman alması sebebiyle, bu türden sözcüklerin gecikmeli olarak işlenmesi beklenen bir sonuçtur.

Duygu sözcüklerini ve duygu yüklü sözcükleri, tepki süreleri ve doğruluk oranlarına göre karşılaştıran çalışmaların yanı sıra, daha objektif olduğu düşünülen nörofizyolojik çalışmalar da bu görüşe destek vermektedir. Örneğin, Zhang vd. (2017), bu türden bir çalışmada, N170 olarak adlandırılan sinyalin, duygu sözcükleri için daha kuvvetli olduğunu bildirmişlerdir. Yazarlar bu bulguya göre bu tür sözcüklerin beyinde daha önce tespit edildiği ve daha fazla aktivasyona sebep olduğu şeklinde yorumlamışlardır. Wu, Zhang ve Yuan (2021a, b) ise, duygu sözcüklerinin hazırlayıcı unsur olarak verilmesinin işlemeyi kolaylaştırıcı bir faktör olduğunu dile getirmişlerdir.

Çalışmada elde edilen bir başka bulgu, olumlu ve olumsuz sözcükler arasındaki işleme hızı açısından görülen farklılıklardır. Sözcük türü fark etmeksizin olumlu sözcükleri anlamsız harf dizilerinden ayırt etme hızının, olumsuz sözcükleri ayırt etme hızından daha kısa olduğu ortaya çıkmıştır. Bir başka deyişle sözcüklerin değeri, farklı sözcük türü olmalarından daha belirleyici bir ölçüt olmuştur. Bu bulgu, alanyazında olumlu duyguların işleme önceliğini vurgulayan *Olumluluk Etkisi* görüşünü desteklemektedir (Kuchinke vd., 2005; Kissler ve Koessler, 2011; Schacht ve Sommer, 2009). Buna karşın, olumsuz duyguların tehdit olabilecek davranışlara sebep olduğu, dolayısıyla hızlı tespit edilmelerine rağmen, ayrıntılı bir bilişsel işleme gerektiği dile getirilmiştir (Estes ve Adelman, 2008). Sözü edilen bu işleme deneysel çalışmalarda uzun tepki süreleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu görüşe destek olarak, Kuchinke vd. (2005), sözcüksel karar verme yöntemini kullandıkları çalışmalarında olumlu sözcüklerin olumsuz sözcüklerden daha hızlı işlendiğini bildirmişlerdir. Kissler ve Koessler (2011) ise olumlu ve olumsuz içerikli resimlerin hazırlayıcı unsur olarak verildiği çalışmalarında, katılımcılardan olumlu ve olumsuz gerçek sözcükleri anlamsız harf dizilerinden ayırt etmelerini istemişlerdir. Bulgulara göre, olumlu resimlerin gösterilmesini takip eden aşamada gerçek sözcüklerin uydurma sözcüklerden daha hızlı ayırt edildiği görülmüştür. Olumlu resimlerin arkasından olumlu sözcüklerin verildiği durumlarda ise tepki süreleri daha da kısalmıştır. Yazarlar bu bulguları olumlu duygu içerikli uyaranların dil işlemeyi hızlandırdığı şeklinde yorumlamışlardır. Sözü edilen bu çalışmalarda kullanılan sözcükler arasında duygu sözcüğü ve duygu yüklü sözcük ayrımı yapılmamış, her iki sözcük türü de duygu sözcüğü olarak sınıflandırılmıştır. Ancak, daha sonra duygu içerikli uyaranlar arasında bu fark gözetilerek yapılan çalışmalarda da olumlu sözcüklerin işleme önceliği tekrar karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, Kazanas ve Altarriba (2016) duygu ve duygu yüklü sözcüklerin

iki ayrı grupta sınıflandırıldığı çalışmalarında, her iki gruptaki sözcükte bulunan olumluluk etkisinden bahsetmişlerdir. Wu, Zhang ve Yuan (2021a,b) ise, beyin sinyallerinin kaydedildiği çalışmalarda, olumlu duygu sözcükleri ve duygu yüklü sözcüklerin her ikisinin de hazırlayıcı unsur olarak verildiği durumlarda, sözcüksel işlemlemeyi kolaylaştırdığını bildirmişlerdir.

Son olarak, psikodilbilim alanında bir çok farklı dilde sözcüksel erişimi ele alan çalışmalarda, gerçek sözcüklere erişimin anlamsız harf dizilerine kıyasla daha hızlı gerçekleştiği görüşü benimsenmiştir. *Sözcük Olma Etkisi* olarak bilinen bu görüşe Türkçe sözcükler açısından bir katkı sağlamak amacıyla, gerçek anlamı olan tüm sözcüklerin tepki süreleri, anlamsız harf dizilerinin tepki süreleriyle karşılaştırılmıştır. Alanyazında edinilen bulguları ve çalışmanın varsayımını destekleyen bulgular edinilmiş, Türkçedeki anlamsız harf dizilerinin tanınmasının, anlamı olan gerçek sözcüklerden daha yavaş gerçekleştiği ortaya çıkmıştır. Gerçek sözcüklerin anlamsız harf dizilerinden ayırt edilmesini gerektiren görevlerin verildiği farklı dillerde yapılan birçok çalışmada tutarlı olarak bu bulgu edinilmiştir. Bu çalışmadaki bulgular da, psikodilbilim alanyazında öne sürülen sözcük tanıma modellerinden *İki Yollu ve Aşamalı Model* (Coltheart vd., 2001) varsayımlarını doğrularak, Türkçede anlamı olmayan harf dizilerinin işlenmesinin daha uzun zaman aldığı göstermiştir. Nemrodov vd. (2011) ise, çalışmalarda yer alan katılımcıların anlamsız harf dizilerinin tanıma zorluk çekmelerinin sebebini şu şekilde açıklamışlardır: Anlamsız harf dizileri potansiyel olarak bir dildeki yazım ve sesletim kurallarına uygun olarak oluşturulmuştur. Bu yönleriyle bu sözcükler, katılımcılar tarafından gerçek bir sözcük gibi algılanmakta, ancak kavramsal anlamlı birer karşılıkları bulunamayınca tercihlerinde değişikliğe sebep olmaktadır. Bilişel bir yük olarak değerlendirilen (Kuchinke vd., 2005) bu değişiklik ya zamansal gecikmeye sebep olmakta, ya da yanlış tercih olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada da, anlamı olan gerçek sözcüklerin tepki süreleri, uydurma sözcüklerle karşılaştırılmış ve alanyazında diğer dillerde yapılan çalışmaları destekleyen bulgular edinilmiştir. Çalışmada edinilen bulgular, Türkçede bu türden kısıtlı sayıdaki çalışmaya (Mergen ve Kuruoğlu, 2019; 2020) destek vermesi açısından önemlidir.

Sonuç

Bu çalışmada, alanyazında farklı dillerde duygu sözcükleri üzerine yapılan çalışmalara benzer olarak, Türkçedeki duygu sözcükleri psikodilbilimsel bir yaklaşımla ele alınmıştır. Türkçede zihinsel sözlükçeye erişim ve sözcüksel işleme çalışmanın başlıca odak noktasını oluşturmakta, bu haliyle Türk dilbilimine farklı bir bakış açısı sunmayı hedeflemektedir. Edinilen bulgular, alanyazında yapılan çalışmalarla örtüşmektedir. İlk olarak, çalışmanın ilk varsayımı desteklenmiştir. Buna göre, doğrudan duygulara işaret eden *duygu sözcüklerine* erişimin, bu tür sözcüklerin doğrudan duygulara işaret etmeleri sebebiyle, duyguları dolaylı yoldan çağrıştıran *duygu yüklü sözcüklere* kıyasla daha hızlı gerçekleştiği ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra, alanyazında sıklıkla vurgulanan *Olumluluk Etkisi* ve *Sözcük Olma Üstünlüğü* görüşlerinin Türkçe için de geçerli olacağı varsayılmıştır. Her iki varsayım da çalışmanın bulgularıyla

örtüşmektedir. Olumlu sözcükler, olumsuz sözcüklere göre daha hızlı işlemlenmişlerdir. Benzer şekilde, değerlik ve sözcük türü farketmeksizin tüm sözcükler anlamsız harf dizilerinden daha hızlı işlemlenmişlerdir. Bu çalışmada kullanılan yöntem, dilsel uyaranlar (sözcük seti) ve edinilen bulguların ileride yapılacak çalışmalara ilham vermesi hedeflenirken, bir takım kısıtlılıkların da olduğu kabul edilmelidir. Örneğin, bu çalışmada kadın-erkek sayısı eşit değildir. İleride yapılacak çalışmalar, cinsiyetin Türkçede dil işlemlemedeki rolüne odaklanabilirler. Katılımcı sayısı istatistiksel olarak yeterli olmakla birlikte, edinilen bulguların, beyin görüntüleme ve elektrofizyolojik testler gibi daha nesnel yöntemlerle desteklenmesi ileride yapılacak çalışmaların konusu olabilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça / References

- Altarriba, J. (2006). Cognitive approaches to the study of emotion-laden and emotion words in monolingual and bilingual memory. *Bilingual Education and Bilingualism*, 56, 232–256.
- Altarriba, J., Bauer, L. M., & Benvenuto, C. (1999). Concreteness, context-availability, and imageability ratings and word associations for abstract, concrete, and emotion words. *Behavior Research Methods, Instruments, and Computers*, 31, 578–602.
- Altarriba, J., & Bauer, L. M. (2004). The distinctiveness of emotion concepts: A comparison between emotion, abstract, and concrete words. *American Journal of Psychology*, 117, 389–410.
- Altarriba, J., & Basnight-Brown, D. M. (2011). The representation of emotion vs. emotion-laden words in English and Spanish in the Affective Simon Task. *International Journal of Bilingualism*, 15(3), 310–328.
- Balota, D. A., Yap, M. J. & Cortese, M. J. (2006). Visual word recognition: the journey from features to meaning (a travel update). Traxler, M. J. ve Gernsbacher, M. A. (Ed). *Handbook of Psycholinguistics*. Academic Press: A.B.D.
- Barber, H. A. & Kutas, M. (2007). Interplay between computational models and cognitive electrophysiology in visual word recognition. *Brain Research Reviews*, 53(1), 98-123.
- Basnight-Brown, D.M. & Altarriba, J. (2018). The Influence of Emotion and Culture on Language Representation and Processing. *Advances in Culturally-Aware Intelligent Systems and in Cross-Cultural Psychological Studies* içinde. C. Faucher (ed.) (ss. 415-432). Springer International Publishing: A.B.D.
- Bleasdale, F. A. (1987). Concreteness-dependent associative priming: Separate lexical organization for concrete and abstract words. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 13, 582–594.
- Coltheart, M., Rastle, K., Perry, C., Langdon, R. & Ziegler, J. (2001). DRC: a dual route cascaded model of visual word recognition and reading and reading aloud. *Psychological Review*, 108(1), 204-256.
- Ekman, P. (1992). An argument for basic emotions. *Cognition and Emotion*, 6(3-4), 169-200.

- Estes, Z. & Adelman, J. S. (2008). Automatic vigilance for negative words in lexical decision and naming: Comment on Larsen, Mercer ve Balota. *Emotion*, 8(4), 441-444.
- Göçen, G., Şen, B. & Duman FD. (2020). Yabancılar için Türkçe okuma kitaplarındaki isim soylu kelimelerin kullanım sıklığı. *Türk Uluşlararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 21, 46-73.
- Göz, İ. (2019). *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu: Ankara.
- Jackson J.C., Watts J., Henry T.R., List J.M., Forkel R., Mucha P.J., Greenhill S.J., Gray R.D. & Lindquist K.A. (2019). Emotion semantics show both cultural variation and universal structure. *Science*, 366 (6472), 1517-1522.
- Jared, D., Poh, R. P. Y. & Paivio, A. (2013). L1 and L2 picture-naming in Mandarin-English bilinguals: A test of bilingual dual coding theory. *Bilingualism: Language and Cognition*, 16(2), 383-396.
- Kang H. (2021). Sample size determination and power analysis using the G*Power software. *Journal of Educational Evaluation for Health Professionals*, 8(17), 1-12.
- Kazanas, S.A. & Altarriba, J. (2015). The Automatic Activation of Emotion and Emotion-Laden Words: Evidence from a Masked and Unmasked Priming Paradigm. *The American Journal of Psychology*, 128(3), 323-336
- Kazanas, S., & Altarriba, J. (2016). Emotion word type and affective valence priming at a long stimulus onset asynchrony. *Language and Speech*, 59(3), 339-352.
- Kousta, S. T., Vinson, D. P. & Vigliocco, G. (2009). Emotion words, regardless of polarity have a processing advantage over neutral words. *Cognition*, 112(3), 473-481.
- Kissler, J. & Koessler, S. (2011). Emotionally positive stimuli facilitate lexical decisions – an ERP study. *Biological Psychology*, 86(3), 254-264.
- Kuchinke, L., Jacobs, A. M., Grubich, G., Vo, M. L., Conrad, M. & Herrmann, M. (2005). Incidental effects of emotional valence in single word processing: an fMRI study. *NeuroImage*, 28(4), 1022-1032.
- LeDoux, J. E. (2000). Emotion Circuits in the Brain. *Annual Reviews of Neuroscience*, 23, 155-184.
- Liu, J., Fan, L., Jiang, J., Li, C., Tian, L., Zhang, X., & Feng, W. (2022a) Evidence for dynamic attentional bias toward positive emotion-laden words: A behavioral and electrophysiological study. *Frontiers in Psychology*, 13, 966774.
- Liu, J., Fan, L., Tian, L., Li, C. & Feng, W. (2022b). The neural mechanisms of explicit and implicit processing of Chinese emotion-label and emotion-laden words: evidence from emotional categorisation and emotional Stroop tasks, *Language, Cognition and Neuroscience*, 38(10), 1412-1429.
- Mergen, F. (2023). *Dil-Duygu-Beyin Bileşkesinde İkidillilik*. Akademisyen Yayınevi: Ankara.
- Mergen, F. & Kuruoğlu, G. (2019). Brain bases of non-word processing in bilinguals. *Psycholinguistics in a Modern World – 2019*. Proceedings of the 14th International Scientific and Practical Internet Conference, Perekiaslav-Khmelnyskyi.
- Mergen, F. & Kuruoğlu, G. (2020). Lateralization of non-word processing in monolinguals. *Psycholinguistics in a Modern World – 2020*. Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Conference, Perekiaslav-Khmelnyskyi.
- Nemrodov, D., Yuval, H., Javitt, D. C. & Laciador, M. (2011). ERP evidence of interhemispheric independence in visual word recognition. *Brain and Language*, 118(3), 72-80.
- Palazova, M., Mantwill, K., Sommer, W. & Schacht, A. (2011). Are emotion effects in single words non-lexical? Evidence from event-related potentials. *Neuropsychologia*, 49(9), 2766-2775.

- Pavlenko, A. (2008). Emotion and emotion-laden words in the bilingual lexicon. *Bilingualism: Language and Cognition*, 11, 147–164.
- Schacht, A., & Sommer, W. (2009). Emotions in word and face processing: Early and late cortical responses. *Brain and Cognition*, 69(3), 538–550
- Seidenberg, M. S. (1995). Visual word recognition: An overview. J. L. Miller & P. D. Eimas (Ed.) içinde, *Speech, language, and communication* (pp. 137–179). Academic Press.
- Taylor, S. E. (1991). Asymmetrical effects of positive and negative events: The mobilization- minimization hypothesis. *Psychological Bulletin*, 110(1), 67-85.
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), 1063.
- Wu, C., Zhang, J., & Yuan, Z. (2021a). Can Masked Emotion-Laden Words Prime Emotion-Label Words? An ERP Test on the Mediated Account. *Frontiers in Psychology*, 12, 721783: 1-7.
- Wu, C., Zhang, J., & Yuan, Z. (2021b). Exploring Affective Priming Effect of Emotion-Label Words and Emotion-Laden Words: An Event-Related Potential Study. *Brain Sciences*, 11(5), 553, 1-15
- Zhang, J., Wu, C., Meng, Y., & Yuan, Z. (2017). Different Neural Correlates of Emotion-Label Words and Emotion-Laden Words: An ERP Study. *Frontiers in Human Neurosciences*, 11(589), 1-9.

EK 1. Çalışmada Kullanılan Sözcükler

Olumlu Duygu Sözcükleri	Olumsuz Duygu Sözcükleri	Olumlu Duygu Yüklü Sözcükler	Olumsuz Duygu Yüklü Sözcükler	Uydurma Sözcükler
sevinç	üzüntü	tatil	dayak	gayı rugur keram tayreh
keyif	hüzün	servet	dedikodu	nükrâş kuttu toşnuh iktes
coşku	utanç	ziyafet	borç	mardıy verset hiyedi kezet
cesaret	umutsuzluk	sağlık	iftira	turkul hefar fereş şayık
neşe	suçluluk	şenlik	sömürü	mesla ferti hazim dafya
aşk	nefret	terfi	kabus	gornay nüzüh nakaz çutan
gurur	pişmanlık	hazine	kaza	müluz zalyın tahse çusul
güven	endişe	bereket	küfür	veseh niksit kered ribik
merak	tiksinme	fayda	gürültü	zarge cügne nezgib mıkıy
sadakat	şüphe	temizlik	zulüm	noşan maliz nırhıç şelat

Text Construction in Arabic News About Cairo International Book Fair Based on the Perspective Language Functions of Halliday

Balkis Nur AZIZAH* , Abdul BASID**

*STIT Sunan Giri Trenggalek, Indonesia

**Universitas Islam Negeri Maulana Malik Ibrahim Malang, Indonesia

ORCID: B.N.A. 0000-0002-5626-2363;
A.B. 0000-0001-9919-421X

Corresponding author:

Balkis Nur AZIZAH,
STIT Sunan Giri Trenggalek, Indonesia
E-mail: balkisnuraziza@gmail.com

Submitted: 07.06.2024

Accepted: 20.12.2024

Published Online: 13.12.2024

Citation: Azizah, B. N., & Basid, A. (2024). Text Construction in Arabic News About Cairo International Book Fair Based on the Perspective Language Functions of Halliday. *Dilbilim Dergisi - Journal of Linguistics*, 42, 55-70. <https://doi.org/10.26650/jol.2024.1497573>

ABSTRACT

The function of language in the millennial era tends to be neglected, impacting the drastic decline in language morality. This is because people are indifferent to the function of language in both text and expressions. Function, in general, is a fathet that people use language as a means of communication in everyday life so that the role of language functions is interrelated between one function and another; it must relate to itself and the descriptions of the situation when the language is used. The research method used is descriptive qualitative. The results obtained in this study are (1) there are two forms of choice and desire in the instrumental function; (2) there are two forms of control that lead to the function of the regulator; (3) there are two forms of interaction and planning in the interactional function; (4) there are two forms of hypothesis and question and answer on the heuristic function; (5) there are two forms of expression and feeling in personal functions; (6) there are two forms of imagination exploration and novel on imaginative function; (7) there are four forms of explanation and description of the representative function.

Keywords: Cairo international book fair, Halliday, language function, linguistics, news

Introduction

The function of language in the millennial era tends to be neglected, impacting the drastic decline in the morality of language. The power of traditional and cultured language is fading, such as people's ignorance of the values in language because reality, nature and thoughts cannot be fully systemized. The supporting factors for literature as well as culture, the function of language, is an essential point in language because, in essence, the proces a reflection of conceptions in language. Human thought and cultural principles embodied in language, both written and spoken (Dunn, Rumbach, & Finch, 2022). The function of language in a text or expression must be adapted to the speaker's context and the description of the phenomenon that is happening. The function of the language used is of course based on the purpose of

communication where different goals will produce different means of communication both in terms of form, content and nature. The functions of language are interrelated from one function to another so it is not uncommon for a sentence to have more than one function, which function must relate to itself and descriptions of the situation when the language is used (Adil, Policarpio, & Pamintuan, 2020).

The Cairo International Book Fair is the 2nd largest exhibition in the world which demonstrates the superiority of the Arabic language and culture in Egypt in the sphere of literature, science, information media and mustache meeting point between East Arabia and West Arabia (Setyawan M. , 2021). The researcher asserts that the Arabic news object about the Cairo international book fair is relevant if it is studied using the language function theory of Halliday's perspective. Because in Arabic news writing, news writers use various language functions to convey the message intended by them. The function of the language used by the author also varies according to the conditions and general description of the social phenomenon that is reported. So that the achievement of the goals and objectives of the news writers can be conveyed properly through the analysis and categorization of the language functions of Halliday's perspective.

The studies language function tend to look more closely at the function of language in aspects of daily conversation, literary works, and their relationship to cultural contexts. Existing studies do not pay attention to the object of news, so this study focuses on examining the function of language by using news targets. It can be assumed that the researcher's contribution to linguistic research, especially the language function of Halliday's perspective, is to complete the shortcomings (rectify misunderstandings) from the interpretation of the declining moral values of language by analyzing how the language function of Halliday's perspective is used in exploring the meaning of expressions or texts according to the situation and phenomena that occur. So this study aims to complete the shortcomings of existing studies, which tend to place the function of language as part of the structure of the language being studied, and also examines the function of language from registers found in everyday life. The researcher focuses on theory and expands objects that aim to find forms and classify instrumental, regulator, interactional, personal, heuristic, imaginative and representative functions of Halliday's perspective contained in Arabic news texts.

Method

This research method uses descriptive qualitative. The data source of this research is using news of the Cairo international book fair on the Mashr el Youm news site from January 26 to February 8, 2022. The data in this study are sentences in the news of the Cairo international book fair related to the language function of Halliday's perspective. Data research techniques used in this study are reading a translation, and note-taking techniques. The stages of analyzing the data used in the research are (1) Reading and understanding the news of the Cairo international book fair (2) Defining the sentences in the news of the Cairo international book fair related

to language functions (3) Identifying the functions in the news of the international book fair and (4) Make conclusions from all the data.

Results

The researcher presents data on the findings and results of news analysis about the Cairo international book fair in 2022 using the language function of Halliday's perspective as an analytical knife. The Cairo International Book Fair is an annual event that has been preserved since 1969 with the number of immigrants reaching 2 million people from various countries. In 2022, the Cairo International Book Exhibition will be held from January 26 to February 7 by demonstrating the superiority of the Arabic language and culture in Egypt in the spheres of literature, science, information media, and music. In addition, this exhibition also strengthens Arabic cultural and linguistic identity in the international world by utilizing Egypt's geographical location as a meeting point between East Arabia and West Arabia (Setyawan M. , 2021). The researcher found some data showing the form of language function in the news of the Cairo International Book Fair based on Halliday's perspective, namely:

Language function	Forms of language functions
Instrument	Options
	Desire
Regulatory	Control
	Lead
interactional	Interaction
	Planning
Heuristic	Hypothesis
	Question and answer
Personal	Expression
	Feeling
Imaginative	Imaginative exploration
	Novels
Representational	Explanation
	Description

A. The instrument function

The instrumental function of a language in news is that it causes certain events to occur in society. News is not only a means of interaction and sharing impressions through published messages, but can also be a trigger for an event or occurrence to occur. Instrumental functions provide more impactful roles in general (Kambuna, 2020). The following are the forms of instrumental functions found at the Cairo International Book Fair:

1. Options

Below is an example of an instrumental function in the form of a selection awarding the best publisher at the Cairo international book fair:

وعن معايير اختيار أفضل ناشر، أكد هيثم الحاج أن هناك معايير شكلية مثل شكل إخراج الكتاب والغلاف وجودة الطباعة، وأخرى عن المحتوى تتعلق بالقيم الإبداعية والجمالية (Toha, 2022).

The selection of awards given to the best publishers at the Cairo international book fair is very strict and selective. Al Haitham the head of the general book authority said that the participating titles reached one million which came from various publishers countries. The titles available can vary greatly, depending on age, genres such as romance, comedy, religion, and even history, literature, science, civilization, and knowledge books. Due to the enthusiasm of the community in this exhibition, it was decided to choose the best publisher which would later be able to motivate and compete to send their best work. The criteria for the best publishers at the Cairo international book fair are judged based on the form of book output, cover and print quality, and other content related to creative and aesthetic values. While the announcement will take place on February 3 along with the exhibition prizes. Toha as the author uses *mashtar* in the news which functions as a substitute for verbs in a sentence structure. The word *اختيارا* is a *masdar* which contains the meaning of action (choosing) but has no time (has been or is) the occurrence of the action and does not have substance from abstract nature.

2. Desire

The form of desire below is a desire to provide free health services to visitors as described below:

أعلنت وزارة الصحة والسكان، تقديم الخدمات الطبية والتوعوية لأكثر من 40 ألف متردد على معرض القاهرة الدولي للكتاب في دورته الـ 53، وذلك منذ بدء فعاليات المعرض (Al Tayeb, 2022).

The Ministry of Health and Population revealed that the total number of visitors until the third day amounted to 40,000. He provided health services to the 40,000 visitors by queuing long and not being overcrowded. In addition, a spokesman for the Ministry of Health and Population estimates that of the total visitors, there are around 870 who have a vaccine card. So that he wants this health service to enthusiast community or venting COVID-19 and is aware of the importance of vaccines to reduce COVID-19 patients. The health service does not only provide vaccines but also first aid kit,s, analgesis and medicins that visitors need at the Cairo international book fair. Al Tayeb as the author uses *fiil madhi* in writing news which means it has been implemented because in accumulating the number of supporters and the number of vaccine recipients it is impossible to happen while the exhibition is still in progress which will cause data out of sync so that the accumulation of visitors is done when the Cairo international book fair is closed.

The research findings are in line with Halliday's theory which states that the instrumental function cannot be separated from two main components, namely choice, and desire (Santos, 2022). The choice always takes the form of an action that considers two or more options and requires a decision. While desires are always in the form of expectations for individuals and others who are expected to be achieved (Junieles & Nafarin, 2020). The instrumental function, which consists of choices and desires, turns out to be the basis of a person's need to achieve the will to regulate the listener's behavior. The instrumental function can produce certain conditions and vice versa can also cause certain events to occur according to the speaker's intention. By using the instrumental function, human adaptation to the environment will be more synchronous because of the reciprocity of a person to the speaker as an instrument or means of conveying will.

B. The regulator function

The function of the regulator does not only play a role in supervising and controlling major events that are currently or will occur in the community but also functions to regulate events that occur (Wang & Ma, 2022). The following is a form of news about the Cairo international book fair which has a regulatory function:

1. Control

The following is an example of a regulator's function in the form of control over the preparation of the Cairo international book fair:

استعدادًا لانطلاق معرض القاهرة الدولي للكتاب في دورته الـ53، والذي من المقرر انعقاده في الفترة من 26 يناير 2022 إلى 6 فبراير 2022 بمركز مصر للمعارض الدولية بالتجمع الخامس، أقيم، الثلاثاء، تدريب للشباب المتطوع لتنظيم معرض القاهرة الدولي ضمن برنامج (Allam Y. , 2022).

In preparation for the launch of the 53rd Cairo international book fair on January 26-7 February 2022, training was held for volunteers to control, supervise and regulate according to their respective job divisions. Volunteers will be involved in the exhibition over the next two weeks to help with difficulties faced by visitors, discipline visitors, coordinate all events at the exhibition, and also maintain order among visitors. The volunteers are trained so hard and disciplined that the Cairo international book fair will be attended by thousands and even millions of visitors from various countries. So that with the synchronization between visitors and controllers, the Cairo international book exhibition can run smoothly and orderly as expected. In writing news, the author uses masdar which functions as a substitute for verbs in a sentence structure. The word استعدادًا is a masdar which contains the meaning of action (preparing) but does not have a period (has or is currently) the occurrence of the action and does not have substance, is formless or abstract.

2. Lead

The following is data that shows the existence of a regulatory function in the form of leadership carried out by Enas regarding translation:

ترأست الفنانة الدكتورة إيناس عبدالدايم، وزيرة الثقافة، اليوم الثلاثاء، فعاليات الجلسة الأولى لاجتماع مجلس أمناء المركز القومي للترجمة بتشكيله الجديد، للوقوف على الانجازات السابقة ومناقشة خطة الإنتاج والتطوير خلال الفترة المقبلة (Hamdi, 2022).

Enas Abdel Dayem as an artist and Minister of Culture led the activities of the first session of the National Translation Center Advisory Council using the latest formation which aims to determine the achievement of previous targets as well as discuss production and development plans in the future. In addition, the session submitted a report on the work on translation which includes a translation plan, intellectual property rights, works whose contracts have been extended, permits such as ISBN, discussions on raising the category of translation awards from foreign languages to Arabic, translation requirements for others, lists of translator libraries, donating central publications printed in "Braille" to specific libraries and so on. With the Cairo international book exhibition, it is estimated that in the future there will be a lot of translated works in various translation languages such as Indonesian, English, French and other languages.

The research findings are in line with Halliday's theory which states that the function of the regulator cannot be separated from two main components, namely control and lead (Kanaza, 2020). Control will always be based on the actions that drive and control other people. While leading is always in the form of behavior that is more controlling in others (Nugroho, Wahyudi, & Faizah, 2021). The regulator function does not necessarily have the notion to control the behavior of others but is also used to manipulate individuals in their environment based on one's point of view when viewing objects (Khoiria, 2020).

The regulatory function which consists of control and lead has a concept closely related to the nature of language as a means of control, so that forms of language functions, whether written or spoken, that affect other people fall into the category of regulatory functions. To achieve this function, good communication will create a good understanding so that the interaction process can run well while also developing personality and social values to a higher quality level.

C. The interactional function

In this case, language functions to guarantee, strengthen resilience, continuity of communication, and establish social interaction. Language allows a person to build and maintain relationships with the people around him. a person can establish and explore thoughts, feelings, and actions with others through the use of language. Here are some forms of interactional language functions:

1. Interaction

Social interaction itself is a dynamic relationship, where the relationship is related to the relationship between individuals, between one group and another, as well as the relationship between individuals and groups. Below is an example of the interaction form of the interactional language function which explains that Ramadan was rewarded by its dean:

كتبت مجموعة كبيرة من القصص تصل إلى 7 قصص، بعضها أثر في الناس، لأن فكرته جديدة، ومش كثير اتكلم عنها، مثل قصة «إيزيس»، و «الشيطانة كانت ملاك»، و«أسرار مندل»، و«بارادابيس»، و دخلت مسابقة عام 2020 وحصلت على المركز الأول بقصة «جراح نفوس» (Umar, 2022).

The news snippet above shows that this news has an interactional function with an interacting form. At the Cairo International Book Fair, a medical student managed to publish a book and was the youngest author to be present at the exhibition. He is Muhammad Ramadhan Sultan at the age of 18 years, initially, Muhammad won the competition in 2020 with the title “Kenzl”, after that Muhammad participated in two books entitled “The Great Book and “Antumn Of Words” until finally Muhammad was surprised by his work which was at the Cairo International book fair. In this case, Muhammad interacted with the dean of his faculty because Muhammad was given direct appreciation by his dean and also external appreciation. The author in this story uses *fiil madhi* because the author tells the success and process of Ramadhan in writing the book

2. Planning

Below is an example of a form of planning on the benefits of the Cairo international book fair with suggestions for evaluation in the following year:

يؤكد ثقافة المصريين وحرصهم على اقتناء ومتابعة الجديد في عالم الكتب، منوها بأن الإقبال الهائل دحض مقولة أن عصر الكتب والورق سينتهي بوجود التكنولوجيا (Ramadhan, 2022).

The rise of technology makes people always thirsty for various social media and all things related to it. The era where paper and books are no longer an important point because everything has been recorded with technology. If society continues to make technology number one and puts aside various books of knowledge, the values of science go down and authors and even book fairs are no longer of interest. The Cairo international book fair is one of the strategies to create a generation that is aware and sensitive to its surroundings, while at the same time creating a constructive and innovative generation. That’s why the Cairo international book fair does not only present book presentations but also seminars on culture, parenting, building civilization and so on. In writing news, the author uses *fiil mudhori* because the use of the exhibition is currently and will take place today, tomorrow and also in the future.

The research findings are in line with Halliday's theory which states that the interactional function cannot be separated from two main components, namely interaction and planning (Degaf, 2020). The interaction take the form of actions that connect or require social interaction between one individual and another, one individual with a group, or one group with another (Annesa, 2018). While planning is always in the form of what to do and how to do it, which requires other people to make it happen, expectations of individuals and other people are expected to be achieved (Anggareni & Suhartono, 2021).

The interactional function which consists of interaction and planning turns out to be the basis that in interacting a system must have an interlocutor, whether it be humans with humans, humans with nature, humans with the environment and humans with their organs. To achieve the language function, it is necessary to have communication, exchange ideas or other types of interaction which is a major key in language having an interactional function.

D. The heuristic function

The function of heuristic language is to point out the use of language to acquire knowledge and learn its ins and outs. To get this knowledge, you can use the form of questions and answers, hypotheses or knowledge itself. The following are the forms of heuristic language functions:

1. Hypothesis

The following is the form of the hypothesis of visitors to the 53rd exhibition found by the author:

وأكد أن زائري المعرض مع توسعة الممرات لم يحتاجوا إلى لمس الكتب لأنها معروضة جميعا أمامهم، وهو الأمر الذي حقق الغرض منها، «الممرات الواسعة ساعدت إن الناس تعرف تتحرك وكل الكتب المعروضة في دار النشر كانت متشافة ومكتش الشخص محتاج يدخل دار النشر من جوه (Toha, 2022).

It is estimated that in 2022 visitors to the Cairo international book fair will increase due to the Director of the book exhibition increasing the number of foreign publishers by around 290 publishers. In addition, the increase in visitors is also expected due to the suppression of the COVID-19 outbreak in the community, which caused this annual agenda to not be implemented one year ago. The organizers also revealed that there was already a committee assigned to expand the corridor for the full preparation of visitors. From these factors, likely, the public's desire to visit the Cairo international book fair will explode. Toha as the writer of the news above uses *fiil mudhori* 'because the publishers who will participate will still take place in the next few days.

2. Question and answer

Below is an example of a question and answer form between a reporter and a resource person regarding the reasons for the attractiveness of the book exhibition:

إن معرض القاهرة للكتاب هو مهرجان ثقافي لا مثيل له على مستوى العالم بدون مبالغة للعديد من الأسباب، كونها خروجه أسرية فريدة من نوعها، «هو حدث ثقافي متكامل جزء منه هو بيع الكتب، وبالنسبة للشغاليين في مجال الثقافة فمعرض القاهرة طول عمره وهو منصة عالمية وعربية للفعاليات التي اترربينا عليها» (Toha, 2022).

Reporter Mashr El Youm asked Ahmed Al-Saeed the coordinator of the professional program of the book fair “why should the public visit this Cairo international book fair, what’s in it?” he said “that the Cairo international book fair is a cultural festival that is unmatched in the world for various reasons that cannot be stated one by one besides that he also said this is an integrated cultural event which is partly book sales, and for workers in the cultural field. And all publishers in Egypt are also participating in this exhibition.” Those are some of the answers why to this exhibition was enthusiastically welcomed by local and foreign people. Questions and answers here require the presence of valid speakers and resource persons to obtain data and the appropriate results are also expected.

The research findings are in line with Halliday’s theory which states that the heuristic function cannot be separated from two main components, namely hypotheses and questions and answers (Susanthi, Muliawan, & Suarjaya, 2021) . The hypothesis will always be in the form of a possible wrong or right answer so it requires knowledge to answer it. While the question and answer always involve questioner and the resource person for the process of acquiring knowledge (Ammasy & Hatim, 2016).

The heuristic function consisting of hypotheses and questions and answers requires another validity test so that the knowledge obtained is truly valid so that later in evaluating phenomena, and individual problems and to determine how far it can be used to get the desired solution. Apart from being a language function, this heuristic function is a technique to develop efficiency in the process of acquiring knowledge.

E. The personal function

The function of personal language is the use of language to express personal feelings and meanings as well as using language to express all feelings and thoughts (Wahyuni, Ariyaningsih, & Jendra, 2021). The following is an example of the form of the personal language function:

1. Expression

An example of Wafa’s form of expression toward the ongoing Cairo International Book Fair is his presentation as follows:

أن معرض القاهرة الدولي للكتاب يتطور من عام لآخر، مشيرةً إلى أنها انبهرت بتنوع الأنشطة على هامشه، وبالتالي فإنه خطوة مهمة وفعالة وجديّة بشأن النهوض بصناعة الكتب في البلدان العربية (Toha, 2022)

Wafa Chalal as Minister of Culture of Algeria was both amaze, the reason being that this exhibition was able to put forth extraordinary effort so that the exhibition took place majestically, enthusiastically and solemnly even though it was still in difficult circumstances because all cultures, events, webinars were still suspended. The Minister of Culture of Algeria got the idea for the Cairo International book fair to create a kind of exhibition covering culture, art and books so that Algeria can develop science and civilization. Wafa Chalal also revealed that Al Jazir has a lot of literature which so far has only been placed in the pavilion and has not been published, his big hope is to be able to organize events such as the annual Cairo international book fair, so that the interests and talents of the Algerian people are more honed and they can contribute to industrial progress. in the Arab world. This news is written in *fiil mudhore* which shows that this exhibition will continue to amaze and amaze many people every year.

2. Feeling

Below is an example of how Samir feels about his illness:

«أشكر معرض الكتاب على المجهود الكبير اللي معمول، وعلى الإقبال العظيم اللي شايفه موجود، بشكرهم إنهم أوجدوني عشان أحضر الندوة دي عشان أشوف مجموعة عظيمة من الجمهور اللي جه ياخد بيدي ويقولوني أنت كنت كويس في حياتك» (Allam A. , 2022)

The great artist Samir Sabry revealed the reason for using a wheelchair in his performance at the last symposium, namely because he is a patient after knee surgery. In the news, Sabry expressed his gratitude many times for the pleasure he still feels with the greatest hope that in two months Sabry will be able to use his legs to return to his activities. Sabry also expressed his gratitude and gratitude directly to this event because in his position he still allowed him to appear and the great hope for his recovery was even stronger because of the hands that prayed for more than my own two hands. Allah is closer than our veins. he said. In the news above, he uses *fiil mudhori* in the verb part because he feels grateful for his safety in tamid illness and that feeling is ongoing even until tomorrow, the day after tomorrow and soon.

The research findings are in line with Halliday's theory which states that personal functions cannot be separated from two main components, namely expressions and feelings (Menggo, Suastra, Budiarsa, & Padmadewi, 2019). The expression will always be in the form an emotion and reaction from oneself as a tool in conveying something. While feelings always involve deep emotions and reactions carried out by speakers as a means of expressing something about themselves and something about others (Stipdonk, Dudink, Utens, Reiss, & Franken, 2020).

The personal function which consists of expressions and feelings allows the speaker to express all the emotions in his heart as a means of expressing himself. Personal functions do not necessarily occur in expressions but can be seen in faces, gestures, or punctuation in a text. The personal function conveys satisfaction through channeling opinions about a topic or expression that uploads ideas or thoughts.

F. The imaginative function

The imaginative language function is a language function that provides an opportunity for someone to express through the creation of imaginative systems or ideas. Here is the form of the imaginative language function:

1. Imagination exploration

Here's an example of a form of imaginative exploration discussing Letters Of The Stranger:

صدر حديثاً عن دار الكتب خان للنشر، طبعة جديدة من كتاب «رسائل الغربية» للكاتبة اللبنانية هدى بركات، والذي يشارك في معرض القاهرة الدولي للكتاب، وكان الكتاب قد صدر للمرة الأولى عام 2004 عن دار النهار في بيروت (Musahil, 2022)

In this news, the author explains how the book entitled Letters Of The Stranger explores pain, the meaning of freedom, and the homeland. This book was written by Lebanese Hoda Barakat, who participated in the Cairo International Book Fair. This book is released in its most recent edition by publisher Dar Al Kutub Khan for publication. This book was first published in 2004 by Dar Al-Nahar in Beirut. The author writes how Barakat wrote the imagination of his feelings through the introduction, namely “mostly writing is one’s attempt to evoke something that doesn’t exist, to fill deficiencies and also to find identity”. From the text, it is illustrated that this news tells how the figure of the author of the book is lost in his imagination.

2. Novels

Examples of imaginative functions in the form of The Untouchable novel are as follows:

تشارك رواية «المنبوذة» للولف الإيطالي لويجي بيرانديللو، في معرض الكتاب في دورته الـ53، والتي صدرت عن مكتبة أوزيريس، وترجمها عن الإيطالية شريف رسمي (Musahil, 2022)

This article presents a synopsis of the stories of many girls who were subjected to abuse and false accusations of marital infidelity and adultery. The author Luigi Pirandello, considered one of the most important writers the twentieth century, who lived from 1867: 1936, in his novel “The Untouchable”, which he created in his novel which tells the story of Marta Ayala, was ostracized from society even though she had committed no sin, and who was reinstated by the same community when she You are guilty. The essence of the novel revolves around the accusation of the heroine of adultery, and her husband, Rocco Pentagora, kicks her out of the house, believing that she is an adulteress, and then the whole community, including her father, rejects her, but women find in her the ability to challenge, and gain the title.

The research findings are in line with Halliday’s theory which states that the imaginative function cannot be separated from two main components, namely imaginative exploration and

novels (Afa, Srisudarno, & Hakim, 2022). Imagination exploration always takes the form of fictional ideas. While the novel is a form of fiction genre which that be defined as an art or craft to design through the written word, a representative of human life that instructs or diverts both (Kadek, Wayan, & Gede, 2021).

The imaginative function consists of an exploration of imagination and the novel contains a message that speakers and listeners want to express. The use of the imaginative language function describes a person's imagination imagining things that are not in accordance with the reality in the real world. Because everything in this world uses language, it is not uncommon for the language to be used according to the context and situation. For this function, we will find many literary works such as poetry, fairy tales, novels, short stories and dramas where almost all literary works require depiction as well a place where the imagination can be written.

G. The representative function

Language as a Representation Function In this case, language functions to make statements, convey facts and knowledge, explain or report actual reality as seen or experienced by people. An example of the form of a representative language function is as follows:

1. Explanation

The following is an example of news that has the form of an explanation from the General Book Authority regarding publishing:

يحيى حقي كان شخصية معرض القاهرة الدولي للكتاب في دورته 53 والذي عقد، تحت رعاية السيد عبدالفتاح السيسي رئيس الجمهورية، في الفترة من 26 يناير حتى 7 فبراير 2022 بأرض المعارض والمؤتمرات الدولية بالتجمع الخامس (Hamdi, 2022)

The snippet above shows that this news has a representative function which explains that the general book authority publishes the book "Alienation in Yahya Haqqi's Literature", a literary study from a psychological perspective by Atiyat Abu Al-Ainin. This book is written based on the facts that are happening related to alienation and the key to a person's personality from a psychological point of view. This book is divided into five chapters, the first chapter discusses psychological alienation, the second chapter deals with creative alienation, the third chapter bears the title Yahya Haqqi, the pioneer of the short story, while the fourth chapter discusses alienation in the novel and finally the fifth chapter talks about alienation in the short story Yahya Haqqi.

2. Description

The following is an example of a description of publishing at the Cairo International Book Fair:

كما تقدم 6 جوائز أخرى، تمنح مناصفة بين الهيئة المصرية العامة للكتاب، وهيئات أخرى، وهي جائزة أفضل كتاب في التراث مع دار الكتب، وجائزتي أفضل كتاب مترجم، وأفضل كتاب مترجم للطفل مع المركز القومي للترجمة، وأفضل كتاب في مجال التأليف المسرحي مع أكاديمية الفنون. وجائزة أفضل ناشر مصري، مناصفة مع اتحاد الناشرين المصريين، ولأول مرة جائزة أفضل ناشر عربي مناصفة مع اتحاد الناشرين العرب (Musahil, 2022)

Samah Saeed Al-Wakeel's book "The Narrative Structure in Saad Makkawi's Novel" won the first prize at the Cairo international book fair on the level of literary creativity. Al Haitham said that in this exhibition there are eleven types of books which include novels, short stories, classical poetry, everyday poetry, drama, literary criticism, human studies, children's genres and literary creativity and humor. This news also explained that the 53rd edition of the Cairo international book fair was held from January 26-7 February at the Egypt International Conference and Exhibition Center with the participation of two million visitors who came from 51 regions from 6 countries.

The research findings are in line with Halliday's theory which states that the representative function cannot be separated from two main components, namely explanation and description (Kanaza, 2020). Explanations will always be in the form of conveying information in the form of facts, knowledge, making statements, explaining and reporting realities that are truly valid. While the description is always in the form of events that are around the speaker or in culture in general (Bouguemra, 2017).

The representative function which consists of explanations and descriptions turns out to be the basis for a person to achieve broader knowledge, of course, the knowledge that is already based and logical. The representative function is not necessarily about knowledge but can also be used to analyze written and spoken language because it is based on the point of view that the representative function is rarely independent, that in the language it is not uncommon for speech acts to include many multiple functions.

Conclusion

Based on the analysis that has been carried out by the researcher, this research as a whole contains answering the research objectives as the researcher concludes, namely: (1) the instrumental function in the news about the Cairo International Book Fair has two forms, namely choice and desire; (2) the function of the regulator has two forms, namely control and lead; (3) the interactional function in the exhibition is in the form of interaction and planning; (4) the heuristic function in the exhibition news has two forms, namely hypotheses and questions and answers; (5) the personal function in the news of the Cairo international book fair has two forms, namely expression and feeling; (6) the imaginative function also has two forms, namely imagination exploration and fairy tales; (7) the existing representative function also has two forms, namely explanations and descriptions related to the Cairo international book fair.

Overall these seven language functions can be used to analyze all languages ranging from

aspects of literary works, songs, news, social media accounts and others. This function is used to find out the meaning contained in a language in more detail and detail according to their respective classifications so that the language function learns and analyzes the micro status of a language.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Conception/Design of Study- B.N.A., A.B.; Data Acquisition- B.N.A., A.B.; Data Analysis/Interpretation- B.N.A., A.B.; Drafting Manuscript- B.N.A., A.B.; Critical Revision of Manuscript- B.N.A., A.B.; Final Approval and Accountability- B.N.A., A.B.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

References

- Adil, P. T., Policarpio, P. H., & Pamintuan, C. F. (2020). A Communicative Analysis of Language Functions in The Chinese as A Foreign Language (CFL) Textbooks: The Case of Happy Chinese. *Universal Journal of Educational Research*, 8(8), 3725-3733.
- Afa, Z., Srisudarno, M., & Hakim, P. K. (2022). Language Function Analysis in Seventh Grade Student English Textbook. *Interaction*, 9(1), 141-147.
- Al Tayeb, I. (2022, Februari Selasa). *As Shihay: Taqdimu Hidmah Tobiah Li 40 Minal Mutaroddina 'Ala Mu'rodil Kitabi Hilali 5 Ayyam*. Kairo: Mashr El Youm. Retrieved from Mashr El Youm: <https://www.almasyalyoum.com/news/details/2516531>
- Allam, A. (2022). *Yahdo 'u Lifahushoti fil Mustasyfa Ahor Tatowwarotil Halatil Shohiati Lilfanani Samir Shobry*. Kairo: Mashr El Youm.
- Allam, Y. (2022, Januari Selasa). *Qobla 24 Sa'ah Min Iftitahi Mu'rodil Kitab. "Masr Al Youm Turshodu Ahoril Isti'dadat*. Kairo: Mashr El Youm. Retrieved from Masr El Youm: <https://www.almasyalyoum.com/news/details/2511433>
- Ammasy, A. K., & Hatim, R. H. (2016). Siyaqul Hali Fit Tijahil Wadhifi Michael Halliay "Anmuuzuja". *Jamiah Babil*, 29, 133-139.
- Anggareni, N. N., & Suhartono. (2021). Keformalan dan Fungsi Bahasa Iklan Produk di Lazada. *Bapala*, 8(5), 143-152.
- Annesa, F. Z. (2018). *Gaya Bahasa dan Fungsi Bahasa Caption Pada Akun Gosip di Instagram*. Yogyakarta: Universitas Sanata Dharma.
- Bendi, R. K. (2017). *Penggunaan Fungsi Heuristik Sederhana pada Permainan Tic-Tac-Toe*. Malang: Institut Teknologi Nasional Malang.
- Bouguemra, U. (2017). Wadzahaiful Lughah Fi Dhoui Nadzariyatil Ti'mali-Wadhifatuhal Injazi Wal Hujjahi Anmuzija. *Al Lisaniyat*, 24(1), 9-47.
- Degaf, A. (2020). Language Functions Used by The Caretakers of Autistic Children in "Miracle Run". *Elticcs" Journal of English Language Teaching and English Linguistic*, 1(1), 44-62.
- Dunn, K., Rumbach, A., & Finch, E. (2022). Language Function in The Acute Phase Following Non-Traumatic Subarachnoid Haemorrhage: A Prospective Cohort Study. *Journal of Communication Disorders*, 96.

- Hamdi, R. (2022). *70 Alfun Zairun Limu 'rodil Qohirptid Dauli Lilkitab Fi Tsalisi Ayamihi*. Kairo: Mashr El Youm.
- Hamdi, R. (2022, Januari Senin). *Roisu Haiatul Kitab: Al Husul 'Ala Liqohi Fairuz Korona Syartu Liduhuli Mu'rodul Kitab*. Kairo: Mashr El Youm. Retrieved from Mashr El Youm: <https://www.almasryalyoum.com/news/details/2505752>
- Junieles, R., & Nafarin, S. F. (2020). Register Kesehatan Era Pandemi Covid-19 Dalam Komunikasi Berbagai Media Online. *Tabasa: Jurnal Bahasa, Sastra dan Pengajarannya*, 1(1), 81-95.
- Kadek, N. L., Wayan, M. N., & Gede, M. N. (2021). Konflik Antar Pribadi Pada Tokoh dalam Film Kami Gaiden. *Daruma: Linguistik, Sastra dan Budaya Jepang*, 1(2), 31-46.
- Kambuna, A. A. (2020). *Language Function of Selected Cosmetics Advertisement in Online Media*. Makassar: Universitas Islam Negeri Alauddin.
- Kanaza, F. U. (2020). The Analysis of Conative Function in Meghan Markle's Speech. *Etnolingual*, 4(1), 54-73.
- Khoiria, I. (2020). Fungsi Bahasa Iklan dalam Perspektif Gender. *Prosiding Seminar Bahasa dan Sastra Indonesia (SENASBASA)* (pp. 201-208). Malang: SENASBASA.
- Menggo, S., Suastra, I. M., Budiarsa, M., & Padmadewi, N. N. (2019). Speaking for Academic Purposes Course: An Analysis of Language Function. *e-Journal of Linguistics*, 13(2), 314-332.
- Musahil, M. A. (2022). *Al Manbuzatu, Riwayatu Haula Hiyanatil Zauziyati Wa Idtohadhi Al Mujtami*. Kairo: Mashr El Youm.
- Musahil, M. A. (2022, Febuari Rabu). *Alfu Lailati Wa Lailati Min Aksaro Mubiian wa Iqbali Kasififin 'Ala Rowai'it Tarikhi Fi Mu'rodil Kitab*. Kairo: Mashr El Youm. Retrieved from Mashr El Youm: <https://www.almasryalyoum.com/news/details/2517177>
- Musahil, M. A. (2022, Febuari Rabu). *Alfu Lailati Wa Lailati Min Aksaro Mubiian wa Iqbali Kasififin 'Ala Rowai'it Tarikhi Fi Mu'rodil Kitab*. Kairo: Mashr El Youm. Retrieved from Mashr El Youm.
- Nugroho, A., Wahyudi, A. S., & Faizah, A. S. (2021). Language Function and Characteristics on Youth Motivation Discourse. *International Conference on Economics, Business, Social and Humanities* (pp. 243-250). Hong Kong: Atlantis Press.
- Ramadhan, B. (2022). *Tarikhu Tashmiimul Malabisi Fi Mishro BiQosooqies Lijamalil Bandari*. Kairo: Mashr El Youm.
- Santos, R. I. (2022). Demographic Factors And Parents' Communicative Acts: Their Implications On Models Of Child's Use Of Language. *IJHS: International Journal of Humanity Studies*, 5(2), 206-224.
- Setyawan, M. (2021). Peran Strategis Mesir dalam Mempertahankan Identitas Budaya dan Bahasa Arab (Kajian Budaya Arab). *Rihlah*, 9(2), 1-12.
- Stipdonk, L. W., Dudink, J., Utens, E. M., Reiss, I. K., & Franken, M. C. (2020). Language Function Deserve More Attention in Follow Up of Children Born Very Preterm. *European Journal of Pediatric Neurology*, 26, 75-81.
- Susanthi, I. G., Muliawan, M. S., & Suarjaya, A. A. (2021). The Language Functions Used in Guiding Conversation: Pragmatic Approach. *Retorika: Jurnal Ilmu Bahasa*, 7(1), 1-9.
- Toha, M. (2022). *Al Qubahu wa Mamtsalu Yunisef Yatafaqoddani Ansyitpithi Wadzirotul Tadhomani Min Biddauroti 53 Li Mu'rodil Kitab*. Kairo: Mashr El Youm.
- Toha, M. (2022, Febuari Kamis). *Mudirul Mu'rodil Kitab: Ziyadatu 'Adadin Nasyiriinal Ajanibi*. Kairo: Mashr El Youm. Retrieved from AlMasry Alyoum: <https://www.almasryalyoum.com/news/details/2523309>

- Toha, M. (2022). *Tafashilu Ihktiyaru Afdolu Nasyiru Arabi Bimu'rodil Qohiroti Lil Kitab*. Kairo: Mashr El Youm. Retrieved from Masr El Youm.
- Tuasa, N., Pattiasina, P. J., & Lelapary, H. L. (2020). Fungsi Bahasa Tana Dalam Upacara Adat Panas Pela Negeri Rumah Wei dan Negeri Kasieh Kecamatan Taniwel Kabupaten Seram Bagian Barat. *Mirlam*, 1(1), 121-132.
- Umar, A.-S. (2022, Febuari Kamis). *Tholibina Bilfirqotil Ula bittib.. Amid Thib Bin Suwif Yakromu Asghoru Muallifina Fi Mu'rodil Kitab*. Kairo: Mashr El Youm. Retrieved from Almasry Alyoum: <https://www.almasryalyoum.com/news/details/2522707>
- Wahyuni, N. K., Ariyaningsih, N. N., & Jendra, I. M. (2021). Language Function Found in Mulan Movie. *Journal of Language and Applies Linguistics*, 2(2), 173-179.
- Wang, B., & Ma, Y. (2022). *Introducing M.A.K Halliday*. London: Routledge.

Felsefi Temeller ve Bilişsel Dilbilim Işığında Adlar/ Sözcükler ve Anlam Sınırları

Names/Words and the Boundaries of Meaning: A Study of the Philosophical Foundations and Cognitive Linguistics

Sümeysra ÖZKAN*

*İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Dilbilimi Araştırmaları Doktora Programı, Doktora
Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

ORCID: S.Ö. 0000-0003-0851-4578

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Sümeysra ÖZKAN,
İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Dilbilimi Araştırmaları Doktora Programı, Doktora
Öğrencisi, İstanbul, Türkiye
E-posta: sumeyra.ozkan@yeniuyuzil.edu.tr

Başvuru/Submitted: 15.08.2024

Revizyon Talebi/Revision Requested:
07.10.2024

Son Revizyon/Last Revision Received:
19.11.2024

Kabul/Accepted: 19.11.2024

Online Yayın/Published Online: 05.12.2024

Atıf/Citation: Özkan, S. (2024). Names/
Words and the Boundaries of Meaning: A
Study of the Philosophical Foundations and
Cognitive Linguistics. *Dilbilim Dergisi - Journal of
Linguistics*, 42, 71-87.
<https://doi.org/10.26650/jol.2024.1533805>

Öz

Sözcükler ve anlamları arasındaki ilişki, felsefe ve bilimsel disiplinlerde uzun süredir tartışılan ve farklı yaklaşımlarla ele alınan bir konu olmuştur. Bu çalışmada, anlamın oluşumunda doğanın sınırlarının etkisi ile insanın duyuşsal, algısal ve motor süreçlerinin rolü değerlendirilecektir. Bu değerlendirme, özellikle felsefi ve bilimsel alanda beden rolüne dair geliştirilen teoriler çerçevesinde yapılacaktır. Ancak çalışmanın kapsamı gereği tüm filozof ve bilim insanlarına yer verilmesi mümkün olmadığından, inceleme insanı anlam oluşturma sürecine dâhil eden ve etmeyen bazı teoriler üzerinden sınırlı tutulacaktır. Bu bağlamda, ilk olarak anlamın oluşumunda insana herhangi bir rol yüklemeyen Platon'un görüşleri ele alınacaktır. Platon'un, anlamı idealar dünyasına yerleştirerek insan bedeni ve doğal dünyaya bu süreçte hiçbir rol atfetmediği görülmektedir. Anlamı dünya düzeyine indiren ise Aristoteles olmuştur. Ancak Aristoteles'in de anlamı nesnelere içkin hale getirdiği ve anlamın oluşum sürecinde insan algısı ve deneyimine aktif bir rol vermediği anlaşılmaktadır. Anlamın belirlenmesinde bedenin rolüne işaret eden gelişmeler arasında, Wittgenstein'in aile benzerliği teorisi, felsefe alanında kayda değer bir dönüm noktası olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, sınırların belirlenmesindeki roller, bilişsel dilbilimde önemli bir yere sahip olan Bedenlenmiş Biliş teorisi çerçevesinde ele alınmıştır. Bu doğrultuda, öncelikle felsefe alanında birbiriyle etkileşim halinde olan bu yaklaşımlar kısaca incelenmiş ve modern dilbilimde anlamın konumuna dair bir değerlendirme yapılmıştır. Daha sonra, bedenin anlam oluşumundaki rolünü vurgulayan iki temel teori olan imge şemaları ve prototip üyeli kategori kuramı üzerinde durulmuştur. İnceleme sonucunda, doğanın sınırlarının kesin olarak çizilmediği durumlarda bedenin evrensel (İmer, Kocaman, & Özsoy, 2011) (Vardar, 2002) nitelikteki algı ve motor süreçlerinin anlamın sınırlarını belirlediği; buna karşılık, bedenin evrensel sınırlar çizemediği durumlarda kültürün sınırları çizmeye katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anlam, anlamın sınırları, bedenleşmiş biliş, imge şemaları, kategorileşme

ABSTRACT

Philosophers across various fields, including the philosophy of language, the philosophy of mind, and epistemology, have thoroughly examined the boundaries of words and their meanings. This study is limited to the examination of two philosophers who do not consider the influence of the human body in

the formation and determination of meaning and its boundaries. Among the theories on the formation, boundaries and location of meanings, Plato's stands out as he locates meaning in the realm of ideas, thereby assigning no role to the human body or the natural world in determining these boundaries. In contrast, Aristotle brought meaning down to the level of the physical world but, by making it intrinsic to objects, still did not assign an active role to human perception and experience. Wittgenstein's theory of family resemblance significantly influenced the recognition of the body's role in defining the boundaries of meaning. This study explores how boundaries are drawn, particularly from the perspective of Embodied Cognition, a central theory in Cognitive Linguistics. To accomplish this, the study first reviews the philosophical contributions that have influenced each other over time and then investigates how meaning is situated in modern linguistics. It further examines two theories that underscore the role of the body in meaning-making: image schemas and prototype category theory. The analysis concludes that in cases where nature does not clearly define boundaries, the universal perceptual and motor experiences of the body play a key role in establishing meaning; where the body does not set universal boundaries, the surrounding environment contributes to this process.

Keywords: Meaning, the boundaries of meaning, embodied cognition, image schemas, categorisation

EXTENDED ABSTRACT

The relationship between language and meaning has intrigued not only researchers focused on language but also many philosophers throughout the history of thought. Where do the meanings behind linguistic labels reside? Are they independent of human cognition? Are these meanings defined with precise boundaries and exist as truths in themselves, as in Plato's realm of ideas?

The exploration of ideas on meaning within the field of philosophy exceeds the scope of this study. Therefore, only the fundamental ideas of Plato and Aristotle will be discussed here. The selection of these two philosophers is due to the fundamental distinction they present. Both philosophers considered the formation and determination of meaning to be independent of the human body and cognition. However, they differ in their views on the location of meaning.

Plato positioned meaning in the realm of ideas, claiming that neither nature nor human bodies and cognition have any influence over it. According to Plato, meaning exists as a truth in the world of ideas, and linguistic labels are given by those who discover these ideas. These name-givers, Plato argues, do not assign meanings based on their bodily experiences or natural surroundings, but rather by discovering the inherent meanings in the realm of ideas.

Aristotle, however, brought meaning down to the level of the world, proposing that meaning is inherent in objects and that names—or, more contemporarily, words—are assigned by society. Aristotle's view of meaning is that it is intrinsic to the object itself, much like Plato, leaving no role for the human body or experience. What is more significant is that many schools of thought in linguistics are built on Aristotelian logic. In linguistics, words are considered arbitrary, a view that aligns more with Aristotle than with Plato. Additionally, Aristotelian classical category theory dominated linguistic thought, particularly up until the emergence of Cognitive Linguistics. The underlying idea in this theory is that the meaning inherent in objects form categories independent of the human body and experience. Thus, for a creature to be classified as a "BIRD," it must possess all the necessary and sufficient features that define what it means to be a bird.

In subsequent research, it has been proven that the body plays a significant role in the formation of concepts. Thinkers raised questions, some of which are crucial for understanding

this progression, and these questions influenced the process of recognising this role. For example, the Sorites paradox, which questions the boundary of the word "heap," demonstrates the flexibility of meaning boundaries. The paradox asks: At what point does a heap become a heap when grains of sand are added? Three grains of sand are not considered a heap, five grains are not considered a heap, but a million grains are. So, at what point did it become a heap? These questions illustrate the fluidity of meaning boundaries.

Another significant theory regarding the boundaries of meaning and how one enters these boundaries emerged during Wittgenstein's later period. According to Wittgenstein's theory, which arose from his observation of the blurred boundaries of the "Game" category, it is not necessary for a linguistic label to possess all the required and sufficient features to enter the category, as claimed by classical category theory. Instead, categories are formed through family resemblance. Just as family members do not all look exactly alike but share certain similarities, a game does not need to share all the features of other games to be classified as a "Game"; it only needs to share some features.

Eleanor Rosch's (1973) prototype category theory and the subsequent research that developed around it represent significant steps in understanding category boundaries and membership. Cognitive linguists, working within the interdisciplinary framework of cognitive science, have emphasised the role of the body in defining the boundaries of meanings behind linguistic labels and have examined these boundaries through bodily movements and perceptual limits. Image schemas, conceptual metaphors, and prototype categories are studies that shed light on the role of the body in meaning formation within the framework of embodied cognition theory. Thus, meaning is neither an untouchable truth in the realm of ideas nor an intrinsic property of objects that exists independently. Meaning is created where nature does not draw clear boundaries, through shared bodies and cultures.

Giriş

Sözcükler ile anlamları arasındaki ilişki gerek felsefe gerek bilimsel disiplinlerde uzun süredir tartışılan ve hakkında çeşitli yaklaşımların öne sürüldüğü bir konu olmuştur. Modern dilbilimde iletişim dilin temel işlevi olarak kabul edilmektedir. Ancak eski çağlarda dil, temel iletişimi sağlamak kaygısıyla değil, ideal devlet oluşturmak, yasanın dilini netleştirmek ve hakikati bulmak gibi meselelerin çözümlenmesi amacıyla incelenmiştir. Bu nedenle sözcük ve anlam arasındaki ilişkinin niteliğini tespit etmek önemli görülmüştür. Dilin anlamlı birimleri olarak kabul edilen sözcüklerin bu anlamları kazanırken nasıl bir süreçten geçtikleri ve anlamların sınırlarının neye göre çizildiği pek çok filozof ve bilim insanının ilgisini çeken bir araştırma konusu olmuştur. Bu çalışmanın kapsamı doğrultusunda tüm filozof ve bilim insanlarına değinmek mümkün olmadığından inceleme, insanı anlam oluşturma sürecine dâhil eden ve etmeyen bazı teoriler üzerinden yürütülecektir.

Bu teorilerin ilki, anlamın oluşumunda insana herhangi bir rol atfetmeyen Platon tarafından geliştirilmiştir. Platon anlamı idealar dünyasına yerleştirmiştir. Dolayısıyla anlamın oluşumunda insanın bir etkisi yoktur ve anlamın kendi içsel hakikati vardır. Bir diğer teori Aristoteles tarafından geliştirilmiştir. Aristoteles anlamı idealar dünyasından alıp nesnelere dünyasına indirmiştir. İnsana ise bu nesnelere içkin olan anlamın keşfinde toplumsal bir rol vermiştir. Sonraki bölümde bu rol daha detaylı bir şekilde açıklanacaktır. Bilişsel dilbilimin anlam oluşumunda insana atfettiği rol ise oldukça aktif bir roldür. Bilişsel dilbilimde anlam ansiklopediktir. Buna göre anlam, insanın dünya ile etkileşime girmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. İnsan ise zihinden ibaret olmayıp somut ve sınırlı bir bedene sahip olan bir varlıktır. Dolayısıyla dünyayı anlamlandırmak insanın duyguları ve algısıyla aktif rol oynadığı bir süreçtir. Ayrıca insan yalnızca biyolojik bir varlık değil, kültürü olan sosyal bir varlıktır. Bir kültür inşa eden ve o kültürle yaşayan bu sosyal varlığın da anlamlandırma sürecine etki ettiği görülmektedir.

Bu çalışmada öncelikle Platon ve Aristoteles'in anlamı nerede konumlandıklarına ve sözcük ile anlam arasındaki ilişkinin niteliğini nasıl yorumladıklarına genel olarak bakılacak, ardından yine bir takım düşünürler tarafından sorulmuş soruların cevapları, modern bilimin teorileri ışığında incelenecektir.

1. Platon ve Aristoteles: Adlara ve anlamlara dair

Dil ve anlam ilişkisi, Platon'un Kratylos diyalogunda önemli bir tartışma konusu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu diyalogda, Hermogenes ve Kratylos arasında, adlar ve nesnelere arasındaki ilişkinin niteliği tartışılmaktadır. Burada adlar ile kastedilen sözcüklerdir. Çalışmanın bu kısmında Platon'un tercihi uyulacak ve sözcüklerden "adlar" olarak bahsedilecektir. Tartışmanın taraflarından Hermogenes, adlar ile nesnelere arasında uzlaşısalcı bir ilişki olduğunu savunurken Kratylos bu ilişkinin doğal olduğunu, ad koyucular tarafından nesnelere özünü yansıtır seslerle konulduğunu iddia etmektedir (383b, 384d). Daha sonra tartışma, bir uzlaş sağlanması amacıyla Sokrates'e taşınır. Sokrates, Kratylos'un görüşünü destekleyecek

kanıtlar sunarak adların nesnelere birebir özünü yansıttığını ve ad koyucuların, farklı dillerde farklı hecelerle ifade edilse de, bu nesnenin bir şekilde özünü yansıtmak adlar koyduklarını belirtmektedir. Sokrates'in görüşü, Protagoras'ın dilin göreceli olduğu yönündeki düşüncesine eleştiri ile başlamakta; adların anlamlarının zihinden zihne değişebileceği, sınırlarının kişilerin deneyimleri ile belirlenebileceği görüşüne karşı çıkmaktadır (386a- 388a). Zira eğer adlar kişilerin deneyimleri ile oluşmuş olsaydı, bu durumda nesnelere kişiden kişiye değişen adları olurdu ki bu durum iletişimi imkânsız kılardı (386e). Sonuç olarak Platon'un Kratylos diyalogu aracılığı ile anlattığı, idealar dünyasındaki varlıkların özlerinin yalnızca ad koyucular tarafından bilinebildiği ve nesnelere, bu özlere dair bilgiler neticesinde adlar verilebildiğidir. Bu anlamlandırma sürecinde, nesnelere bir bakıma ortadan kalkmış, yerini idealar-anlam-dil üçlüsü almıştır. Nesnelere, ideaların yansımalarından ibaret olmaları nedeniyle sürece dâhil edilemezler.

Aristoteles özlerin konumu hakkında Platon'dan ayrılmış, Platon'un idealar dünyasına yerleştirdiği özü dünya düzeyine indirmiştir. Aristoteles'e göre öz, nesnelere içkindir ve adlar, nesnelere içkin olan bu öze uygun olarak konulmuştur (Altınörs, 2010). Aristoteles'in Platon'dan ayrıldığı bir diğer nokta ise adların ad koyucular tarafından değil, toplum tarafından uzlaşma ile konulduğu yönündeki düşüncesidir. Bu düşünceye göre adların sınırlarını çizen ve nesnelere hangi adları alacağını belirleyen toplumdur. Ancak toplum, ad koyma sürecinde bu adın, ressamın resminin nesneyi başarılı bir şekilde yansıtmasına benzer şekilde, nesneyi başarılı bir şekilde yansıtmaya dikkat etmelidir (Dursun, 2019; Joseph, 2000; Çelik, 2015).

Platon ve Aristoteles'in adlar ve anlamları arasındaki ilişkinin niteliğini tartışırken anlamların sınırları olabileceğini tartışmadıkları görülmektedir. Bu iki teoride anlam değişmez ve sabit haldedir. Bu sınırları belli anlam, bir teoride idealar dünyasında, diğer teoride ise nesnelere dünyasında değişmez olarak bulunmaktadır.

Sonuç olarak, Platon'un anlamların oluşum sürecinde bedene, kültüre ve çevreye herhangi bir rol atfetmediği görülmektedir. Anlam, idealar dünyasında sınırları kesin olarak çizilmiş idealara aittir. Fiziksel beden anlamlandırma sürecinde hiçbir katkısı yoktur. Anlam, bu idealarla dair zihinde var olan bilgidir.

Aristoteles ise anlamı idealardan alarak bizzat dünyada var olan nesnelere indirgemıştır. Ona göre dünya, insan anlayışından bağımsız olarak kendi özelliklerine sahip ve birbirleriyle ilişki içinde olan nesnelere doludur. Dünya, insanın onun hakkında neye inandığından bağımsız olarak olduğu gibidir (Johnson, 1987, s. 5). Bedenin bu süreçteki tek rolü ise nesneye içkin olan anlamı kavramaktır.

2. Bilim ve düşünce alanında anlam ve sınırları

20. yüzyılda Ferdinand De Saussure ile birlikte dilin yapısal boyutu anlam boyutuna kıyasla daha fazla önem kazanmış ve dil, unsurlarına ayrılarak incelenmeye başlanmıştır. Saussure dili göstergelerden oluşan bir sistem olarak ele almış ve bu göstergeleri gösteren ve

gösterilenden oluşan iki temel bileşen olarak sunmuştur. Gösterilen, zihindeki kavramı; gösteren ise bu kavrama karşılık gelen dilsel ifadeyi temsil etmektedir. Bu iki kavramın dış dünyadaki karşılığı ise gönderge olarak adlandırılmaktadır. Gösteren, gösterilen ve gönderge arasındaki ilişki ise Saussure'e göre tamamen keyfi, nedensiz ve uzlaşımaldır (Saussure, 1998, s. 112). Burada Saussure'ün Platon'dan ayrıldığı görülmektedir. Zira Platon, ad koyucuların nesnelere ad verirken bu nesnelere doğasına uygun ad koyduklarını öne sürmüştü. Saussure'de ise bu ad koyucuların rolünü, Aristoteles'in teorisinde olduğu gibi, toplum üstlenmiştir. Ancak, Aristoteles'in adların nesnelere, tıpkı resimlerin nesnelere taklit etmesi gibi taklit ettiğine ve başarılı bir ad koymanın nesnenin doğasına uygun bir taklit ile mümkün olacağına dair görüşü, Saussure tarafından kabul edilmemektedir. Saussure'e göre, bir adın bir nesneye verilmesi için herhangi bir neden yoktur. Saussure'den sonra gelen diğer Avrupa ve Amerika yapısalcılarında da benzer görüşler görülmektedir. Ne var ki bu çalışmanın odak noktası adların nesnelere verilme biçimi değil, nesnelere sınırlarını neye göre çizdikleridir; dolayısıyla bu görüşlerin detaylarına burada girilmeyecektir.

Tartışılacak olan konu, adların nesnelere ne derece yansıttığı, geniş bir tözler alanında nesnesinin sınırlarını nasıl çizdiği. Louis Hjelmslev, Saussure gibi göstergeyi anlatım (biçim=gösteren) ve içerik (töz=gösterilen) olmak üzere ikiye ayırmıştır. Ancak Hjelmslev bu ayrımı daha da detaylandırır ve anlatım ve içeriği de biçim ve töz olarak ikiye ayırır. Buna göre, içerik, düşüncede dağınık halde bulunan, biçimsiz olmayan, düzenlenmemiş halde bulunan bir töze sahiptir; bir de bu düşünce yığınları arasından çıkıp belirginleşen ve biçim alan dışı vurulmuş şekilde sahiptir. Burada, töz biçimsiz anlamları ifade ederken, biçim ise bu anlamlar içerisinden şekil kazanarak sınırları belirlenmiş olan anlamı temsil eder. Aynı şekilde anlatım da dağınık halde bulunan seslerden oluşan bir töze ve düzenlenip yapıya kavuşmuş bir biçime sahiptir. Hjelmslev için önemli olan, içerik ve anlatımın biçimleridir (Kıran ve Kıran, 2018; Kerimoğlu, 2019). Bu noktada sorulacak olan soru ise içerikte bulunan tözlere biçim verirken sınırların neye göre çizildiğidir.

Zihindeki tözlerin sınırını çizerken her bir zihin kendi başına mı hareket etmektedir sorusu, hem düşünürlerin hem de dilbilimcilerin üzerine düşündüğü ve incelemeler yaptığı bir konu olmuştur. Öncelikle, düşünce alanında anlamın sınırlarını araştırırken, 20. yüzyılın önemli filozoflarından biri olarak kabul edilen Ludwig Wittgenstein'in mantık ve dil çalışmaları üzerinde durmak gerekecektir. Zira filozofun dil alanındaki keşifleri, daha sonra bilişsel dilbilimde de önemli bir yer edinen teorilere ışık tutacaktır.

Wittgenstein'in birinci dönem görüşlerinde, zihnin kapasitesinin dilin sınırlarını çizdiği düşüncesine sahip olduğu bilinmektedir (Soykan, 2002). Ancak ilk dönem dili resim gibi düşünen, resmin nesnesini temsil etmesi gibi dilin de nesnesini birebir temsil ettiğini kabul eden Wittgenstein'in ikinci döneminde daha esnek bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Daha öncesinde dili, dış dünyayı bir resim gibi olduğu gibi yansıtmakla yükümlü tutmuşken, sonrasında sınırların bu kadar net çizilmediği ve bir sözcüğün nesnesi ile arasında, resim ile

nesne arasındaki gibi net bir eşleşme bulunmadığı görüşünü benimsemiştir. Bu görüşünü ise “oyun” sözcüğü üzerinden açıklamıştır. Peki, bir “oyun” nedir? “Oyun” sözcüğü için eğlendiren, rekabet ettiren, kazandıran ve kaybettiren, şansa dayalı olan, zekâ gerektiren bir etkinlik şeklinde bir tanım yapılabilir mi? Diğer bir ifade ile “oyun” kavramının sınırları böyle net bir şekilde çizilebilir mi? Kutu kutu pense oyunu eğlendiren bir şeydir, ancak içinde şans unsuru yoktur. Oysa zar ile oynanan bir takım oyunlar şans unsuru içerir, ancak onlar da zekâ gerektirmez. Bir başka oyun olan satrançta ise şans unsuru yoktur, ancak zekâ vardır (Lakoff, 1987, s. 16-17). Görüldüğü üzere, aslında oyun kavramına net bir sınır çizmek ve Wittgenstein’in ilk döneminde öne sürüldüğü gibi sözcüklerin tam olarak bir şeyin resmi olduğunu söylemek güçtür. Demek ki sözcükler dünyada sınırları keskin olarak çizilmiş şeyleri etiketlemektedir. Bütün bu durumların hepsine nasıl olup da “oyun” dediğimize dair Wittgenstein’in yaptığı açıklamalara ve genel olarak kavramların anlam sınırlarının nasıl belirlendiğine dair incelemelere ise kategori başlığı altında yer verilecektir.

O halde bu aşamada sorulacak soru şudur: Anlamın sınırları net değilse ve anlam dağılık bir tözden kesilip biçiliyorsa, bu kesme işleminin nereden yapılacağına kim ya da ne karar vermektedir?

Bu aşamada öncelikle modern bilimden önceki dönemlerde kavramların birbirlerinin yerine kullanılmasının çalışmanın içeriğine zarar vermemesi için kavramlara bir netlik kazandırmak gerekecektir. Bu çalışmada, sözcükler ve adlar aynı kavrama karşılık gelmektedir; gösterendir. Anlam ile kastedilen ise zihindeki kavramlar, bir diğer ifade ile gösterilenlerdir (İmer, 2011; Vardar, 2002). Bu kavramlar arasındaki ince nüansların açıklanması ve bunlara netlik kazandırılması başka çalışmaların konusudur.

2.1. Anlamın Oluşumunda Bedeni Rolü

Sözcükler ve anlamlarının sınırları, insan iletişimde önem verilmesi gereken bir konudur. Bu önem, Steven Pinker (2020b, s. 12) tarafından 11 Eylül olaylarından sonra bir sözcüğün anlam sınırlarının belirsizliği üzerinden yaşanan karışıklıklara dikkat çekilerek gösterilmiştir. Saldırının ardından sigorta şirketi ile kulelerin arazisinin sahibi arasında bir dava açılmıştır. Bu davada konunun çözümü bir sözcüğün sınırlarının nasıl çizildiğine göre değişmektedir. Bir “olay”, ikiz kulelerde olduğu gibi, birbirinden ayrı zamanda (birkaç dakika) ve ayrı yerde (ayrı kuleler) gerçekleşirse iki olay mıdır, yoksa tek bir kişi tarafından planlanan ve aynı amaca hizmet eden tek bir eylem olduğu için bir olay mıdır? Meselenin çözümü “olay” sözcüğünün sınırında yatmaktadır. Yaşanan bu durum, bir nesnenin ya da olgunun aynı dil içerisinde bile sınırlarının farklı çizilmiş olabileceğine dikkat çekmektedir. Sınırların nereden çizileceğinin belirlenmesi, bu çalışmanın devamında da görüleceği üzere, özellikle temel kavramlarda bilinçli bir eylem olmadığı için amaç, bu sınırlar ve sınırlardaki bulanıklıkların varlığına işaret etmek olacaktır.

Bu sınırların incelemesine devam etmeden önce dilbilimdeki genel yaklaşıma bakılacak olursa dilbilimi, öncelikle, sözcüklerin bir anlama karşılık gelirken tamamen keyfi davrandığını

kabul etmektedir. Saussurre ile başlayan bu ilke dilbilimin temel ilkelerinden kabul edilmiş ve modern dilbilim çalışmalarında bir ön kabul olarak benimsenmiştir. Keyfiliğin alanının sınırsız olduğunu kabul etmeyenler dahi sonuçta sınırlı bir keyfiliği kabul etmişlerdir. Pinker (2020b) adların konulması için üç yol olduğunu bildirmiştir. Bunlardan ilki sınırlı sayıda sözcük üretmeye yarayan ve ses çıkaran nesnelere seslerini taklit edilmesi yoluyla gerçekleştirilen üretmedir. Yansıma sözcükler bu birinci gruba dâhildir. İkincisi nesnelere, kendilerini herhangi bir şekilde yansıtacak sesler içeren adlar verilmesidir ki burada Pinker, bunun keyfiliği bozmadığının, sadece keyfiliği belirli sesler arasında sınırladığının altını çizmektedir. Üçüncüsü ise benzer nesne grupları için benzer sözcüklerin kullanılmasıdır. İngilizcedeki burun ile alakalı bütün sözcüklerde “sn” seslerinin yer alması gibi. Bunun da yine diller arasında değiştiği görülmektedir. Bir dildeki sözcük grubunun sahip olduğu ortak sesin ya da seslerin yerini bir diğer dilde başka sesler alabilmektedir. O halde genel kanı anlamlar ve sözcükleri arasındaki ilişkinin keyfi olduğudur. Sonuç olarak sözcükler, seslerden oluşan dilsel etiketlerdir ve neden bu şekilde adlandırıldıklarına dair genellikle bir gerekçeleri yoktur; bu nedenle sınırları belirli olan kavramlara keyfi olarak iliştilerle onları temsil ederler. Ancak bu etiketler keyfi olsa da etiketlerin ardındaki kavramların sınırları keyfi olarak mı çizilmektedir ve bu sınırlar ne derece nettir?

Diller üzerine yapılan çalışmalar, dilsel etiketlerin atanmasında keyfilik olsa da kavramların genel hatları ile çizilmesinde beden, doğanın ve kültürün aktif rol oynadığını göstermektedir (Deutscher, 2012). Söz gelimi herhangi bir dilde “ağaç” denildiği zaman bu sözcüğün kavram sınırları içerisinde hiçbir dilde bir köpek dâhil edilmez; çünkü doğa bu iki nesneye doğal bir sınır çizmiştir. Ancak doğadaki bu ayrımın insan zihninde de ayrım olarak kabul edilmesinde bedenin duyum ve deviniminin rolü de olacaktır. Doğanın hiçbir şekilde sınır çizmediği yerde ise bedenin rolü çok daha büyüktür.

Anlamın oluşumunda bedenin rolüne vurgu yapan bedenlenmiş biliş teorilerine göre, insanlar dünyada bedenleri ile hareket edip dünyayı algıladıkça zihinlerinde nesnelere dair simülasyonlar oluşturmaktadırlar (Varela, Thompson ve Rosh, 2023; Johnson 1987). Burada dikkat çekici olan kısım bedenin sürece aktif bir şekilde dâhil olduğudur. Bedenin işlevi yalnızca girdi sağlamakla sınırlı kalmayıp bilişsel işleme sürecine katılarak anlamın oluşumunda da aktif rol oynamaktadır.

Bedenin anlamın oluşumundaki aktif rolü, anlamın öznelleşeceğine dair doğan riskleri ortadan kaldırmaktadır. Daha önce de ifade edildiği üzere Platon, anlamı idealar dünyasına yerleştirerek onun değişmez olduğunu savunmuştu. Bu yaklaşıma göre anlam insan etkisi ile değişmezdi. Ancak anlamı bu idealar dünyasından alıp dünyaya indirmek ve insanın onun üzerinde tasarrufu olduğunu kabul etmek, anlamın kişiden kişiye farklılaşabileceği ve sınırlarının insanlar tarafında belirlenebileceği riskini beraberinde getirmektedir. Bu da iki kişinin aynı anlamı kastettiğini bilmenin bile zor olacağı bir duruma yol açabilir. Aristotelesçi nesnel yaklaşımda bu risk anlamın nesneye içkin olduğu kabul edilerek çözümlenmektedir. Başka

bir deyişle, anlam nesneye bağlıdır ve insanların duyum, algı ve motor devinimlerinin onun üzerinde hiçbir etkisi yoktur. Böylece anlamın herkes için aynı olduğu varsayılır ve iki kişinin farklı anlamlar kastetmesi riski ortadan kalkar. Bedenlenmiş Biliş teorisi ise bu anlam ortaklığını insanların ortak bedensel yapıları ile açıklamaktadır. Zira aynı bedenlere ve bedensel kısıtlamalara sahip olan insanların bu bedenleri aracılığıyla dünyaya dair edindikleri bilgiler ve oluşturdukları zihinsel simülasyonlar büyük ölçüde benzer olacaktır. Bir diğer ifade ile geniş anlam dünyasında çizilen sınırlarda bedeninin etkin rol oynaması, ortak bedensel yapıya sahip olunması sebebiyle, bu sınırların temelde benzer olmasını sağlayacaktır.

Bu temel kavramsal ortaklıklar bilişsel dilbilimciler tarafından bazı başlıklar altında incelenmiştir. Bunlar, gündüz, gece, yakın, uzak gibi fiziksel dünya özellikleri; olaylar, şeyler, canlılar, cansızlar, insanlar, mekânlar, temel kategoriler, hiyerarşik kategoriler, prototipler gibi ontolojik kategoriler; yukarı-aşağı, ön arka, parça-bütün, merkez-çevre, konteyner ve bağlantı şemaları gibi imge şemalarını içermektedir (Johnson, 1987; Lakoff, 1987; Gibbs, 2005; Palmer, 1996; Talmy, 2000).

Çocukların kavramları içgüdüsel olarak kavrayışları buna uygun bir beyin durumu ile doğduklarını göstermektedir (Pinker, 2020b). Bu hazırbulunuşluk ise anne karnından başlayan bir süreçtir. Çocukların ilk dil edinimi, Wilson (2017) tarafından da izah edildiği üzere, çocukların hâlihazırda nesnelere dair bilgilerinin ve deneyimlemiş oldukları olayların üstüne inşa edilmektedir. Şeylere dair bu şekilde oluşmuş olan bu bilgisel arka plan, çocukların dilsel etiketleri yapıştıracakları anlamlara bir zemin sağlamaktadır. Dolayısıyla buradan da anlaşılacağı üzere dili edinmek aslında bilgiyi edinmeye başlamakla mümkün olmaktadır. Bilgiyi edinmek en başta bedenlerin deneyimleri ile oluşmaya başlayacaktır. Deneyimin ise bir evrensel boyutu, bir de değişen boyutu vardır. Ortak biyolojik kısıtlar ve imkânlar (algılama ve motor aygıtları, zihinsel yetiler, duygusal yapı vb.) sahip olan insanlarda fiziksel çevre ile girilen etkileşim (bedenlerimiz ile dünya üzerinde hareket etmek, nesnelere kullanmak, yemek yemek vb.) bir takım evrensel deneyimler sağlayacaktır. Doğanın serbest bıraktığı yerde ise kültür, anlamın sınırlarını kendine göre çezecektir. (Lakoff ve Johnson, 1980, s. 161)

Takip eden iki bölümde anlamların sınırlarının oluşumunda bedeninin aktif rolü imge şemaları ve kategorileşme teorileri üzerinden açıklanacaktır.

2.1.1. İmge Şemaları

Bedenlerimizin dinamik algıları ya da motor devinim ile deneyimledikleri, anlamı oluşturan temel unsurlardan biri olan imge şemalarının zihinde oluşmasını sağlamaktadır (Johnson, 1987, s. 14). Örneğin dikey duran bir ağacı algılamak, vücudun dikey duruş hissi, merdivenleri çıkarken eylemin yönü ya da bir bayrak direğinin zihindeki temsili ortak bir imge şemasının içinde yer almaktadır: DİKEYLİK şeması. Aynı şekilde, “Evden okula”, “odadan mutfığa”, “Türkiye’den Amerika’ya” ifadeleri bir imge şemasının içinde anlaşılır: YOL şeması.

Şemaların bir içyapısı vardır. Bu içyapı YOL şeması üzerinden açıklanacak olursa, burada bir başlangıç noktası (A), bir varış noktası (B) vardır ve bu ikisi birbirine bağlanmaktadır. A noktasından başlayıp B noktasına gitmek için ikisinin arasındaki yolu geçmemiz gerekir. A'dan B'ye gidilir ve A, zaman çizgisinde B'den önce gelir (Johnson, 1987: 114). Bu şema, ortak biyolojik bedenlerin ortak dünyadaki algı ve devinimlerinden doğmuş olması nedeniyle evrenselidir. Çok sayıda evrensel ortak şema vardır. KAP, İÇ-DIŞ, YUKARI-AŞAĞI, MERKEZ-ÇEVRE, PARÇA-BÜTÜN, BAĞLANTI şemaları bunlardan bazılarıdır (Johnson, 1987: 113).

Bu şemalar, yukarıda da ifade edildiği üzere, anlamı oluşturan faktörlerdendir. Dilsel ifadeler üzerinden şemaları tespit etmek mümkündür. KAP (*Ing. container*) şeması üzerinden bir örnek verilecek olursa, bu şema içi dıştan ayıran bir sınır çizen bir şemadır. Bir diğer ifade ile şeylerin içleri, dışları ve bu ikisini birbirinden ayıran sınırları vardır. Deneyimlerimiz anne karnından itibaren zihinlerimizde içi ve dışı olan şeylere dair bir kavram oluşturmaktadır. Bir oda sınırları olan bir yerdir. O nedenle “Odaya girdi/ Odadan çıktı” şeklinde bir ifade mümkündür. Burada fiziksel olarak içi, dışı ve ikisi arasında sınırları olan bir dış dünya nesnesi deneyimlenmiştir. Bu şekilde deneyimleri kendi bedenlerimize de yansıtabiliriz: “Nefes aldı (iç)” “nefes verdi (dış)” cümleleri nefesin bir sınıra girip çıktığı anlamına sahip KAP imge şemasından yararlanılmaktadır. Bedenlerimizi içi ve dışı olan birer kaplar olarak deneyimleriz. Somut olarak bir şeyleri yerken bedenlerimize almamız ve bunların atık olarak çıkarılması içi-dışı olan bir sınır deneyimi kazanmamızı sağlamaktadır. Ayrıca somut deneyimlerden faydalanılarak oluşturulan soyut kavramlarda da bu şemayı görmek mümkündür: “Depresyona girdi” ifadesinde zihin metaforik bir işlem uygulamış ve somut olarak deneyimlenen KAP şemasından faydalanarak bir kavramsal metafor oluşturmuştur. Buna bağlı olarak depresyonu girilip çıkılabilen bir şey haline getirmiş ve bu şekilde dilde ifade edilebilir olmasını sağlamıştır. Bir diğer ifade ile soyut olan ve aslında sınırları olmayan bir töze sınırlarını çizerken bedensel deneyimden faydalanılmıştır.

2.1.2. Kategoriler

Küçük kuş ördeğe, “Uçamıyorsan, nasıl bir kuşsun sen?” dedi. Ördek “Yüzemiyorsan, nasıl bir kuşsun sen?” dedi ona, suya dalarken (Prokofier, Peter ve Kurt, içinde: Giannakopoulou, 2003).

Dışarıda görülen bir nesnenin ne olduğunun anlaşılması, onun kategorisinin bilinmesi ile mümkün olmakta ve ne olduğunun anlatılması bu kategorinin sözcüksel karşılığının kullanılması ile sağlanmaktadır. O nedenle kategoriler ve sınırlarının anlaşılması, anlam sınırlarının anlaşılması için gereklidir.

Kategori bahsi Aristoteles'e kadar uzanmakta ve konu filozof tarafından mantığın temellerini oluşturan temel meselelerden birisi olarak ele alınmaktadır. Aristoteles şeylerin kategorilere dâhil olmasını yeterli ve gerekli koşullara dayandırarak açıklamaktadır. Buna göre, bir şey

bir kategoriye dâhil olmak için gerekli ve yeterli şartları sağlıyorsa o kategoriye dâhil olur. Dolayısıyla kategorilerin sınırları için belirsizlik ve bulanıklık mümkün değildir (Aaarts, Denison, Keizer ve Popova, 2004, s. 12) Ayrıca bir kategoriye girebilmek, o kategoriye, en az kategorinin diğer üyeleri kadar, iyi temsil ediyor olmak için yeterlidir. Bir diğer ifade ile bir serçe, bir penguen ve bir tavuk aynı derecede kuştur.

Kategorinin net sınırlara sahip olduğu ve bu sınırları aşan her üyenin kategoriye eşit derecede temsil ettiği yönündeki bu yaklaşım, çeşitli eleştirilere ve sorulara yol açmıştır. Örneğin bu yaklaşıma göre, KUŞ kategorisi için +canlı, +kanatlı, +uçmak, +gagalı, +yumurtlayan, + tüylü gibi bir takım zorunlu özellikler vardır. Ancak bu kategoride yer alan penguenin uçuş özelliği göstermediği, tavuğun ise bir serçeye kıyasla daha sınırlı bir uçuş yeteneğine sahip olduğu bilinmektedir. Bu durumda, bu üç canlıyı aynı kategoriye sokabilmek için serçe, güvercin, kırlangıç ve karga gibi bu kategorideki diğer hayvanların en belirgin özelliklerinden olan +uçmak özelliğini yeterli ve gerekli koşullardan çıkarmak gerekecektir.

Bu mantık için bir başka örnek “acı” kavramı üzerinden verilebilir. Türkçede “acı” kavramı kahve, biber ve patlıcandan alınan tatları içine alan bir anlam genişliğine sahiptir. Ancak Arapça için bu sınır geçerli değildir. Arapça konuşanların zihinlerinde biberden alınan tat ile patlıcandan alınan tat aynı kategoriye dâhil olmayıp iki ayrı kavram sınırına girmektedir. Eğer “acı” kategorisi, Aristoteles mantığında olduğu ve klasik kategori teorisinde kabul edildiği üzere net sınırlara sahipse ve kategoriye dâhil edilmek, gerekli ve yeterli koşulları sağlamakla mümkünse bu kavram ve ardındaki sınırlar nasıl çizilecektir? Zira burada nesneye içkin bir anlamdan ziyade, kültürün etkisi ile bölünmüş bir anlam görülmektedir.

Benzer şekilde, renkler de bu klasik kategori teorisine eleştirel yaklaşıma sebep olan örnekler arasında verilebilir. Eğer bütün kategori üyeleri bir kategoriye aynı derecede temsil ediyorsa, “beyaz bir gelinlik” denildiği zaman zihinde canlanan beyazlık ile “beyaz tenli bir kız” denildiğinde zihinde canlanan beyazlık, “beyaz” kategorisini aynı derecede mi temsil etmektedir?

Özellikle renklerin sınırlarındaki bu bulanıklık, araştırmacıların klasik kategori teorilerini sorgulamalarına sebep olmuştur. Bu sorgulama dil, düşünce ve anlam sınırlarının birbirleri üzerine etkisinin inceleyen çalışmalara ivme kazanmıştır.

Deutscher (2012), Homeros’un kitaplarında renklerin garip bir şekilde kullanıldığını keşfeden Gladston’dan bahsetmektedir. Gladston bu eserde, doğal dünyada bugünkü karmaşık dillerde ortak bir renk adı altında bir araya getirilmeyen nesnelere ortak renk adları verildiğini, sözün gelişi bir denizin kimi zaman şarap renginde kimi zaman ise –koyunlar gibi- menekşe renginde olduğunun ifade edildiğini fark etmiştir.

Bu farklı adlandırmalar, dillerin kültürlere ve algılara etkisi ile kültürlerin ve algıların dillere etkisi üzerine pek çok tartışmaya yol açmıştır. Bu tartışmalar tarih boyunca çeşitli aralıklarla tekrar gündeme getirilmiş ve nesnelere verilen renk adlarındaki bu karmaşa için farklı yorumlar yapılmıştır. Hatta o dönemde yaşayan insanların görme yetilerinin renkleri ayırt edecek kadar

gelişmediği yönünde açıklamaların yapıldığı dahi görülmüştür (Deutscher, 2012). Ancak bilimsel yöntemlerin ve metodolojilerin gelişmesi neticesinde, dillerinde Homeros benzeri sınırlılık ve muğlaklık bulunan yerli diller üzerine yapılan çalışmalar sayesinde, insanların görme yetilerinde bir farklılık olmadığı ve bu farklı adlandırmaların renk kategorisinin dış dünyada nesnel olarak bulunmamasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bir diğer ifade ile renkler dış dünyada nesnel olarak bulunmadığından ve renklerin algısında dış dünyanın fiziksel yapısının yanı sıra insan biyolojisi, zihni ve kültürünün etkin rol oynamasından dolayı bu kategorilerin sınırlarında çeşitlilik görülebilmektedir (Kay ve McDaniel, 1978; Berlin ve Kay, 1969)

Bu örnekler bütün kavramlar için aynı kategori koşulunu sunmanın doğru bir adım olmayacağını göstermektedir. Bazı kategoriler bulanık sınırlara sahiptir ve bu kategoriler için dereceli bir üyelik söz konusudur. Sorites (Yığın) paradoksu bunu düşünmeye yol açan, sınırları bulanıklaştıran bir paradokstur. Bir kum yığını ne zaman yığın olur? Bir kum tanesi “yığın” değildir. İki kum tanesi “yığın” değildir, beş kum tanesi yığın değildir ... bir milyon kum tanesi yığındır. Ancak hangi noktada yığın oldu? Beş yüz kum tanesine bir tane kum tanesi eklenince mi yığın oldu? Bir kum tanesi bir yığından çıkarılınca o artık “yığın” olmaz mı? Bu paradoks, Aristotelesçi klasik mantığın sınırlarını eleştiren ve sınırlara bulanıklık getiren bir mantık yürütmeyi gerektirmektedir. (Aaarts ve ark., 2004, s. 2).

Öte taraftan bazı kategorilerde ise sınırlar daha belirgindir ancak üyelik, prototipe benzerlik açısından, dereceli olur ve bazı üyeler kategoriye daha iyi temsil ederken diğer bazıları daha kısıtlı temsil düzeyine sahip olur. Örneğin mutfaktaki araç gereçlerden hangilerinin TENCERE ve hangilerinin BARDAK kategorisine konulacağı az bilişsel çaba ile tespit edilebilir, çünkü daha net sınırlara ve belirgin farklara sahiptir. Ancak Labov’un (2004) ünlü bardak deneyinde dikkat çektiği ve aşağıda resimde de benzerlikleri görüleceği üzere neyin BARDAK neyin KUPA ya da FİNCAN olarak kategorize edileceği bu kadar belirgin değildir.

Resim 1. Labov, W. (2004)

Bu kategori türünü incelemeye Halk sınıflandırması ile başlanılmalı ve bu sınıfın seviyelerinden birisi olan temel seviye üzerinde durulmalıdır. Çünkü prototipe dayalı kategorileşmenin daha

çok bu seviyede görüldüğü kabul edilmektedir. Sınıflandırma süreçlerinin Halk sınıflandırması çerçevesinde değerlendirilmesi, bu sınıflandırma türünün, kültürlerin nesnelere nasıl adlandırdığı, tanımladığı ve sınıflandırdığı üzerinden oluşturulmuş olan ve kültürün ihtiyaçlarını yansıtan bir sınıflandırma türü olması sebebiyledir (Berlin, 1973). Ayrıca bu sınıflandırma bilişsel modellerin de temelini oluşturmaktadır. Temel seviyeye gelinecek olursa, en genel tanım Bilişsel ekonomi ilkesinin işlediği seviye şeklinde yapılabilir. Bilişsel ekonomi ilkesi, farkların ve benzerliklerin en az çaba ile belirlendiğini, başka bir deyişle, en az çaba ile en fazla bilginin elde edildiği ilkeyi ifade etmektedir. Örneğin, “köpek” kategorisi, en basit haliyle bir sınıflandırmada memeliler altında ve Buldog, Labrador, Çoban Köpeği gibi cins ayrımının üstünde yer almaktadır. Bir üst düzey kategori olan memelilerde, örneğin, bir mavi balina ile köpek arasındaki benzerliği bulmak zorken, bir alt düzey kategori olan Doberman ve Çoban Köpeği arasında ise farkı bulmak zordur. Bu seviyenin çocuklukta en erken öğrenilen, nesnelere ilk kez adlandırıldığı, isimlerinin sık kullanıldığı, kültürel olarak daha fazla öneme sahip olan ve bir bütün olarak algılanan seviye olduğu tespit edilmiştir (Lakoff, 1987, s. 31-32).

“Herhangi bir mutfakta, açıkça kâse, fincan, kupa ve tabak olarak adlandırılacak birçok kap vardır. Ancak bazı kaplar vardır ki, bunlara kimisi fincan derken kimisi demez; ya da kimilerine göre bunlar bir tür fincan iken, kimilerine göre bir tür tabaktır. Bu, dilin bir sorunundan ziyade biçimsel tanımlama sorunudur; çünkü bu tür bir nesneyi adlandırmaya çalışırken karşılaştığımız kafa karışıklığı, dilin günlük kullanımında nadiren ortaya çıkar. (Labov, 2004, s. 66)”

Labov’un da ifade ettiği üzere bu kategorileşmede aslında büyük çaplı anlaşmazlıklar yaşanmamakta, bir tür ortaklığa sahip olduğu görülmektedir. Bunun açıklamasının yukarıda izah edildiği üzere bedenlenmiş biliş ve kültür ile yapılması mümkündür.

Buraya kadar anlatılanlar özetlendiğinde, bir eşyanın bardak mı yoksa tencere mi olduğunu anlamak, bu iki eşyanın Halk sınıflandırmasının farklı alt seviyelerinde yer aldığını gösteren zihinsel kategoriler sayesinde mümkündür. En basit haliyle, bu kategorinin en genel seviyesinde CANSIZ-CANLI bulunmaktadır. CANSIZ kısmının altında EŞYA seviyesi, onun altında ise bir tarafta BARDAK, diğer tarafta ise TENCERE kategorileri yer almaktadır. Bir bardağı bir tencereden ayırmak kolaydır; çünkü bu, temel seviyedeki bir ayrım olup bedensel deneyimler ve kültürel etkilerle oluştuğundan en az bilişsel çaba ile anlaşılabilir.

Ancak bir alt seviyede, neyin bardak, neyin fincan ya da kupa olduğu nasıl anlaşılacaktır? Labov’un bardaklarında görülen dört numaralı yayvan kap, bir numaralı kap ile aynı derecede bardak mıdır? Ya da daha önce verilen örneklerde olduğu gibi bir penguen, bir serçe ile aynı derecede kuş mudur?

Penguen ve serçenin nasıl olup da KUŞ kategorisinde birlikte yer alabildiği, prototip kuramı ve aile benzerliği teorisi ile açıklanmaktadır. Prototip kuramı, Elenor Rosh (1973) tarafından klasik Aristotelesçi kategoriye karşı geliştirilen ve Wittgenstein’in aile benzerliği teorisinden de faydalanan bir kuramdır. Bu kurama göre kategoriye dahil olma derecelidir ve bu derece prototip üyeye yakınlık ile belirlenmektedir. Prototip üyenin özelliklerinin çoğunu

taşıyan üyeler, daha az özelliğini taşıyarak kategoriye dâhil olan üyelere kıyasla kategoriye daha iyi temsil etmektedirler.

Prototipi belirleyen ise ortak bedenler ve çevredir. Prototip, o sınıfla en sık ilişkilendirilen olarak da tanımlanabilir. Örneğin, bedenlerin, üzerine bir şeyleri koymayı, yanına yükseğe bir nesne ile oturmayı deneyimlediği bir kültürde, masayı en iyi temsil eden prototip, dört bacaklı ve düz yüzeyli ahşap bir eşyadır. Dış dünyada görülen diğer nesnelerin bu kategoriye dahil oluşu, ilk olarak Wittgenstein tarafından aile benzerliği teorisinde açıklandığı üzere, prototip üye ya da kategorinin herhangi bir üyesi ile belli noktalarda benzerlik taşımak ile olur.

Wittgenstein yukarıda verilen oyun teorisini bu aile benzerliği teorisi ile açıklığa kavuşturmuştur. Bu teoriye göre, satranç, dama, kutu kutu pense oyunlarının hepsinin “oyun” kategorisine dâhil oluşu gerekli ve zorunlu şartları taşıyor olmalarından değildir. Nitekim bu oyunların hepsinin aynı özelliklere sahip olmadığı görülmüştü. Tamamen aynı özelliklere sahip olmasalar da incelendiklerinde aralarında bazı benzerlikler olduğu görülecektir. Bu benzerlikler ise bir babanın kulaklarına benzer kulaklara sahip erkek kardeşin gözlerine benzer gözlerle sahip olmak şeklindedir. Erkek çocuğun kulakları babanın kulaklarına benzer; diğer erkek çocuk bunların hiçbirinde babaya benzemez ama gözleri, kulakları ile babaya benzeyen erkek kardeşin gözlerine benzer. Bu benzerlik, onun o aileden olduğunun anlaşılmasını sağlar. Dolayısıyla bir kategorinin üyelerinin tamamı için ortak özellikler koşulu yoktur. Kategoriye dâhil olmak için üyelere birisine bazı özellikleri açısından benzemek yeterli olacaktır.

Prototip üyeli kategori kuramında kategoriye dâhil oluş, bu aile benzerliği ile mümkün olmaktadır. Bir prototip üye vardır (A). B, A'ya bazı yönlerden benzerliğinden kategoriye dâhil olur. (C), (A)'ya hiç benzemez ancak, bazı yönlerden A'ya benzeyen B'ye diğer yönlerinden benzediği için kategoriye dâhil olur. Yukarıda verilen ve sınırları iki dilde farklı çizilen “acı” kavramının kategorisindeki farklılık da bu sebeptir. Bir dil A'ya bir noktada benzeyen B sebebiyle C'yi kategoriye dâhil ederken bir başka dil işlevsel olarak bu benzerliği kategoriye dâhil olmak için önemli görmeyip C'yi kategoriye dâhil etmemektedir.

Sonuç olarak kategoriler her zaman sınırları doğa tarafından çizilmiş olarak bulunmazlar. Bazı seviyelerde sınırlar net çiziliyken bazı seviyeler daha bulanık sınırlara sahiptir. Burada neyin kategoriye dâhil edileceğinde ise bedensel deneyimler aktif rol oynamaktadır.

Bütün bunlardan elde edilen bilgiler, anlam sınırlarının çiziminde doğa, beden ve kültür-çevrenin aktif rol oynadığını göstermektedir.

Sonuç

Çalışmada öncelikle adlar ve anlamları arasındaki ilişki ile bu anlamların yeri ve doğası incelenmiştir. Bu doğrultuda, dil ve anlam üzerine yapılan çalışmaların düşünsel ilk kaynağını oluşturan önemli düşünürlerden olan Platon'a başvurulmuştur. Platon'un anlamı konumlandığı yer idealar dünyasıdır; dolayısıyla ne doğanın ne de insan bedenlerinin ve bilişinin anlam üzerinde herhangi bir tasarrufu söz konusu değildir. Anlam idealar dünyasında bir hakikat

olarak mevcuttur ve dilsel etiketler bu idealleri keşfeden ad koyucular tarafından verilmektedir. Bir diğer ifade ile ad koyucular bu anlamları kendi bedenleri ve doğal çevrelerinin etkisi ile değil, bizzat keşfederek adlar koymaktadırlar. Anlamı dünyaya indiren Aristoteles olmuştur. Aristoteles anlamın nesneye içkin olduğunu ve adların, daha güncel bir ifade ile sözcüklerin, bu anlamlara toplum tarafından verildiğini kabul etmiştir.

Aristoteles mantığında dikkat çekilecek olan kısım, anlamın nesneye içkin olmasıdır. Çünkü bu bakış açısı da Platon'a benzer şekilde insan bedenlerine ve tecrübelerine hiçbir rol biçmemektedir. Daha önemli olan ise dilbilimin pek çok ekolünün Aristotelesçi mantık üzerine inşa edilmesidir. Dilbilimde sözcüklerin keyfi olduğu kabul edilmektedir. Bu ise Platoncu değil, Aristotelesçi bir yaklaşımdır. Ayrıca dilin kategorileri açısından Aristotelesçi klasik kategori teorisi, disiplinlerarası bilişsel dilbilimin doğuşuna kadar olan döneme hâkim bir teoridir. Bu teorinin temelinde nesneye içkin bir anlam mantığı yatmaktadır. Bu mantık insan bedeni ve deneyiminin etkisi olmaksızın oluşmuş bir kategori iddia etmektedir. Buna göre nesnenin kendinden olan anlamı, onu, ya bir şey yapmakta (örneğin KUŞ) ya da yapmamaktadır. Bir diğer ifade ile bir canlının KUŞ olması onun KUŞ'un anlamına bütün gerekli ve yeterli özellikleri ile sahip olması ile mümkündür.

Sonraki süreçte yapılan çalışmalar, bedenin kavramların oluşumunda önemli rol oynadığını göstermiştir. Bu rolün incelenmesine götüren süreçte düşünce insanları arasında sorulan sorular önemli bir rol oynamıştır. Anlam sınırlarının iddia edildiği kadar net olmadığını "yığın" sözcüğü üzerinden gösteren Sorites (yığın) paradoksu, "Oyun" kategorisinin sınırlarının bulanıklığını keşfetmesi üzerinden L. Wittgenstein tarafından ortaya atılan ve kategori üyeliğini herhangi bir üyeye belli özellikleri açısından benzetmek ile açıklayan aile benzerliği teorisi, Eleanor Rosh (1973) tarafından ortaya atılan prototip üye modelli kategori kuramı ve bunun etrafında gelişen diğer çalışmalar kategorilerin sınırları ve üyelikleri konusunda önemli adımlardır. Disiplinlerarası çalışma disiplini ile hareket eden bilişsel dilbilim alanında çalışan bilim insanları bu aşamada dilsel etiketlerin ardındaki anlamların sınırlarını çizirken bedenin rolüne dikkat çekmiş ve bedensel devinimler ve algısal sınırlar üzerinden anlamın sınırlarını incelemişlerdir. İmge şemaları, kavramsal metaforlar, prototip üyeli kategoriler, bedenlenmiş biliş teorisi temelinde anlamın oluşumunda bedenin rolüne ışık tutan çalışmalar olmuştur. Sonuç olarak anlam, ne idealar dünyasında dokunulmazlığı olan hakikatlerdir ne de dünyada nesneye içkin kendi başına var olan varlıklardır. Anlam, doğanın kesin sınırlarını çizmediği yerde, ortak bedenler ve ortak kültürler ile oluşturulmaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça / References

- Aart, B. (2004). Introduction. B. Aart, D. Denison, E. Keizer, G. Popova içinde, *Fuzzy Grammar; A Reader*. Oxford: Oxford University .
- Altınörs, S. A. (2010). Düşünce ile Dil Arasındaki İlişkiye Descartes'in Yaklaşımı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 389-401.
- Aristoteles. (1996). *Yorum Üzerine*. (S. Babür, Çev.) Ankara: İmge Kitapevi.
- Aristoteles. (2017). *Kategoriler Önergeler*. (F. Akderin, Çev.) İstanbul: Say Yayın
- Aysever, L. (2002). Kratylos: Adların Doğruluğu ve Bilgi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* (2), 153-166.
- Berlin, B. (1973). Folk Systematics in Relation to Biological Classification and nomenclature. *Ann Rev Ecol Syst*, (4), 259-271.
- Berlin, B., & Kay, P. (1969). *Basic Color Terms: Their Universality and Evolution*. University of California Press.
- Çelik, Z. (2015). Klasik Mantıkta Dil Kavram İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı.
- Çiçekdağı, C. (2015). Aristoteles, İbn Sina ve Thomas Aquinas'ın Peri Hermeniasları Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *Doktora Tezi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı, sistematik Felsefe ve Mantık Bilim Dalı.
- Deutscher, G. (2012). *Dilin Aynasından: Kelimeler Dünyamızı Nasıl Renklendirir?* (C. Yardımcı, Çev.) İstanbul: Metis.
- Dursun, O. (2019). Aklın Yolu İki: Natüralizm ya da Konvansiyonalizm: Platon'dan Rousseu'ya Dilin Kökeni ve İşlevi Üzerine Bir Soruşturma. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* (Aralık), 221-243.
- Giannakopoulou, A. (tarih yok). Prototype Theory: An Evaluaton. https://www.researchgate.net/publication/230819300_Prototype_Theory_An_Evaluation.
- Gibbs, R. (2005). *Embodiement and Cognitive Science*. New York: Cambridge University Press.
- Gören, E. (2016). *Kratylos'a Yorumlar*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- İmer, K., Kocaman, A., & Özsoy Sumru, A. (2011). *Dilbilimi Sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Johnson, M. (1987). *The Body in The Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination and Reason*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Joseph, J. (2000). *Limiting The Arbitrary*. Amsterdam: Jon Benjamins Publishing Company.
- Kay, P., & McDaniel, C. (1978). The Linguistic Significance of The Meaning of Basic Color Terms. *Language*, 54(3), 610-646.
- Kerimoğlu, C. (2016). Dilin Kökeni Arayışları I: Dilin Kökeniyle İlgili Akademik Tartışmalar. *Dil Araştırmaları*, (18), 47-84.
- Labov, W. (2004). The Boundaries of Words and Their Meaning. B. Aarts, D. Denison, E. Keizer, G. Popova (Dü) içinde, *Fuzzy Grammar: A Reader*. Oxford: Oxford University Press.
- Lakoff, G. (1987). *Women, Fire and Dangerous Things What Categories Reweal About the Mind*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Ortony, A. (1993). Metaphor, Language and Thought. A. Ortony (Dü.) içinde, *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Özdemir, İ. (2008). İbn Sina ve Wittgenstein'da Dil, Gerçeklik ve Mantık İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Mantık Bilim Dalı.
- Pinker, S. (2020). *Dil İçgüdüsü, Zihin Dili Nasıl Meydana Getirir*. (F. İlgün, Çev.) İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Pinker, S. (2020). *Düşüncenin Maddesi*. (M. Doğan, Çev.) İstanbul: Alfa Yayınları.
- Platon. (1996). *Diyaloglar*. (T. Aktürel, Çev.) İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Platon. (2020). *Kratylos*. (E. Gören, Çev.) İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Poyraz, H. (2013). Adlandırmanın Doğası ve Adların Nesnesine Uygunluğu Ekseninde Doğalcılık-Uzlaşmacılık Tartışması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (7), 226-242.
- Rosch, E. (1973). Natural Categories. *Cognitive Psychology*, 4(3), 328-350.
- Saussure, F. (1998). *Genel Dilbilim Dersleri*. (B. Vardar, Çev.) İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Soykan, Ö. (2002, Güz). Wittgenstein Felsefesi: Temel Kavram ve Sorunlar. *Cogito* (33), 40-78.
- Varela, F., Thompson, E., & Rosch, E. (2023). *Bedenlenmiş Zihin, Bilişsel Bilim ve Uzakdoğu Geleneği*. (F. Önder, Çev.) İstanbul: Albaraka Yayınları.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilimi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

Standart Türk Dillerinde Ünsüz Türü Pekiştirmeler Kitap İncelemesi

Book Review of Standard Turkic C-Type Reduplications

Kamil Stachowski *Standard Turkic C-Type Reduplications*, Jagiellonian University Press, Krakow, 2014, 376 s. ISBN: 978-83-233-3790-4

Ayşegül GÜRSOY*

Anahtar kelimeler

Pekiştirme, Türk dilleri, kapama ünsüzü

Keywords

Reduplication, Turkic languages, closing consonant

Türkçede çeşitli yeni sözcük türetme yolları vardır. Bunlardan biri de pekiştirmelerdir. Pekiştirmeler bir sözcüğün anlamını kuvvetlendirmek için kullanılmakta ve kendi içinde birkaç türe ayrılmaktadır. Bunlardan biri bugün Türk dillerinde belirli bazı sesbirimlerin kullanılmasıyla yapılan pekiştirme türüdür. Bu türde genellikle sözcükteki ilk bir veya iki ses alınarak sözcüğün başına tekrar eklenir ve ardından bir ünsüz ses eklenir. Bu ünsüze *kapama ünsüzü* adı verilir (Örneğin, Türkiye Türkçesinde bulunan kapkara sözcüğü bu türe bir örnektir.). Ancak bu kapama ünsüzleri her Türk dilinde aynı değildir ve bu ünsüzlerin pekiştirilmesi yapılacak sözcüğe hangi kurallar ile eklendiği de tam olarak tespit edilememiştir.

İncelemesini yaptığımız Kamil Stachowski tarafından 2014 yılında yazılmış olan *Standard Turkic C-Type Reduplications* adlı eser yazarın da ön sözde belirttiği gibi Türkçedeki pekiştirme yapılarının 20 Türk dilinden veriler ile ele alınarak tarihsel, etimolojik ve nicel açıdan incelenmesi ile okuyucuya geniş çaplı bir veri sunmaktadır. Bu eserde kapama ünsüzü ile biten pekiştirmelerin tarihi ve modern Türk dillerindeki verileri kullanılarak bu pekiştirmelerin sesbilgisi, coğrafi ve

Başvuru/Submitted: 29.06.2024 • **Revizyon Talebi/Revision Requested:** 22.09.2024 •
Son Revizyon/Last Revision Received: 18.11.2024 • **Kabul/Accepted:** 20.11.2024 • **Online Yayın/Published Online:** 02.12.2024
Sorumlu yazar/Corresponding author: Ayşegül GÜRSOY (Doktora Öğrencisi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Dilbilimi Bölümü, İstanbul, Türkiye E-posta: ayseegulgursoy@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1015-4375
Atıf/Citation: Gürsoy, A. (2024). "Standart Türk Dillerinde Ünsüz Türü Pekiştirmeler Kitap İncelemesi. *Dilbilim Dergisi - Journal of Linguistics*, 42, 89-92. <https://doi.org/10.26650/jol.2024.1507232>

dil gruplarına göre dağılımının analizi yapılmakta ve bu kapama ünsüzlerinin sözcüğe eklenme yollarının belirli kurallar ile açıklanıp açıklanamayacağından bahsedilmektedir.

Pekiştirmeler üzerine hazırlanmış olan bu kitap 4 ana bölümden oluşmaktadır. Bölümler şu şekildedir:

1. Giriş (s.15-37),
2. Veri (s.37-187),
3. Analiz (s.187-293),
4. Özet (s.293-307).

Giriş bölümünde ilk olarak kitabın, pekiştirmelerin hangi türünü kapsadığı anlatılmıştır. Çalışma belirli kapama ünsüzleri kullanılarak (yukarıdaki *kapkara* örneğinde olduğu gibi) yapılan pekiştirmeleri ele almaktadır. Ardından bu pekiştirme türünün sınıflandırılmasından, Türk dillerinde yapılan pekiştirmelerin diğer hangi dillerde hangi tür sözcüklerde, anlamda ve biçimde yer aldığından, ayrıca Fince ve Estoncada da sıfat ve zarflarda pekiştirmelerin bulunduğu bahsedilmiştir. Sonrasında ise pekiştirme çalışmalarının 11. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar tarihçesi verilerek bu çalışmaların bu konuyu ne şekilde tanımlayıp ele aldığı açıklanmıştır. Çalışmanın hedefinin geçmiş ve günümüzdeki standart Türk dillerinde ünsüz tipi pekiştirmelerin genel bir görünüşünü vermek olduğu belirtilmiştir. Son olarak çalışmanın yöntemi hakkında bilgi verilerek bu bölüm sonlandırılmıştır.

Veri adlı ikinci bölümde yazar ünsüz tipi pekiştirmelerin bulunduğu en eski örnekleri, 20 çağdaş Türk dilini ve Osmanlı Türkçesini ele almıştır. En eski örneklerden bahsedilen ilk bölümde bu örneklerin runik döneme değil 1000'li yılların ilk yüzyıllarına ait olduğu söylenmiştir. Yazarın, eserinde inceleme yaptığı çağdaş Türk dilleri sırası ile Azerbaycan Türkçesi, Başkurtça, Dolganca, Gagavuzca, Karaimce, Karakalpakça, Kazakça, Hakasça, Kırgızca, Kumukça, Altayca, Şorca, Tatarca, Türkçe, Türkmence, Tuvaca, Uygurca, Özbekçe ve Yakutçadır. Bu bölümde her dil için ayrı alt başlık açılarak bu bölümlere de *kaynak*, *standart durumlar*, *özel durumlar*, *yapı* ve *anlambilim* ikincil alt başlıkları açılmıştır (Bunlara ek olarak Tuvacada *K.D Harrison* alt başlığı vardır.). *Kaynak* bölümünde, yukarıda adı geçen dillerde taranan kaynaklarda bulunan pekiştirmelerin sayısal verisi ve bunların yazar tarafından hangi kaynaklardan yararlanılarak bulunduğu bilgisi verilmiştir. *Standart durumlar* alt başlığında ise dillerde kullanılan ünsüz türü pekiştirmeler bulunmaktadır. Bu bölümde ilk olarak dillerdeki veriler sözlükbirim şeklinde alfabetik sıraya göre verilerek İngilizce çevirileri ile yazılmış ardından pekiştirme yapılmış biçimleri ve bu biçimlerin hangi kaynaktan alındığı belirtilmiştir. Aşağıda bu bölüm için Azerbaycan Türkçesinden bir örnek bulunmaktadır:

başğa ‘different, other’ ◊ ***bambaşğa*** (AzR`S)

Özel Durumlar alt başlığı da aynı düzende hazırlanmıştır. Ancak bu bölümün diğerinden farkı beklenmedik pekiştirme yapılmış biçimleri veya sözcüğün kökeninin anlaşılacağı durumları ele almış olmasıdır. Ayrıca bu bölümde her biçimin ardından o pekiştirme hakkında açıklamalar yapılmıştır. Yapı alt başlığında ünsüz türü pekiştirmelerin o dilde hangi kapama

ünsüzü ile yapıldığı ve bunların sayısal değerleri verilmiştir. Aşağıda bu bölüm için Yakutçadan bir örnek bulunmaktadır:

n: 3 examples: *kyžy, sikej, and utary*

İkinci bölümün son alt başlığı olan *anlambilimde* pekiştirme ile yeni sözcük türetilmesinin ardından anlam açısından sözcükte hangi değişimlerin gerçekleştiği veya gerçekleşmediğinden ve bu pekiştirmelerin sözcük türlerinden söz edilmektedir.

Analiz adlı üçüncü bölümde, veri bölümünde ortaya konmuş olan pekiştirmelerin analizi yapılmıştır. İlk olarak farklı Türk dillerinde bulunan pekiştirme yapma biçimlerinin bir özeti tablo şeklinde verilmiş ve her özelliğin açıklaması ayrı başlıklar altında özetlenmiştir. Bu bölümde Türk dillerindeki pekiştirmelerin sesbilgisel ilişkiler açısından p- ve mprs- dilleri olarak iki bölüme ayrıldığından bahsedilmiş, bu iki dil grubunun pekiştirme yapma yolları verilerden örnekler ile açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde, ikinci olarak *Yapı* alt başlığı açılmış ve pekiştirmelerin yapısı ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Bu bölüm 7 alt başlık şeklinde oluşturulmuştur. Bu alt başlıklarda dillerin sesbirimler arasındaki benzerliği azaltmak için farklı kapanma ünsüzü kullandıklarından ve bu dillerdeki kapanma ünsüzlerinin benzerliklerinin veya farklılıklarının sebeplerinin neler olabileceğinden bahsedilmektedir. Diller arasındaki dağılımı (koşulsuz değişim) (entropy) oranına göre Türk dilleri 4 gruba ayrılmış ve bu dillerde farklı kapanma ünsüzlerinin kullanıldığından bahsedilmiştir. Bu gruplar şu şekilde ayrılmıştır:

1. Güney Sibiry Türk Dilleri: Bu dillerde pekiştirmeler çok azdır ve pekiştirmelerin neredeyse hepsi p ünsüzü ile yapılmaktadır. (Bu diller; Dolgan, Hakas, Kumuk, Oyrot, Şor, Tuva ve Uygur Türk dilleridir.)

2. Kıpçak Türk Dilleri: Bu dillerde pekiştirmeler çok fazladır ve neredeyse hepsi p ünsüzü ile yapılmaktadır. (Bu diller; Başkurt, Karakalpak, Kazak, Kırgız ve Tatar Türk dilleridir.)

3. Oğuz Türk Dilleri: Bu dillerde pekiştirmeler çok fazladır ve en çok p ünsüzü kullanılmakla birlikte m, r ve s ünsüzleri de sıklıkla kullanılmaktadır. (Bu diller; Azerbaycan, Gagavuz, Karayım, Osmanlı, Türk ve Özbek Türk dilleridir.)

4. Yakutça: Bu dilde pekiştirmeler çok fazladır ve en çok p ünsüzü kullanılmakla birlikte çok sayıda farklı ünsüz ses de kullanılmaktadır.

Bu bölümün devamında sesbilgisel kuralların 4 grup içindeki işleyişinin ne derece kurallaştırılabileceği anlatılmıştır. Ardından, Oğuz ve Kıpçak gibi, Türk dil grupları içinde ve bu grupların arasında tarihi olarak aynı kökenden gelen bir ekle çekimlenmiş tabanlarda kullanılan kapanma ünsüzleri açısından karşılaştırma yapılmış ve nedenleri tartışılmıştır.

Üçüncü bölümde diğer bir alt başlık ise *Anlambilimdir*. Bu bölümde de 5 alt başlık verilmiştir. Bu alt başlıklarda pekiştirmeleri anlam alanları ile gruplayarak renk adları ile pekiştirmelerin bütün dillerde yaygın olduğundan bahsedilmiştir. Ayrıca, Türk dil gruplarında bulunan pekiştirmelerdeki anlambilimlerin art zamanlı olarak nasıl bir gelişim göstermiş olduğu anlatılmıştır. *Tarih* isimli alt başlıkta ise pekiştirmeler üzerinde yapılacak açıklamaların eş zamanlı değil art zamanlı olmasının daha doğru olduğundan söz edilmiştir. Ancak art zamanlı

olarak yeniden yapılandırmanın da elimizde yeterince veri bulunmaması gibi sebeplerden dolayı mümkün olmadığı söylenmiştir. Çuvaşça, Moğolca ve Tunguzcadaki pekiştirmelerden ve bugün kullanılan pekiştirmelerin kökeninin nereden başlamış olabileceğinden bahsedilmiştir. Pekiştirmelerin Türk dilleri arasındaki etkileşim ile yayıldığını kabul etmenin daha doğru olacağı söylenmiş, Osmanlı Türkçesi ve en eski kanıtlar hakkında bilgiler verilerek karşılaştırma yapılmıştır.

Özet adlı dördüncü bölümde kitapta anlatılmış olan konuların genel ve önemli durumların kısa bir özeti sunulmuştur. Bu konular *şimdi*, *geçmiş*, *yapı* ve *istisnalar* ikincil alt başlıkları altında özetlenmiştir. Bu bölümdeki ikinci başlık ise *sonuçtur*. Bu bölümde çalışmada ve analiz aşamasında bulunan en önemli bulgular maddeler şeklinde verilmiştir. Bunların sonucunda;

- Pekiştirmeler üzerinde yapılacak araştırmaların art zamanlı ve karşılaştırmalı yöntem ile yapılması,
- Pekiştirmelerin yapısının sesbilim kuralları ve anlambilim ile tam olarak açıklanamayacağı,
- Pekiştirme yolu ile sözcük yapma biçiminin bazı diller hariç p- ile kurulduğu ve bu kapanma ünsüzü seçiminin kısmen sesbilgisel ve coğrafi etkiden veya kalıttan kaynaklandığı,
- Anlam açısından pekiştirmelerin Yakutça hariç anlam alanlarının çeşitli ve diğer dillerle benzer olduğu,
- Pekiştirmelerde coğrafi yakınlığın benzerlik açısından daha çok rol oynadığı, Türklerin ilk olarak ortaya çıktığı ve yayıldığı bölgeden uzaklaştıkça kapanma ünsüzlerinin çeşitlendiği,
- Evrimsel olarak pekiştirmelerin Türk dillerinin henüz ayrılmadığı ana dilin Altayca olduğu zamanda başladığı,
- Pekiştirmelerin 11. yüzyılda gelişmiş şekilde bulunduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu bölümün ardından *Ek* ve *Dizin* bölümleri verilerek çalışma bitirilmiştir.

Bu kitabın geniş bir veri ele alınarak hem art zamanlı hem de eş zamanlı hazırlanmış olması alana önemli bir katkı sağlamaktadır. Pekiştirmeler açısından 19 modern Türk dilinden ve Osmanlı Türkçesinden verilerin, anlamları ve yapılarının açıklamaları ile birlikte, bir kitapta bulunabilmesi bu alanda çalışmak isteyenlere kaynaklık edecektir.

TANIM

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi'nin yayını olan Dilbilim Dergisi, açık erişimli, hakemli, yılda iki kere yayınlanan, çok dilli bilimsel bir dergidir. 2009 yılında kurulmuştur.

AMAÇ VE KAPSAM

Dilbilim Dergisi, esas olarak sosyal bilimler ve beşeri bilimler alanlarında dilbilim ile ilgili konuların incelendiği, araştırıldığı bir platform sağlar. Derginin amacı dilbilim konusunda kaliteli makaleler yayınlamak alana ilişkin bilgiye katkıda bulunmaktır. Derginin hedef kitlesini akademisyenler, araştırmacılar, profesyoneller, öğrenciler ve ilgili mesleki, akademik kurum ve kuruluşlar oluşturur.

Dilbilim Dergisi'nin kapsamı dilbilim, göstergebilim, edebiyat, çeviri çalışmaları ve öğrenme bilimleri ve ilgili alanlardan oluşur. Dergi, Türkçe, Fransızca ve İngilizce araştırma, derleme, kısa bildiri makaleleri yayımlar.

EDİTORYAL POLİTİKALAR VE HAKEM SÜRECİ

Yayın Politikası

Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin içeriği derginin amaç ve kapsamı ile uyumlu olmalıdır. Dergi, orijinal araştırma niteliğindeki yazıları yayınlamaya öncelik vermektedir.

Daha önce yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere başka bir dergide halen değerlendirilmediği ve her bir yazar tarafından onaylanan makaleler değerlendirilmek üzere kabul edilir.

Ön değerlendirmeyi geçen yazılar iThenticate intihal tarama programından geçirilir. İntihal incelemesinden sonra, uygun makaleler Editör tarafından orijinaliteleri, metodolojileri, makalede ele alınan konunun önemi ve derginin kapsamına uygunluğu açısından değerlendirilir.

Bilimsel toplantılarda sunulan özet bildiriler, makalede belirtilmesi koşulu ile kaynak olarak kabul edilir. Editör, gönderilen makale biçimsel esaslara uygun ise, gelen yazıyı yurtiçinden ve / veya yurtdışından en az iki hakemin değerlendirmesine sunar, hakemler gerek gördüğü takdirde yazıda istenen değişiklikler yazarlar tarafından yapıldıktan sonra yayınlanmasına onay verir.

Makale yayınlanmak üzere dergiye gönderildikten sonra yazarlardan hiçbirinin ismi, tüm yazarların yazılı izni olmadan yazar listesinden silinemez ve yeni bir isim yazar olarak eklenemez ve yazar sırası değiştirilemez. Yayına kabul edilmeyen makale, resim ve fotoğraflar yazarlara geri gönderilmez.

Açık Erişim İlkesi

Dergi açık erişimlidir ve derginin tüm içeriği okura ya da okurun dahil olduğu kuruma ücretsiz olarak sunulur. Okurlar, ticari amaç haricinde, yayıncı ya da yazardan izin almadan dergi makalelerinin tam metnini okuyabilir, indirebilir, kopyalayabilir, arayabilir ve link sağlayabilir. Bu BOAI açık erişim tanımıyla uyumludur.

Derginin açık erişimli makaleleri Creative Commons Atıf-GayrıTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) olarak lisanslıdır.

İşleme Ücreti

Derginin tüm giderleri İstanbul Üniversitesi tarafından karşılanmaktadır. Dergide makale yayını ve makale süreçlerinin yürütülmesi ücrete tabi değildir. Dergiye gönderilen ya da yayın için kabul edilen makaleler için işleme ücreti ya da gönderim ücreti alınmaz.

Telif Hakkında

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları Creative Commons Atıf-GayrıTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) olarak lisanslıdır. CC BY-NC 4.0 lisansı, eserin ticari kullanım dışında her boyut ve formatta paylaşılmasına, kopyalanmasına, çoğaltılmasına ve orijinal esere uygun şekilde atıfta bulunmak kaydıyla yeniden düzenleme, dönüştürme ve eserin üzerine inşa etme dâhil adapte edilmesine izin verir.

Hakem Süreci

Daha önce yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere başka bir dergide halen değerlendirmede olmayan ve her bir yazar tarafından onaylanan makaleler değerlendirilmek üzere kabul edilir. Gönderilen ve ön kontrolü geçen makaleler iThenticate yazılımı kullanılarak intihal için taranır. İntihal kontrolünden sonra, uygun olan makaleler baş editör tarafından orijinallik, metodoloji, işlenen konunun önemi ve dergi kapsamı ile uyumluluğu açısından değerlendirilir. Baş editör, makaleleri, yazarların etnik kökeninden, cinsiyetinden, uyruğundan, dini inancından ve siyasi felsefesinden bağımsız olarak değerlendirir. Yayına gönderilen makalelerin adil bir şekilde çift taraflı kör hakem değerlendirmesinden geçmelerini sağlar.

Seçilen makaleler en az iki ulusal/uluslararası hakeme değerlendirmeye gönderilir; yayın kararı, hakemlerin talepleri doğrultusunda yazarların gerçekleştirdiği düzenlemelerin ve hakem sürecinin sonrasında baş editör tarafından verilir.

Hakemlerin değerlendirmeleri objektif olmalıdır. Hakem süreci sırasında hakemlerin aşağıdaki hususları dikkate alarak değerlendirmelerini yapmaları beklenir.

YAZARLARA BİLGİ

- Makale yeni ve önemli bir bilgi içeriyor mu?
- Öz, makalenin içeriğini net ve düzgün bir şekilde tanımlıyor mu?
- Yöntem bütünlüklü ve anlaşılır şekilde tanımlanmış mı?
- Yapılan yorum ve varılan sonuçlar bulgularla kanıtlanıyor mu?
- Alandaki diğer çalışmalara yeterli referans verilmiş mi?
- Dil kalitesi yeterli mi?

Hakemler, gönderilen makalelere ilişkin tüm bilginin, makale yayınlanana kadar gizli kalmasını sağlamalı ve yazar tarafında herhangi bir telif hakkı ihlali ve intihal fark ederlerse editöre raporlamalıdır. Hakem, makale konusu hakkında kendini vasıflı hissetmiyor ya da zamanında geri dönüş sağlaması mümkün görünmüyorsa, editöre bu durumu bildirmeli ve hakem sürecine kendisini dahil etmemesini istemelidir.

Değerlendirme sürecinde editör hakemlere gözden geçirme için gönderilen makalelerin, yazarların özel mülkü olduğunu ve bunun imtiyazlı bir iletişim olduğunu açıkça belirtir. Hakemler ve yayın kurulu üyeleri başka kişilerle makaleleri tartışamazlar. Hakemlerin kimliğinin gizli kalmasına özen gösterilmelidir.

Yayın Etiği ve İlkeler

Dilbilim Dergisi- Journal of Linguistics, yayın etiğinde en yüksek standartlara bağlıdır ve Committee on Publication Ethics (COPE), Directory of Open Access Journals (DOAJ), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA) ve World Association of Medical Editors (WAME) tarafından yayınlanan etik yayıncılık ilkelerini benimser; Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing başlığı altında ifade edilen ilkeler için: <https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>

Gönderilen tüm makaleler orijinal, yayınlanmamış ve başka bir dergide değerlendirme sürecinde olmamalıdır. Her bir makale editörlerden biri ve en az iki hakem tarafından çift kör değerlendirilmeden geçirilir. İntihal, duplikasyon, sahte yazarlık/inkar edilen yazarlık, araştırma/veri fabrikasyonu, makale dilimleme, dilimleyerek yayın, telif hakları ihlali ve çıkar çatışmasının gizlenmesi, etik dışı davranışlar olarak kabul edilir.

Kabul edilen etik standartlara uygun olmayan tüm makaleler yayından çıkarılır. Buna yayından sonra tespit edilen olası kuraldışı, uygunsuzluklar içeren makaleler de dahildir.

Araştırma Etiği

Dilbilim Dergisi- Journal of Linguistics araştırma etiğinde en yüksek standartları gözetir ve aşağıda tanımlanan uluslararası araştırma etiği ilkelerini benimser. Makalelerin etik kurallara uygunluğu yazarların sorumluluğundadır.

YAZARLARA BİLGİ

- Araştırmanın tasarlanması, tasarımın gözden geçirilmesi ve araştırmanın yürütülmesinde, bütünlük, kalite ve şeffaflık ilkeleri sağlanmalıdır.
- Araştırma ekibi ve katılımcılar, araştırmanın amacı, yöntemleri ve öngörülen olası kullanımları; araştırmaya katılımın gerektirdikleri ve varsa riskleri hakkında tam olarak bilgilendirilmelidir.
- Araştırma katılımcılarının sağladığı bilgilerin gizliliği ve yanıt verenlerin gizliliği sağlanmalıdır. Araştırma katılımcıların özerkliğini ve saygınlığını koruyacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Araştırma katılımcıları gönüllü olarak araştırmada yer almalı, herhangi bir zorlama altında olmamalıdır.
- Katılımcıların zarar görmesinden kaçınılmalıdır. Araştırma, katılımcıları riske sokmayacak şekilde planlanmalıdır.
- Araştırma bağımsızlığıyla ilgili açık ve net olunmalı; çıkar çatışması varsa belirtilmelidir.
- Deneysel çalışmalarda, araştırmaya katılmaya karar veren katılımcıların yazılı bilgilendirilmiş onayı alınmalıdır. Çocukların ve vesayet altındakilerin veya tasdiklenmiş akıl hastalığı bulunanların yasal vasisinin onayı alınmalıdır.
- Çalışma herhangi bir kurum ya da kuruluştan gerçekleştirilecekse bu kurum ya da kuruluştan çalışma yapılacağına dair onay alınmalıdır.
- İnsan ögesi bulunan çalışmalarda, "yöntem" bölümünde katılımcılardan "bilgilendirilmiş onam" alındığının ve çalışmanın yapıldığı kurumdan etik kurul onayı alındığı belirtilmesi gerekir.

Yazarların Sorumluluğu

Makalelerin bilimsel ve etik kurallara uygunluğu yazarların sorumluluğundadır. Yazar makalenin orijinal olduğu, daha önce başka bir yerde yayınlanmadığı ve başka bir yerde, başka bir dilde yayınlanmak üzere değerlendirilmediği konusunda teminat sağlamalıdır. Uygulamadaki telif kanunları ve anlaşmaları gözetilmelidir. Telifle bağlı materyaller (örneğin tablolar, şekiller veya büyük alıntılar) gerekli izin ve teşekkürle kullanılmalıdır. Başka yazarların, katkıda bulunanların çalışmaları ya da yararlanılan kaynaklar uygun biçimde kullanılmalı ve referanslarda belirtilmelidir.

Gönderilen makalede tüm yazarların akademik ve bilimsel olarak doğrudan katkısı olmalıdır, bu bağlamda "yazar" yayınlanan bir araştırmanın kavramsallaştırılmasına ve dizaynına, verilerin elde edilmesine, analizine ya da yorumlanmasına belirgin katkı yapan, yazının yazılması ya da bunun içerik açısından eleştirel biçimde gözden geçirilmesinde görev yapan birisi olarak görülür. Yazar olabilmenin diğer koşulları ise, makaledeki çalışmayı planlamak veya icra etmek ve / veya revize etmektir. Fon sağlanması, veri toplanması ya da araştırma grubunun genel süpervizyonu tek başına yazarlık hakkı kazandırmaz. Yazar olarak gösterilen tüm bireyler sayılan ölçütleri karşılamalıdır ve yukarıdaki ölçütleri karşılayan her birey yazar olarak gösterilebilir. Yazarların isim sıralaması ortak verilen bir karar olmalıdır. Tüm yazarlar yazar sıralamasını Telif Hakkı Anlaşması Formunda imzalı olarak belirtmek zorundadırlar.

Yazarlık için yeterli ölçütleri karşılamayan ancak çalışmaya katkısı olan tüm bireyler "teşekkür / bilgiler" kısmında sıralanmalıdır. Bunlara örnek olarak ise sadece teknik destek sağlayan, yazıma yardımcı olan ya da sadece genel bir destek sağlayan, finansal ve materyal desteği sunan kişiler verilebilir.

YAZARLARA BİLGİ

Bütün yazarlar, araştırmanın sonuçlarını ya da bilimsel değerlendirmeyi etkileyebilme potansiyeli olan finansal ilişkiler, çıkar atışması ve çıkar rekabetini beyan etmelidirler. Bir yazar kendi yayınlanmış yazısında belirgin bir hata ya da yanlışlık tespit ederse, bu yanlışlıklara ilişkin düzeltme ya da geri çekme için editör ile hemen temasa geçme ve işbirliği yapma sorumluluğunu taşır.

Editör ve Hakem Sorumlulukları

Baş editör, makaleleri, yazarların etnik kökeninden, cinsiyetinden, uyruğundan, dini inancından ve siyasi felsefesinden bağımsız olarak değerlendirir. Yayına gönderilen makalelerin adil bir şekilde çift taraflı kr hakem değerlendirmesinden geçmelerini sağlar. Gönderilen makalelere ilişkin tüm bilginin, makale yayınlanana kadar gizli kalacağını garanti eder. Baş editör içerik ve yayının toplam kalitesinden sorumludur. Gereğinde hata sayfası yayınlamalı ya da düzeltme yapmalıdır.

Baş editör; yazarlar, editörler ve hakemler arasında çıkar çatışmasına izin vermez. Hakem atama konusunda tam yetkiye sahiptir ve dergide yayınlanacak makalelerle ilgili nihai kararı vermekle yükümlüdür.

Hakemlerin araştırmayla ilgili, yazarlarla ve/veya araştırmanın finansal destekleriyle çıkar çatışmaları olmamalıdır. Değerlendirmelerinin sonucunda tarafsız bir yargıya varmalıdırlar. Gönderilmiş yazılara ilişkin tüm bilginin gizli tutulmasını sağlamalı ve yazar tarafında herhangi bir telif hakkı ihlali ve intihal fark ederlerse editöre raporlamalıdırlar. Hakem, makale konusu hakkında kendini vasıflı hissetmiyor ya da zamanında geri dönüş sağlaması mümkün görünmüyorsa, editöre bu durumu bildirmeli ve hakem sürecine kendisini dahil etmemesini istemelidir.

Değerlendirme sürecinde editör hakemlere gözden geçirme için gönderilen makalelerin, yazarların özel mlk olduğunu ve bunun imtiyazlı bir iletişim olduğunu açıkça belirtir. Hakemler ve yayın kurulu yeleri başka kişilerle makaleleri tartışamazlar. Hakemlerin kimliğinin gizli kalmasına zen gösterilmelidir. Bazı durumlarda editörün kararıyla, ilgili hakemlerin makaleye ait yorumları aynı makaleyi yorumlayan diğer hakemlere gönderilerek hakemlerin bu süreçte aydınlatılması sağlanabilir.

YAZILARIN HAZIRLANMASI

Dil

Türkçe, İngilizce ve Fransızca makaleler yayınlanır. Gönderilen makalelerde makale dilinde öz ve İngilizce z olmalıdır. Türkçe ve Fransızca makalelerde ayrıca İngilizce geniş zet istenebilir. Ancak makale İngilizce ise, İngilizce geniş zet istenmez.

Yazıların Hazırlanması ve Yazım Kuralları

Aksi belirtilmedikçe gönderilen yazılarla ilgili tüm yazışmalar ilk yazarla yapılacaktır. Makale gönderimi online olarak <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iudilbilim> sayfasından erişilen <http://dergipark.gov.tr/login>

üzerinden yapılmalıdır. Gönderilen yazılar, makale türünü belirten ve makaleyle ilgili detayları içeren (bkz: Son Kontrol Listesi) Kapak Sayfası; yazının elektronik formunu içeren Microsoft Word 2003 ve üzerindeki versiyonları ile yazılmış elektronik dosya ve tüm yazarların imzaladığı Telif Formu eklenerek gönderilmelidir.

1. Yazılar **Makale Şablonu** kullanılarak hazırlanmalıdır. Makale ana metninde, çift taraflı kör hakemlik süreci gereği, yazarın / yazarların kimlik bilgileri yer almamalıdır.
2. Yayınlanmak üzere gönderilen makale ile birlikte yazar bilgilerini içeren **Kapak Sayfası** gönderilmelidir. Kapak Sayfasında, makalenin başlığı, yazar veya yazarların bağlı oldukları kurum ve unvanları, kendilerine ulaşılabilecek adresler, cep, iş ve faks numaraları, ORCID ve e-posta adresleri yer almalıdır (bkz. Son Kontrol Listesi).
3. Giriş bölümünden önce 180-200 kelimelik çalışmanın kapsamını, amacını, ulaşılan sonuçları ve kullanılan yöntemi kaydeden makale dilinde öz ve İngilizce öz yer almalıdır. Türkçe ve Fransızca makalelerde özlerin yanısıra 600-800 kelimelik İngilizce geniş özet sunulması tercih edilir. Makale İngilizce ise İngilizce geniş özet istenmez. Özlerin altında çalışmanın içeriğini temsil eden, 5'er adet anahtar kelime yer almalıdır.
4. Çalışmaların başlıca şu unsurları içermesi gerekmektedir: Makale dilinde başlık, öz ve anahtar kelimeler; İngilizce başlık, öz ve anahtar kelimeler; geniş özet, ana metin bölümleri, kaynaklar, tablolar ve şekiller.
5. **Makale Türleri:**

Araştırma Makaleleri: Orijinal araştırma makaleleri derginin kapsamına uygun konularda önemli, özgün bilimsel sonuçlar sunan araştırmaları raporlayan yazılardır. Orijinal araştırma makaleleri, Öz, Anahtar Kelimeler, İngilizce Geniş Özet, Giriş, Yöntem, Bulgular, Tartışma, Sonuçlar, Kaynaklar bölümlerinden ve Tablo, Grafik ve Şekillerden oluşur.

Öz: Makale dilinde başlık ve İngilizce başlık öz'lerin üzerinde yer almalıdır. Araştırma yazılarında Türkçe ve İngilizce özetler 180-200 kelime arasında olmalı ve çalışmanın amacı, yöntemi, ana bulguları ve sonuçlarını ifade etmelidir. Ayrıca Türkçe ve Fransızca makaleler için özetlerden sonra 600-800 kelimelik İngilizce özet sunulması tercih edilir.

Giriş: Giriş bölümünde konunun önemi, tarihçe ve bugüne kadar yapılmış çalışmalar, hipotez ve çalışmanın amacından söz edilmelidir. Hem ana hem de ikincil amaçlar açıkça belirtilmelidir. Sadece gerçekten ilişkili kaynaklar gösterilmeli ve çalışmaya ait veri ya da sonuçlardan söz edilmemelidir. Giriş bölümünün sonunda çalışmanın amacı, araştırma soruları veya hipotezler yazılmalıdır.

Yöntem: Yöntem bölümünde, veri kaynakları, çalışmaya katılanlar, ölçekler, görüşme/ değerlendirilmeler ve temel ölçümler, yapılan işlemler ve istatistiksel yöntemler yer almalıdır. Yöntem bölümü, sadece çalışmanın planı ya da protokolü yazılırken bilinen bilgileri içermelidir; çalışma sırasında elde edilen tüm bilgiler bulgular kısmında verilmelidir.

Bulgular: Ana bulgular istatistiksel verilerle desteklenmiş olarak eksiksiz verilmeli ve bu bulgular uygun tablo, grafik ve şekillerle görsel olarak da belirtilmelidir. Bulgular yazıda, tablolarda ve şekillerde mantıklı bir sırayla önce en önemli sonuçlar olacak şekilde verilmelidir. Tablo ve şekillerdeki tüm veriyi yazıda vermemeli, sadece önemli noktaları vurgulanmalıdır.

Tartışma: Tartışma bölümünde o çalışmadan elde edilen veriler, kurulan hipotez doğrultusunda hipotezi destekleyen ve desteklemeyen bulgular ve sonuçlar irdelenmeli ve bu bulgu ve sonuçlar literatürde bulunan benzeri çalışmalarla kıyaslanmalı, farklılıklar varsa açıklanmalıdır. Çalışmanın yeni ve önemli yanları ve bunlardan çıkan sonuçları vurgulanmalıdır. Giriş ya da sonuçlar kısmında verilen bilgi ve veriler tekrarlanmamalıdır.

Sonuçlar: Çalışmadan elde edilen sonuçlar belirtilmelidir. Sonuçlar, çalışmanın amaçları ile bağlantılı olmalıdır, ancak veriler tarafından yeterince desteklenmeyen niteliksiz ifadeler ve sonuçlardan kaçınılmalıdır. Yeni hipotezler gerektiğinde belirtilmeli, ancak açıkça tanımlanmalıdır.

Şekil, Resim, Tablo ve Grafikler: Metin içinde kullanılan fotoğraf, plân, harita vb. materyallerin ".jpg / .tiff" uzantılı kayıtları gönderilecek dokümanlara eklenmelidir. Bu tür belgelerin baskı tekniğine uygun çözünürlükte (en az 300 piksel) ve sayfa alanını aşmayacak büyüklükte olmasına dikkat edilmelidir. Fotoğraf ve levhaların 10 sayfayı aşmamasına dikkat edilmeli ve metin içinde parantezle atıfta bulunulan resim, harita veya diğer ekler makalenin sonuna eklenmelidir.

Derleme: Yazının konusunda birikimi olan ve bu birikimleri uluslararası literatüre yayın ve atıf sayısı olarak yansıtmış uzmanlar tarafından hazırlanmış yazılar değerlendirmeye alınır. Yazarları dergi tarafından da davet edilebilir. Derleme yazısı, başlık, öz, anahtar kelimeler, İngilizce geniş özet (Türkçe makaleler için), ana metin bölümleri ve kaynaklardan oluşmalıdır.

6. Referanslar derginin benimsediği American Psychological Association (APA) 6 stiline uygun olarak hazırlanmalıdır.
7. Kurallar dâhilinde dergimize yayınlanmak üzere gönderilen çalışmaların her türlü sorumluluğu yazar/yazarlarına aittir.

Referans Stili ve Formatı

Dilbilim Dergisi, metin içi alıntılama ve kaynak gösterme için APA (American Psychological Association) kaynak sitilinin 6. edisyonunu benimser. APA 6.Edisyon hakkında bilgi için:

- American Psychological Association. (2010). Publication manual of the American Psychological Association (6th ed.). Washington, DC: APA.
- <http://www.apastyle.org/>

Kaynakların doğruluğundan yazar(lar) sorumludur. Tüm kaynaklar metinde belirtilmelidir. Kaynaklar aşağıdaki örneklerdeki gibi gösterilmelidir.

Metin İçinde Kaynak Gösterme

Kaynaklar metinde parantez içinde yazarların soyadı ve yayın tarihi yazılarak belirtilmelidir.

Birden fazla kaynak gösterilecekse kaynaklar arasında (;) işareti kullanılmalıdır. Kaynaklar alfabetik olarak sıralanmalıdır.

Örnekler:

Birden fazla kaynak;

(Esin ve ark., 2002; Karasar 1995)

Tek yazarlı kaynak;

(Akyolcu, 2007)

İki yazarlı kaynak;

(Sayiner ve Demirci 2007, s. 72)

Üç, dört ve beş yazarlı kaynak;

Metin içinde ilk kullanımda: (Ailen, Ciambune ve Welch 2000, s. 12–13) Metin içinde tekrarlayan kullanımlarda: (Ailen ve ark., 2000)

Altı ve daha çok yazarlı kaynak;

(Çavdar ve ark., 2003)

Kaynaklar Bölümünde Kaynak Gösterme

Kullanılan tüm kaynaklar metnin sonunda ayrı bir bölüm halinde yazar soyadlarına göre alfabetik olarak numaralandırılmadan verilmelidir.

Kaynak yazımı ile ilgili örnekler aşağıda verilmiştir.

Kitap

a) Türkçe Kitap

Karasar, N. (1995). *Araştırmalarda rapor hazırlama* (8.bs). Ankara: 3A Eğitim Danışmanlık Ltd.

b) Türkçeye Çevrilmiş Kitap

Mucchielli, A. (1991). *Zihniyetler* (A. Kotil, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

c) Editörlü Kitap

Ören, T., Üney, T. ve Çölkesen, R. (Ed.). (2006). *Türkiye bilişim ansiklopedisi*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

d) Çok Yazarlı Türkçe Kitap

Tonta, Y., Bitirim, Y. ve Sever, H. (2002). *Türkçe arama motorlarında performans değerlendirme*. Ankara: Total Bilişim.

e) İngilizce Kitap

Kamien R., & Kamien A. (2014). *Music: An appreciation*. New York, NY: McGraw-Hill Education.

f) İngilizce Kitap İçerisinde Bölüm

Bassett, C. (2006). Cultural studies and new media. In G. Hall & C. Birchall (Eds.), *New cultural studies: Adventures in theory* (pp. 220–237). Edinburgh, UK: Edinburgh University Press.

g) Türkçe Kitap İçerisinde Bölüm

Erkmen, T. (2012). Örgüt kültürü: Fonksiyonları, öğeleri, işletme yönetimi ve liderlikteki önemi. M. Zencirkıran (Ed.), *Örgüt sosyolojisi kitabı* içinde (s. 233–263). Bursa: Dora Basım Yayın.

h) Yayımcının ve Yazarın Kurum Olduğu Yayın

Türk Standartları Enstitüsü. (1974). *Adlandırma ilkeleri*. Ankara: Yazar.

Makale

a) Türkçe Makale

Mutlu, B. ve Savaşer, S. (2007). Çocuğu ameliyat sonrası yoğun bakımda olan ebeveynlerde stres

nedenleri ve azaltma girişimleri. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 15(60), 179–182.

b) İngilizce Makale

de Cillia, R., Reisiğl, M., & Wodak, R. (1999). The discursive construction of national identity. *Discourse and Society*, 10(2), 149–173. <http://dx.doi.org/10.1177/0957926599010002002>

c) Yediden Fazla Yazarlı Makale

Lal, H., Cunningham, A. L., Godeaux, O., Chlibek, R., Diez-Domingo, J., Hwang, S.-J. ... Heineman, T. C. (2015). Efficacy of an adjuvanted herpes zoster subunit vaccine in older adults. *New England Journal of Medicine*, 372, 2087–2096. <http://dx.doi.org/10.1056/NEJMoa1501184>

d) DOI'si Olmayan Online Edinilmiş Makale

Al, U. ve Doğan, G. (2012). Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü tezlerinin atfı analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 26, 349–369. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/>

e) DOI'si Olan Makale

Turner, S.J. (2010). Websitestatistics2.0: Using Google Analytics to measure library website effectiveness. *Technical Services Quarterly*, 27, 261–278. <http://dx.doi.org/10.1080/07317131003765910>

f) Advance Online Olarak Yayınlanmış Makale

Smith, J. A. (2010). Citing advance online publication: A review. *Journal of Psychology*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/a45d7867>

g) Popüler Dergi Makalesi

Semerçioğlu, C. (2015, Haziran). Sıradanlığın rayihası. *Sabit Fikir*, 52, 38–39.

Tez, Sunum, Bildiri

a) Türkçe Tezler

Sarı, E. (2008). *Kültür kimlik ve politika: Mardin'de kültürlerarasılık*. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

b) Ticari Veritabanında Yer Alan Yüksek Lisans Ya da Doktora Tezi

Van Brunt, D. (1997). *Networked consumer health information systems* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses. (UMI No. 9943436)

c) Kurumsal Veritabanında Yer Alan İngilizce Yüksek Lisans/Doktora Tezi

Yaylalı-Yıldız, B. (2014). *University campuses as places of potential publicness: Exploring the political, social and cultural practices in Ege University* (Doctoral dissertation). Retrieved from Retrieved from: <http://library.iyte.edu.tr/tr/hizli-erisim/iyte-tez-portali>

d) Web'de Yer Alan İngilizce Yüksek Lisans/Doktora Tezi

Tonta, Y. A. (1992). *An analysis of search failures in online library catalogs* (Doctoral dissertation, University of California, Berkeley). Retrieved from <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/yayinlar/phd/ickapak.html>

e) Dissertations Abstracts International'da Yer Alan Yüksek Lisans/Doktora Tezi

Appelbaum, L. G. (2005). Three studies of human information processing: Texture amplification, motion representation, and figure-ground segregation. *Dissertation Abstracts International: Section B. Sciences and Engineering*, 65(10), 5428.

f) Sempozyum Katkısı

Krinsky-McHale, S. J., Zigman, W. B. & Silverman, W. (2012, August). Are neuropsychiatric symptoms markers of prodromal Alzheimer's disease in adults with Down syndrome? In W. B. Zigman (Chair), *Predictors of mild cognitive impairment, dementia, and mortality in adults with Down syndrome*. Symposium conducted at American Psychological Association meeting, Orlando, FL.

g) Online Olarak Erişilen Konferans Bildiri Özeti

Çınar, M., Doğan, D. ve Seferoğlu, S. S. (2015, Şubat). *Eğitimde dijital araçlar: Google sınıf uygulaması üzerine bir değerlendirme* [Öz]. Akademik Bilişim Konferansında sunulan bildiri, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. Erişim adresi: <http://ab2015.anadolu.edu.tr/index.php?menu=5&submenu=27>

h) Düzenli Olarak Online Yayımlanan Bildiriler

Herculano-Houzel, S., Collins, C. E., Wong, P., Kaas, J. H., & Lent, R. (2008). The basic nonuniformity of the cerebral cortex. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 105, 12593–12598. <http://dx.doi.org/10.1073/pnas.0805417105>

i) Kitap Şeklinde Yayımlanan Bildiriler

Schneider, R. (2013). Research data literacy. S. Kurbanoglu ve ark. (Ed.), *Communications in Computer and Information Science: Vol. 397. Worldwide Communalities and Challenges in Information Literacy Research and Practice* içinde (s. 134–140) . Cham, İsviçre: Springer. <http://dx.doi.org/10.1007/978-3-319-03919-0>

j) Kongre Bildirisi

Çepni, S., Bacanak A. ve Özsevgeç T. (2001, Haziran). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen branşlarına karşı tutumları ile fen branşlarındaki başarılarının ilişkisi*. X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu

Diğer Kaynaklar

a) Gazete Yazısı

Toker, Ç. (2015, 26 Haziran). 'Unutma' notları. *Cumhuriyet*, s. 13.

b) Online Gazete Yazısı

Tamer, M. (2015, 26 Haziran). E-ticaret hamle yapmak için tüketiciyi bekliyor. *Milliyet*. Erişim adresi: <http://www.milliyet>

c) Web Page/Blog Post

Bordwell, D. (2013, June 18). David Koepp: Making the world movie-sized [Web log post]. Retrieved from <http://www.davidbordwell.net/blog/page/27/>

d) Online Ansiklopedi/Sözlük

Bilgi mimarisi. (2014, 20 Aralık). Vikipedi içinde. Erişim adresi: http://tr.wikipedia.org/wiki/Bilgi_mimarisi

Marcoux, A. (2008). Business ethics. In E. N. Zalta (Ed.), *The Stanford encyclopedia of philosophy*. Retrieved from <http://plato.stanford.edu/entries/ethics-business/>

e) Podcast

Radyo ODTÜ (Yapımcı). (2015, 13 Nisan). *Modern sabahlar* [Podcast]. Erişim adresi: <http://www.radyoodtu.com.tr/>

f) Bir Televizyon Dizisinden Tek Bir Bölüm

Shore, D. (Senarist), Jackson, M. (Senarist) ve Bookstaver, S. (Yönetmen). (2012). *Runaways* [Televizyon dizisi bölümü]. D. Shore (Baş yapımcı), *House M.D.* içinde. New York, NY: Fox Broadcasting.

g) Müzik Kaydı

Say, F. (2009). Galata Kulesi. *İstanbul senfonisi* [CD] içinde. İstanbul: Ak Müzik.

SON KONTROL LİSTESİ

Aşağıdaki listede eksik olmadığından emin olun:

- ✓ Makalenin türünün belirtilmiş olduğu
- ✓ Başka bir dergiye gönderilmemiş olduğu
- ✓ Sponsor veya ticari bir firma ile ilişkisi varsa, bunun belirtildiği
- ✓ İngilizce yönünden kontrolünün yapıldığı
- ✓ Referansların derginin benimsediği APA 6 edisyonuna uygun olarak düzenlendiği
- ✓ Yazarlara Bilgide detaylı olarak anlatılan dergi politikalarının gözden geçirildiği
- Telif Hakkı Anlaşması Formu
- Daha önce basılmış materyal (yazı-resim-tablo) kullanılmış ise izin belgesi
- Kapak sayfası
 - ✓ Makalenin kategorisi
 - ✓ Makale dilinde ve İngilizce başlık
 - ✓ Yazarların ismi soyadı, unvanları ve bağlı oldukları kurumlar (üniversite ve fakülte bilgisinden sonra şehir ve ülke bilgisi), e-posta adresleri
 - ✓ Sorumlu yazarın e-posta adresi, açık yazışma adresi, iş telefonu, GSM, faks nosu
 - ✓ Tüm yazarların ORCID'leri
 - ✓ Finansal destek (varsa belirtiniz)
 - ✓ Çıkar çatışması (varsa belirtiniz)
 - ✓ Teşekkür (varsa belirtiniz)
- Makale ana metni
 - ✓ Önemli: Ana metinde yazarın / yazarların kimlik bilgilerinin yer almamış olması gerekir.
 - ✓ Makale dilinde ve İngilizce başlık
 - ✓ Öz: 180-200 kelime
 - ✓ Anahtar Kelimeler: 5 adet makale dilinde ve 5 adet İngilizce
 - ✓ Makale ana metin bölümleri
 - ✓ Kaynaklar
 - ✓ Tablolar-Resimler, Şekiller (başlık, tanım ve alt yazılarıyla)

DESCRIPTION

Journal of Linguistics which is the official publication of Istanbul University, Faculty of Letters is an open access, peer-reviewed, multilingual, scholarly and international journal published biannually. It was founded in 2009

AIM AND SCOPE

Journal of Linguistics provides a forum for studies exploring issues related to linguistics in the fields of social sciences and humanities. Journal aims to contribute to the scientific knowledge in linguistics by publishing high quality articles. The target group of the Journal consists of academicians, researchers, professionals, students, related professional and academic bodies, and institutions.

The scope of Journal of Linguistics includes linguistics, semiotics, literature, translation studies and learning sciences.

EDITORIAL POLICIES AND PEER REVIEW PROCESS

Publication Policy

The subjects covered in the manuscripts submitted to the journal for publication must be in accordance with the aim and scope of the journal. The journal gives priority to original research papers submitted for publication.

Only those manuscripts approved by its every individual author and that were not published before in or sent to another journal, are accepted for evaluation.

Submitted manuscripts that pass preliminary control are scanned for plagiarism using iThenticate software. After plagiarism check, the eligible ones are evaluated by editor-in-chief for their originality, methodology, the importance of the subject covered and compliance with the journal scope.

The editor hands over the papers matching the formal rules to at least two national/international referees for evaluation and gives green light for publication upon modification by the authors in accordance with the referees' claims. Changing the name of an author (omission, addition or order) in papers submitted to the journal requires written permission of all declared authors. Refused manuscripts and graphics are not returned to the author.

Open Access Statement

The journal is an open access journal and all content is freely available without charge to the user or his/her institution. Except for commercial purposes, users are allowed to read, download, copy,

print, search, or link to the full texts of the articles in this journal without asking prior permission from the publisher or the author. This is in accordance with the BOAI definition of open access.

The open access articles in the journal are licensed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) license.

Copyright Notice

Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (CC BY-NC 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) and grant the Publisher non-exclusive commercial right to publish the work. CC BY-NC 4.0 license permits unrestricted, non-commercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Article Processing Charge

All expenses of the journal are covered by the Istanbul University. Processing and publication are free of charge with the journal. There is no article processing charges or submission fees for any submitted or accepted articles.

Peer Review Process

Only those manuscripts approved by its every individual author and that were not published before in or sent to another journal, are accepted for evaluation.

Submitted manuscripts that pass preliminary control are scanned for plagiarism using iThenticate software. After plagiarism check, the eligible ones are evaluated by Editor-in-Chief for their originality, methodology, the importance of the subject covered and compliance with the journal scope. Editor-in-Chief evaluates manuscripts for their scientific content without regard to ethnic origin, gender, citizenship, religious belief or political philosophy of the authors and ensures a fair double-blind peer review of the selected manuscripts.

The selected manuscripts are sent to at least two national/international external referees for evaluation and publication decision is given by Editor-in-Chief upon modification by the authors in accordance with the referees' claims.

Editor-in-Chief does not allow any conflicts of interest between the authors, editors and reviewers and is responsible for final decision for publication of the manuscripts in the journal.

Reviewers' judgments must be objective. Reviewers' comments on the following aspects are expected while conducting the review.

INFORMATION FOR AUTHORS

- Does the manuscript contain new and significant information?
- Does the abstract clearly and accurately describe the content of the manuscript?
- Is the problem significant and concisely stated?
- Are the methods described comprehensively?
- Are the interpretations and conclusions justified by the results?
- Is adequate references made to other Works in the field?
- Is the language acceptable?

Reviewers must ensure that all the information related to submitted manuscripts is kept as confidential and must report to the editor if they are aware of copyright infringement and plagiarism on the author's side.

A reviewer who feels unqualified to review the topic of a manuscript or knows that its prompt review will be impossible should notify the editor and excuse himself from the review process.

The editor informs the reviewers that the manuscripts are confidential information and that this is a privileged interaction. The reviewers and editorial board cannot discuss the manuscripts with other persons. The anonymity of the referees is important.

Publication Ethics and Publication Malpractice Statement

Journal of Linguistics –Dilbilim Dergisi is committed to upholding the highest standards of publication ethics and pays regard to Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing published by the Committee on Publication Ethics (COPE), the Directory of Open Access Journals (DOAJ), to access the Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), and the World Association of Medical Editors (WAME) on <https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>

All parties involved in the publishing process (Editors, Reviewers, Authors and Publisher) are expected to agree on the following ethical principles.

All submissions must be original, unpublished (including as full text in conference proceedings), and not under the review of any other publication synchronously. Each manuscript is reviewed by one of the editors and at least two referees under double-blind peer review process. Plagiarism, duplication, fraud authorship/denied authorship, research/data fabrication, salami slicing/salami publication, breaching of copyrights, prevailing conflict of interest are unethical behaviors.

All manuscripts not in accordance with the accepted ethical standards will be removed from the publication. This also contains any possible malpractice discovered after the publication. In accordance with the code of conduct we will report any cases of suspected plagiarism or duplicate publishing.

Research Ethics

Journal of Linguistics –Dilbilim Dergisi adheres to the highest standards in research ethics and follows the principles of international research ethics as defined below. The authors are responsible for the compliance of the manuscripts with the ethical rules.

- Principles of integrity, quality and transparency should be sustained in designing the research, reviewing the design and conducting the research.
- The research team and participants should be fully informed about the aim, methods, possible uses and requirements of the research and risks of participation in research.
- The confidentiality of the information provided by the research participants and the confidentiality of the respondents should be ensured. The research should be designed to protect the autonomy and dignity of the participants.
- Research participants should participate in the research voluntarily, not under any coercion.
- Any possible harm to participants must be avoided. The research should be planned in such a way that the participants are not at risk.
- The independence of research must be clear; and any conflict of interest must be disclosed.
- In experimental studies with human subjects, written informed consent of the participants who decide to participate in the research must be obtained. In the case of children and those under wardship or with confirmed insanity, legal custodian's assent must be obtained.
- If the study is to be carried out in any institution or organization, approval must be obtained from this institution or organization.
- In studies with human subject, it must be noted in the method's section of the manuscript that the informed consent of the participants and ethics committee approval from the institution where the study has been conducted have been obtained.

Author Responsibilities

It is authors' responsibility to ensure that the article is in accordance with scientific and ethical standards and rules. And authors must ensure that submitted work is original. They must certify that the manuscript has not previously been published elsewhere or is not currently being considered for publication elsewhere, in any language. Applicable copyright laws and conventions must be followed. Copyright material (e.g. tables, figures or extensive quotations) must be reproduced only with appropriate permission and acknowledgement. Any work or words of other authors, contributors, or sources must be appropriately credited and referenced.

All the authors of a submitted manuscript must have direct scientific and academic contribution to the manuscript. The author(s) of the original research articles is defined as a person who is significantly involved in "conceptualization and design of the study", "collecting the data", "analyzing the data", "writing the manuscript", "reviewing the manuscript with a critical perspective" and "planning/ conducting the study of the manuscript and/or revising it". Fund raising, data collection or supervision of the research group are not sufficient roles to be accepted as an author. The author(s) must meet all

these criteria described above. The order of names in the author list of an article must be a co-decision and it must be indicated in the Copyright Agreement Form. The individuals who do not meet the authorship criteria but contributed to the study must take place in the acknowledgement section. Individuals providing technical support, assisting writing, providing a general support, providing material or financial support are examples to be indicated in acknowledgement section.

All authors must disclose all issues concerning financial relationship, conflict of interest, and competing interest that may potentially influence the results of the research or scientific judgment. When an author discovers a significant error or inaccuracy in his/her own published paper, it is the author's obligation to promptly cooperate with the Editor to provide retractions or corrections of mistakes.

Responsibility for the Editor and Reviewers

Editor-in-Chief evaluates manuscripts for their scientific content without regard to ethnic origin, gender, citizenship, religious belief or political philosophy of the authors. He/She provides a fair double-blind peer review of the submitted articles for publication and ensures that all the information related to submitted manuscripts is kept as confidential before publishing.

Editor-in-Chief is responsible for the contents and overall quality of the publication. He/She must publish errata pages or make corrections when needed.

Editor-in-Chief does not allow any conflicts of interest between the authors, editors and reviewers. Only he has the full authority to assign a reviewer and is responsible for final decision for publication of the manuscripts in the journal.

Reviewers must have no conflict of interest with respect to the research, the authors and/or the research funders. Their judgments must be objective.

Reviewers must ensure that all the information related to submitted manuscripts is kept as confidential and must report to the editor if they are aware of copyright infringement and plagiarism on the author's side.

A reviewer who feels unqualified to review the topic of a manuscript or knows that its prompt review will be impossible should notify the editor and excuse himself from the review process.

The editor informs the reviewers that the manuscripts are confidential information and that this is a privileged interaction. The reviewers and editorial board cannot discuss the manuscripts with other persons. The anonymity of the referees must be ensured. In particular situations, the editor may share the review of one reviewer with other reviewers to clarify a particular point.

MANUSCRIPT ORGANIZATION

Language

Articles in Turkish, English and French are published. Submitted manuscript must include an abstract both in the article language and in English, and an extended abstract in English is preferred for articles in Turkish and French.

Manuscript Organization and Submission

All correspondence will be sent to the first-named author unless otherwise specified. Manuscript is to be submitted online via <http://dergipark.gov.tr/login> that can be accessed at <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iudilbilim> and it must be accompanied by a Title Page specifying the article category (i.e. research article, review etc.) and including information about the manuscript (see the Submission Checklist). Manuscripts should be prepared in Microsoft Word 2003 and upper versions. In addition, Copyright Agreement Form that has to be signed by all authors must be submitted.

1. Manuscripts should be prepared using the Article Template. Due to double blind peer review, manuscript file must not include any information about the author.
2. A title page including author information must be submitted together with the manuscript. The title page is to include fully descriptive title of the manuscript and, affiliation, title, e-mail address, ORCID, postal address, phone, mobile phone and fax number of the author(s) (see The Submission Checklist).
3. Before the introduction part, there should be an abstract of 180-200 words both in the language of the article and in English. An extended abstract in English between 600-800 words, summarizing the scope, the purpose, the results of the study and the methodology used is preferred to be included following the abstracts for articles in Turkish and French. If the manuscript is in English, extended abstract is not required. Underneath the abstracts, 5 keywords that inform the reader about the content of the study should be specified in the language of the article and in English.
4. The manuscripts should contain mainly these components: title, abstract and keywords; extended abstract, sections, references, tables and figures.

5. **Article Types**

Research Article: Original research articles report substantial and original scientific results within the journal scope. Original research articles are comprised of Abstract, Key Words, Introduction, Methods, Results, Discussion, Conclusion, References and Figures, Tables and Graphics.

Abstract: The abstracts in the language of the article and in English must be between 180- 200 words and state aim, method, result and conclusions of the study. If the article is in Turkish or French an extended abstract of 600-800 words in English is preferred to be included as well following the abstracts.

Introduction: This section must contain a clear statement of the general and specific objectives as well as the hypotheses which the work is designed to test. It should also give a brief account

of the reported literature. It should clearly state the primary and secondary purposes of the article. Only, the actual references related with the issues have to be indicated and data or findings related with the current study must not be included in this section.

Methods: This section must contain explicit, concise descriptions of all procedures, materials and methods (i.e. data sources, participants, scales, interviews/reviews, basic measurements, applications, statistical methods) used in the investigation to enable the reader to judge their accuracy, reproducibility, etc. This section should include the known findings at the beginning of the study and the findings during the study must be reported in results section.

Results: The results should be presented in logical sequence in the text, tables, and figures, giving the main or most important findings first. The all the data in the tables or figures should not be repeated in the text; only the most important observations must be emphasized or summarized.

Discussion: The findings of the study, the findings and results which support or do not support the hypothesis of the study should be discussed, results should be compared and contrasted with findings of other studies in the literature and the different findings from other studies should be explained. The new and important aspects of the study and the conclusions that follow from them should be emphasized. The data or other information given in the Introduction or the Results section should not be repeated in detail.

Conclusions: Conclusions derived from the study should be stated.. The conclusions should be linked with the goals of the study but unqualified statements and conclusions not adequately supported by the data should be avoided. New hypotheses should be stated when warranted, but should be labeled clearly as such.

Figures, Tables and Graphics: Figures, tables and graphics materials should be “.jpg, .tiff or .jpeg” format and they should be submitted with the article. These materials should be min. 300 pixels and they must not be bigger than page size. The illustrations should not exceed 10 pages. All illustrations should be labelled and a list of figures with captions, legends, and credits should be provided on a separate page.

Review Article: Reviews prepared by authors who have extensive knowledge on a particular field and whose scientific background has been translated into a high volume of publications with a high citation potential are welcomed. These authors may even be invited by the journal. Review article should contain title, abstract and keywords; body text with sections, and references.

6. References should be in accordance with American Psychological Association (APA) style 6th Edition.
7. Authors are responsible for all statements made in their work submitted to the journal for publication.

REFERENCES

Reference Style and Format

Journal of Linguistics –Dilbilim Dergisi complies with APA (American Psychological Association) style 6th Edition for referencing and quoting. For more information:

- American Psychological Association. (2010). Publication manual of the American Psychological Association (6th ed.). Washington, DC: APA.
- <http://www.apastyle.org>

Accuracy of citation is the author's responsibility. All references should be cited in text. Reference list must be in alphabetical order. Type references in the style shown below.

Citations in the Text

Citations must be indicated with the author surname and publication year within the parenthesis.

If more than one citation is made within the same parenthesis, separate them with (;).

Samples:

More than one citation;

(Esin et al., 2002; Karasar, 1995)

Citation with one author;

(Akyolcu, 2007)

Citation with two authors;

(Sayıner & Demirci, 2007)

Citation with three, four, five authors;

First citation in the text: (Ailen, Ciambune, & Welch, 2000) Subsequent citations in the text: (Ailen et al., 2000)

Citations with more than six authors;

(Çavdar et al., 2003)

Citations in the Reference

All the citations done in the text should be listed in the References section in alphabetical order of author surname without numbering. Below given examples should be considered in citing the references.

Basic Reference Types

Book

a) Turkish Book

Karasar, N. (1995). *Araştırmalarda rapor hazırlama* (8th ed.) [Preparing research reports]. Ankara, Türkiye: 3A Eğitim Danışmanlık Ltd.

b) Book Translated into Turkish

Mucchielli, A. (1991). *Zihniyetler* [Mindsets] (A. Kotil, Trans.). İstanbul, Türkiye: İletişim Yayınları.

c) Edited Book

Ören, T., Üney, T., & Çölkesen, R. (Eds.). (2006). *Türkiye bilişim ansiklopedisi* [Turkish Encyclopedia of Informatics]. İstanbul, Türkiye: Papatya Yayıncılık.

d) Turkish Book with Multiple Authors

Tonta, Y., Bitirim, Y., & Sever, H. (2002). *Türkçe arama motorlarında performans değerlendirme* [Performance evaluation in Turkish search engines]. Ankara, Türkiye: Total Bilişim.

e) Book in English

Kamien R., & Kamien A. (2014). *Music: An appreciation*. New York, NY: McGraw-Hill Education.

f) Chapter in an Edited Book

Bassett, C. (2006). Cultural studies and new media. In G. Hall & C. Birchall (Eds.), *New cultural studies: Adventures in theory* (pp. 220–237). Edinburgh, UK: Edinburgh University Press.

g) Chapter in an Edited Book in Turkish

Erkmen, T. (2012). Örgüt kültürü: Fonksiyonları, öğeleri, işletme yönetimi ve liderlikteki önemi [Organization culture: Its functions, elements and importance in leadership and business management]. In M. Zencirkıran (Ed.), *Örgüt sosyolojisi* [Organization sociology] (pp. 233–263). Bursa, Türkiye: Dora Basım Yayın.

h) Book with the same organization as author and publisher

American Psychological Association. (2009). *Publication manual of the American psychological association* (6th ed.). Washington, DC: Author.

Article

a) Turkish Article

Mutlu, B., & Savaşer, S. (2007). Çocuğu ameliyat sonrası yoğun bakımda olan ebeveynlerde stres nedenleri ve azaltma girişimleri [Source and intervention reduction of stress for parents whose children are in intensive care unit after surgery]. *Istanbul University Florence Nightingale Journal of Nursing*, 15(60), 179–182.

b) English Article

de Cillia, R., Reisigl, M., & Wodak, R. (1999). The discursive construction of national identity. *Discourse and Society*, 10(2), 149–173. <http://dx.doi.org/10.1177/0957926599010002002>

c) Journal Article with DOI and More Than Seven Authors

Lal, H., Cunningham, A. L., Godeaux, O., Chlibek, R., Diez-Domingo, J., Hwang, S.-J. ... Heineman, T. C. (2015). Efficacy of an adjuvanted herpes zoster subunit vaccine in older adults. *New England Journal of Medicine*, 372, 2087–2096. <http://dx.doi.org/10.1056/NEJMoa1501184>

d) Journal Article from Web, without DOI

Sidani, S. (2003). Enhancing the evaluation of nursing care effectiveness. *Canadian Journal of Nursing Research*, 35(3), 26–38. Retrieved from <http://cjr.mcgill.ca>

e) Journal Article with DOI

Turner, S.J. (2010). Website statistics 2.0: Using Google Analytics to measure library website effectiveness. *Technical Services Quarterly*, 27, 261–278. <http://dx.doi.org/10.1080/07317131003765910>

f) Advance Online Publication

Smith, J. A. (2010). Citing advance online publication: A review. *Journal of Psychology*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/a45d7867>

g) Article in a Magazine

Henry, W. A., III. (1990, April 9). Making the grade in today's schools. *Time*, 135, 28–31.

Doctoral Dissertation, Master's Thesis, Presentation, Proceeding

a) Dissertation/Thesis from a Commercial Database

Van Brunt, D. (1997). *Networked consumer health information systems* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9943436)

b) Dissertation/Thesis from an Institutional Database

Yaylali-Yıldız, B. (2014). *University campuses as places of potential publicness: Exploring the political, social and cultural practices in Ege University* (Doctoral dissertation). Retrieved from Retrieved from: <http://library.iyte.edu.tr/tr/hizli-erisim/iyte-tez-portali>

c) Dissertation/Thesis from Web

Tonta, Y. A. (1992). *An analysis of search failures in online library catalogs* (Doctoral dissertation, University of California, Berkeley). Retrieved from <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/yayinlar/phd/ickapak.html>

d) Dissertation/Thesis abstracted in Dissertations Abstracts International

Appelbaum, L. G. (2005). Three studies of human information processing: Texture amplification, motion representation, and figure-ground segregation. *Dissertation Abstracts International: Section B. Sciences and Engineering*, 65(10), 5428.

e) Symposium Contribution

Krinsky-McHale, S. J., Zigman, W. B., & Silverman, W. (2012, August). Are neuropsychiatric symptoms markers of prodromal Alzheimer's disease in adults with Down syndrome? In W. B. Zigman (Chair), *Predictors of mild cognitive impairment, dementia, and mortality in adults with Down syndrome*. Symposium conducted at the meeting of the American Psychological Association, Orlando, FL.

f) Conference Paper Abstract Retrieved Online

Liu, S. (2005, May). *Defending against business crises with the help of intelligent agent based early warning solutions*. Paper presented at the Seventh International Conference on Enterprise Information Systems, Miami, FL. Abstract retrieved from http://www.iceis.org/iceis2005/abstracts_2005.htm

g) Conference Paper - In Regularly Published Proceedings and Retrieved Online

Herculano-Houzel, S., Collins, C. E., Wong, P., Kaas, J. H., & Lent, R. (2008). The basic nonuniformity of the cerebral cortex. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 105, 12593–12598. <http://dx.doi.org/10.1073/pnas.0805417105>

h) Proceeding in Book Form

Parsons, O. A., Pryzwansky, W. B., Weinstein, D. J., & Wiens, A. N. (1995). Taxonomy for psychology. In J. N. Reich, H. Sands, & A. N. Wiens (Eds.), *Education and training beyond the doctoral degree*:

Proceedings of the American Psychological Association National Conference on Postdoctoral Education and Training in Psychology (pp. 45–50). Washington, DC: American Psychological Association.

i) Paper Presentation

Nguyen, C. A. (2012, August). *Humor and deception in advertising: When laughter may not be the best medicine*. Paper presented at the meeting of the American Psychological Association, Orlando, FL.

Other Sources

a) Newspaper Article

Browne, R. (2010, March 21). This brainless patient is no dummy. *Sydney Morning Herald*, 45.

b) Newspaper Article with no Author

New drug appears to sharply cut risk of death from heart failure.(1993, July 15). *The Washington Post*, p. A12.

c) Web Page/Blog Post

Bordwell, D. (2013, June 18). David Koepp: Making the world movie-sized [Web log post]. Retrieved from <http://www.davidbordwell.net/blog/page/27/>

d) Online Encyclopedia/Dictionary

Ignition. (1989). In *Oxford English online dictionary* (2nd ed.). Retrieved from <http://dictionary.oed.com>

Marcoux, A. (2008). Business ethics. In E. N. Zalta (Ed.). *The Stanford encyclopedia of philosophy*. Retrieved from <http://plato.stanford.edu/entries/ethics-business/>

e) Podcast

Dunning, B. (Producer). (2011, January 12). *inFact: Conspiracy theories* [Video podcast]. Retrieved from <http://itunes.apple.com/>

f) Single Episode in a Television Series

Egan, D. (Writer), & Alexander, J. (Director). (2005). Failure to communicate. [Television series episode]. In D. Shore (Executive producer), *House*; New York, NY: Fox Broadcasting.

g) Music

Fuchs, G. (2004). Light the menorah. On *Eight nights of Hanukkah* [CD]. Brick, NJ: Kid Kosher.

SUBMISSION CHECKLIST

Ensure that the following items are present:

- ✓ Confirm that the category of the manuscript is specified.
- ✓ Confirm that “the paper is not under consideration for publication in another journal”.
- ✓ Confirm that disclosure of any commercial or financial involvement is provided.
- ✓ Confirm that last control for fluent English was done.
- ✓ Confirm that journal policies detailed in Information for Authors have been reviewed.
- ✓ Confirm that the references cited in the text and listed in the references section are in with APA 6th.
- Copyright Agreement Form
- Permission of previous published material if used in the present manuscript
- Title page
 - ✓ The category of the manuscript
 - ✓ The title of the manuscript both in the language of the article and in English
 - ✓ All authors' names and affiliations (institution, faculty/department, city, country), e-mail addresses
 - ✓ Corresponding author's email address, full postal address, telephone and fax number
 - ✓ ORCIDs of all authors.
 - ✓ Grant support (if exists)
 - ✓ Conflict of interest (if exists)
 - ✓ Acknowledgement (if exists)
- Main Manuscript Document
 - ✓ Important: Please avoid mentioning the the author (s) names in the manuscript
 - ✓ The title of the manuscript both in the language of the article and in English
 - ✓ Abstract (180-200 words)
 - ✓ Key words: 5 words
 - ✓ Body text sections
 - ✓ References
 - ✓ All tables, illustrations (figures) (including title, explanation, captions)

TELİF HAKKI ANLAŞMASI FORMU / COPYRIGHT AGREEMENT FORM

Istanbul Üniversitesi
Istanbul University

Dergi Adı: Dilbilim Dergisi
Journal name: Journal of Linguistics

Telif Hakkı Anlaşması Formu
Copyright Agreement Form

Sorumlu Yazar Responsible/Corresponding Author	
Makalenin Başlığı Title of Manuscript	
Kabul Tarihi Acceptance date	
Yazarların Listesi List of authors	

Sıra No	Adı-Soyadı Name - Surname	E-Posta E-mail	İmza Signature	Tarih Date
1				
2				
3				
4				
5				

Makalenin türü (Araştırma makalesi, Derleme, v.b.) Manuscript Type (Research Article, Review, etc.)	
--	--

Sorumlu Yazar:
Responsible/Corresponding Author

Çalıştığı kurum University/company/institution	
Posta adresi Address	
E-posta E-mail	
Telefon no; GSM no Phone; mobile phone	

Yazar(lar) aşağıdaki hususları kabul eder:
Sunulan makalenin yazar(lar)ın orijinal çalışması olduğunu ve intihal yapmadıklarını,
Tüm yazarların bu çalışmaya aslı olarak katılmış olduklarını ve bu çalışma için her türlü sorumluluğu aldıklarını,
Tüm yazarların sunulan makalenin son halini gördüklerini ve onayladıklarını,
Makalenin başka bir yerde basılmadığını veya basılmak için sunulmadığını,
Makalede bulunan metnin, şekillerin ve dokümanların diğer şahıslara ait olan Telif Haklarını ihlal etmediğini kabul ve taahhüt ederler.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'nin bu fikri eseri, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı ile yayımlanmasına izin verirler.
Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı, eserin ticari kullanım dışında her boyut ve formatta paylaşılmasına, kopyalanmasına, çoğaltılmasına ve orijinal esere uygun şekilde atıfı bulunmak kaydıyla yeniden düzenleme, dönüştürme ve eserin üzerine inşa etme dâhil adapte edilmesine izin verir.
Yazar(lar)ın veya varsa yazar(lar)ın işverenin telif dâhil patent hakları, fikri mülkiyet hakları saklıdır.
Ben/Biz, telif hakkı ihlali nedeniyle üçüncü şahıslara vuku bulacak hak talebi veya açılacak davalarda İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ve Dergi Editörlerinin hiçbir sorumluluğunun olmadığını, tüm sorumluluğun yazarlara ait olduğunu taahhüt ederim/ederiz.
Ayrıca Ben/Biz makalede hiçbir suç unsuru veya kanuna aykırı ifade bulunmadığını, araştırma yapılırken kanuna aykırı herhangi bir malzeme ve yöntem kullanılmadığını taahhüt ederim/ederiz.
Bu Telif Hakkı Anlaşması Formu tüm yazarlar tarafından imzalanmalıdır/onaylanmalıdır. Form farklı kurumlarda bulunan yazarlar tarafından ayrı kopyalar halinde doldurularak sunulabilir. Ancak, tüm imzaların orijinal veya kanıtlanabilir şekilde onaylı olması gerekir.

The author(s) agrees that:
The manuscript submitted is his/her/their own original work and has not been plagiarized from any prior work,
all authors participated in the work in a substantive way and are prepared to take public responsibility for the work,
all authors have seen and approved the manuscript as submitted,
the manuscript has not been published and is not being submitted or considered for publication elsewhere,
the text, illustrations, and any other materials included in the manuscript do not infringe upon any existing copyright or other rights of anyone.
İSTANBUL UNIVERSITY will publish the content under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) license that gives permission to copy and redistribute the material in any medium or format other than commercial purposes as well as remix, transform and build upon the material by providing appropriate credit to the original work.
The Contributor(s) or, if applicable the Contributor's Employer, retain(s) all proprietary rights in addition to copyright, patent rights.
I/We indemnify İSTANBUL UNIVERSITY and the Editors of the Journals, and hold them harmless from any loss, expense or damage occasioned by a claim or suit by a third party for copyright infringement, or any suit arising out of any breach of the foregoing warranties as a result of publication of my/our article. I/We also warrant that the article contains no libelous or unlawful statements and does not contain material or instructions that might cause harm or injury.
This Copyright Agreement Form must be signed/ratified by all authors. Separate copies of the form (completed in full) may be submitted by authors located at different institutions; however, all signatures must be original and authenticated.

Sorumlu Yazar; Responsible/Corresponding Author	İmza / Signature	Tarih / Date
	/...../.....